

**Σπουδές Φύλου
Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
και Ιστορίας
Πανεπιστήμιο Αιγαίου
2026-2027**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας
Περιοχόμενα

A. Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Σπουδές φύλου»	
1. Η επιστημονική ταυτότητα του Π.Π.Σ. «Σπουδές φύλου»	2
2. Πολιτική διασφάλισης ποιότητας	3
3. Επαγγελματικές δυνατότητες αποφοίτων του Π.Π.Σ. «Σπουδές Φύλου»	3
4. Ακαδημαϊκό προσωπικό	4
5. Διοικητικό και τεχνικό προσωπικό	5
B. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου	
1. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας	6
2. Ένα Πανεπιστήμιο στα νησιά του Αιγαίου Πελάγους και τη Μυτιλήνη	8
3. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου	9
4. Το πρόγραμμα ERASMUS	9
Γ. Οργάνωση των προπτυχιακών σπουδών	
1. Οργάνωση του Π.Π.Σ. «Σπουδές φύλου»	11
<i>I Γενικά</i>	11
<i>II. Κατηγορίες μαθημάτων</i>	11
<i>III. Πτυχιακή εργασία</i>	12
<i>IV. Κύκλοι σπουδών</i>	12
<i>V. Διαδρομές φοιτητών</i>	12
<i>VI. Σύμβουλοι σπουδών</i>	12
2. Μαθησιακά αποτελέσματα	13
3. Προσφερόμενα μαθήματα και πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια	13
4. Πρόγραμμα σπουδών ακαδημαϊκού έτους 2026-2027	16
5. Περιλήψεις μαθημάτων και πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων	19
<i>A Εξάμηνο</i>	19
<i>B Εξάμηνο</i>	27
<i>Γ Εξάμηνο</i>	36
<i>Δ Εξάμηνο</i>	43
<i>E Εξάμηνο</i>	50
<i>ΣΤ Εξάμηνο</i>	57
<i>Z Εξάμηνο</i>	65
<i>H Εξάμηνο</i>	72
6. Θερινή Πρακτική Άσκηση	79

Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Λόφος Πανεπιστημίου
81 100 Μυτιλήνη Λέσβος
τηλ. 22510-36303, 36323
fax: 22510-36309
www.sa.aegean.gr

Υπεύθυνη Οδηγού Σπουδών:
Ποθητή Χαντζαρούλα

A. Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Σπουδές φύλου»

1. Η επιστημονική ταυτότητα του Π.Π.Σ. «Σπουδές φύλου»: Αντικείμενο και σκοπός

ΤΟ Π.Π.Σ. «Σπουδές φύλου» ως το πρώτο Π.Π.Σ. πάνω στο αντικείμενο του φύλου στην Ελλάδα έχει σαν άμεσο στόχο την παροχή ενός στέρεου υπόβαθρου γνώσεων πάνω πεδία του γνωστικού αντικειμένου του φύλου αξιοποιώντας την πολυετή εμπειρία του διδακτικού προσωπικού στη διδασκαλία και στην έρευνα σε ζητήματα φύλου. Το εξειδικευμένο στο φύλο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Φύλο, Πολιτισμός, Κοινωνία» διανύει δύο δεκαετίες συνεχούς παρουσίας στον ακαδημαϊκό χάρτη της Ελλάδας. Η συνέχιση και επέκταση του διδακτικού και ερευνητικού έργου στο επίπεδο προπτυχιακών σπουδών που εξειδικεύονται στο φύλο και ο εμπλουτισμός και με νέες ερευνητικές θεματικές θα παράσχει στέρεες γνώσεις στους αποφοίτους για την κατοχύρωση νέων επαγγελματικών δυνατοτήτων σε τομείς που αφορούν τα δικαιώματα, την υγεία, την καταπολέμηση της βίας, την ισότιμη πρόσβαση στην τεχνολογία. Η συνεργασία με διδάσκουσες και διδάσκοντες τμημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου που θεραπεύουν αντικείμενα που σχετίζονται με τις εξελίξεις στο χώρο της τεχνολογίας θα ενισχύσει τις δεξιότητες των αποφοίτων και θα διευρύνει το πεδίο των επαγγελματικών προοπτικών τους.

Αντικείμενο του Π.Π.Σ. είναι η μελέτη της ανθρώπινης δράσης με τα επιστημονικά εργαλεία του φύλου, των έμφυλων σχέσεων, και των έμφυλων αναπαραστάσεων. Το πρόγραμμα υιοθετεί μια διεπιστημονική και διαθεματική προσέγγιση εστιάζοντας στην αλληλοδιαπλοκή του φύλου με την κοινωνική τάξη, την εθνικότητα, τη σεξουαλικότητα και την ηλικία στο πλαίσιο κοινωνικών σχέσεων, θεσμών, και ιστορικών μεταβολών με στόχο την αντιμετώπιση έμφυλων ανισοτήτων και διακρίσεων και την ανάπτυξη δικαιωμάτων. Παράλληλα, εξετάζει τη σχέση φύλου και τεχνολογίας, φύλου και επιστήμης με στόχο την αντιμετώπιση των κοινωνικών και ηθικών προκλήσεων της τεχνολογίας.

Σκοπός του Π.Π.Σ. είναι η γνωριμία των φοιτητών/τριών με τη μεθοδολογία και την επιστημολογία των σπουδών φύλου, η εξοικείωση με τη χρήση του φύλου ως αναλυτική προσέγγιση, και η εκπαίδευση τόσο στην αναγνώριση των τρόπων διαμόρφωσης της έμφυλης ανισότητας όσο και στην πρακτική εφαρμογή εργαλείων και τεχνικών για την άρση των διακρίσεων. Σκοπός του Π.Π.Σ. είναι η παροχή ενός στέρεου υποβάθρου γνώσεων που θα επιτρέψουν στους/ις φοιτητές/ήτριες να καλλιεργήσουν ένα μεθοδικό τρόπο σκέψης και αντιμετώπισης σύνθετων προβλημάτων, καθώς και δεξιοτήτων που θα τους/τις επιτρέψουν να συνδέσουν τη θεωρητική γνώση με την επαγγελματική πράξη. Συνδυάζει θεωρητικές, μεθοδολογικές και εφαρμοσμένες προσεγγίσεις σε μία ευρεία κλίμακα γεωγραφικών και κοινωνικών περιβαλλόντων ώστε να παράσχει ευρείες, εξειδικευμένες, πρακτικές και θεωρητικές, γνώσεις, στο αντικείμενο των σπουδών φύλου, καθώς και την απαραίτητη τεχνογνωσία/ανάπτυξη δεξιοτήτων για την αντιμετώπιση κοινωνικών και πολιτισμικών ανισοτήτων στους θεσμούς, στις δημόσιες και κοινωνικές υπηρεσίες, στην αγορά εργασίας, στην οικογένεια, στην υγεία, στην τεχνολογία.

Η εστίαση του ενδιαφέροντος στις κοινωνικές, ιστορικές και πολιτισμικές όψεις των ανθρωπίνων φαινομένων όσο και η σφαιρική τους θεώρηση συνεπάγονται στενούς δεσμούς με άλλους κλάδους των κοινωνικών επιστημών. Το Π.Π.Σ. «Σπουδές φύλου» παρέχει και μαθήματα σε ευρύ πεδίο των Κοινωνικών Επιστημών και σε συγγενείς κλάδους όπως η Πολιτική Οικονομία, η Πολιτική Φιλοσοφία και η Γλωσσολογία. Τα μαθήματα αυτά διευρύνουν τις γνωστικές βάσεις του προγράμματος και βοηθούν σημαντικά στην εμπέδωση της παρεχόμενης γνώσης.

Τέλος, το Τμήμα αναγνωρίζοντας τη σημασία των νέων τεχνολογιών έχει μεριμνήσει για την παροχή μιας δέσμης μαθημάτων που επικεντρώνονται στις ψηφιακές τεχνολογίες, στην τεχνητή νοημοσύνη και στα σύγχρονα μέσα πολιτιστικής έκφρασης και αναπαραστάσης. Επιπλέον, για την κάλυψη των αναγκών των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών του φοιτητών και φοιτητριών σε αυτόν τον τομέα διαθέτει ένα άρτια εξοπλισμένο εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών.

2. Πολιτική Διασφάλισης Ποιότητας

ΤΟ ΤΜΗΜΑ Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου δεσμεύεται σε μια πολιτική που αποσκοπεί στην παροχή υψηλού επιπέδου παιδείας, στην παραγωγή νέας γνώσης σε συνθήκες ακαδημαϊκής ελευθερίας, ασφάλειας, ισοπολιτείας και διαφάνειας, καθώς και αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η πολιτική αυτή, εγκρίθηκε από την Γενική Συνέλευση, και συνάδει με την πολιτική ποιότητας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, όπως αυτή στοιχειοθετείται στις σχετικές αποφάσεις της Συγκλήτου του Ιδρύματος, της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας, τον στρατηγικό σχεδιασμό του Πανεπιστημίου και τις αρχές του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας.

Στην διαμόρφωση πολιτικής ποιότητας το Τμήμα λαμβάνει υπόψη τις ευρύτερες ακαδημαϊκές εξελίξεις και την διαμόρφωση ενός ευρωπαϊκού και διεθνούς ακαδημαϊκού χάρτη ως προς την σύνθεση και δομή Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Σπουδές Φύλου» καθώς και της αγοράς εργασίας όπου τα δεδομένα μεταβάλλονται διαρκώς. Στο πλαίσιο αυτό:

1. Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών επικαιροποιείται κάθε εαρινό εξάμηνο και σε ετήσια βάση. Προς την κατεύθυνση αυτή συλλέγονται και ταξινομούνται δεδομένα που αφορούν το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών «Σπουδές Φύλου» και αναλύονται τα αποτελέσματά τους. Επιπλέον, συγκεντρώνονται, αναλύονται, και συγκρίνονται, Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών σε συναφή επιστημονικά πεδία ελληνικών και ξένων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων.
2. Επιδίδονται μαθησιακά αποτελέσματα σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Αποφοίτων Ανωτάτης Εκπαίδευσης,
3. Αξιολογείται ετησίως η ποιότητα και αποτελεσματικότητα του διδακτικού έργου.
4. Επιλέγεται διδακτικό προσωπικό που ανταποκρίνεται πλήρως στις ανάγκες του ΠΠΣ με τη διδασκαλία των γνωστικών αντικειμένων που θεραπεύουν.
5. Προωθείται η ποιότητα και ποσότητα του ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος κι ενθαρρύνεται η συμμετοχή σε ερευνητικά έργα καθώς και η συνεργασία με ιδρύματα του εξωτερικού και της ημεδαπής.
6. Επιδίδεται η σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα στα πλαίσια του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών μέσω θεσμοθετημένων εκπαιδευτικών δομών.
7. Παρέχονται υψηλού επιπέδου γνώσεις που ανταποκρίνονται σε σύγχρονες ανάγκες κι ενδιαφέροντα οι οποίες προσφέρουν τη δυνατότητα διαφορετικών επαγγελματικών διαδρομών στο δημόσιο κι ιδιωτικό τομέα ενώ αποτελούν τη βάση για περαιτέρω σπουδές σε πολλά πεδία των κοινωνικών κι ανθρωπιστικών σπουδών.
8. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη ποιότητα των ηλεκτρονικών υπηρεσιών για την υποστήριξη των μαθημάτων καθώς και στην υποστήριξη του διδακτικού έργου μέσω μιας μεγάλης συλλογής ανθρωπολογικής και ιστορικής βιβλιογραφίας στο παράρτημα βιβλιοθήκης του ΠΑ στη Μυτιλήνη.
9. Διενεργούνται ετήσιες εσωτερικές αξιολογήσεις του Π.Π.Σ. με στόχο τη διασφάλιση ποιότητας. Αναζητούνται καλές πρακτικές τόσο στον ελληνικό, όσο και τον διεθνή ακαδημαϊκό χώρο για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του Π.Π.Σ., της εξωστρέφειας και διεθνούς προβολής του Τμήματος, πάντα στο πλαίσιο των δυνατοτήτων που προσφέρει το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Η ευθύνη απέναντι στους φοιτητές/τριες, την διοίκηση του ιδρύματος, την ακαδημαϊκή κοινότητα και την ελληνική κοινωνία επιβάλλει τον αναστοχασμό των εκπαιδευτικών πρακτικών προς την κατεύθυνση της υλοποίησης της βέλτιστης δυνατής ποιότητας στην εκπαίδευση και της αξιολόγησής της.

3. Επαγγελματικές δυνατότητες των αποφοίτων του Π.Π.Σ. «Σπουδές Φύλου»

Οι απόφοιτοι/ες του Π.Π.Σ. «Σπουδές Φύλου» μπορούν να εργαστούν:

- στον δημόσιο τομέα ως κοινωνικοί επιστήμονες με εξειδίκευση στις έμφυλες σχέσεις και την έμφυλη ανισότητα,
- στον ιδιωτικό τομέα στους τομείς ανθρώπινου δυναμικού και διαχείρισης σχέσεων,
- σε φορείς εταιρικής συμβουλευτικής σε θέματα έμφυλων σχέσεων και έμφυλης ανισότητας,
- σε Διεθνείς Οργανισμούς που ασχολούνται με ζητήματα κοινωνικής δικαιοσύνης και σεβασμού της αρχής της ισότητας και των μη διακρίσεων,
- σε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) εξειδικευμένες σε θέματα φύλου και ισότητας,
- σε προγράμματα για την οικογένεια, την ενδοοικογενειακή βία και την έμφυλη ανισότητα,
- σε πολιτισμικές βιομηχανίες και θεσμούς (εκδοτικούς οίκους, πολιτισμικά κέντρα, μουσεία, αρχαία),
- σε εταιρείες τεχνολογικής αιχμής (βλ. τεχνητή νοημοσύνη) για την αποφυγή μεροληψίας και αναπαραγωγής στερεοτύπων σε ζητήματα φύλου,
- στο χώρο της υγείας για την τεκμηρίωση και αποφυγή έμφυλων υγειονομικών ανισοτήτων.

4. Ακαδημαϊκό προσωπικό

Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών του Π.Π.Σ. προσφέρονται στη πλειοψηφία τους από μέλη Δ.Ε.Π. του τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας που έχουν μακρόχρονη διδακτική, ερευνητική και συγγραφική ενασχόληση με θέματα φύλου. Η διδακτική εμπειρία τους και το δημοσιευμένο ερευνητικό έργο τους με διεθνή απήχηση εγγυώνται την απολύτως επαρκή κάλυψη των αναγκών του Π.Π.Σ. Στο Π.Π.Σ. θα διδάξουν ενδεικτικά οι:

Βασιλειάδου, Δήμητρα | Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Ιστορία, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/vasileiadou-dimitra/>

Γιαννακόπουλος, Κωνσταντίνος | Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/kostas-yannakopoulos/>

Γιαννιτσιώτης, Ιωάννης | Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/yannis-yannitsiotis/>

Γκαρά, Ελένη | Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Ιστορία, Wien Universität.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/eleni-gara/>

Κανάκης, Κωνσταντίνος | Καθηγητής, Διδακτορικό στη Γλωσσολογία, University of Chicago.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/costas-canakis/>

Καντσά, Βενετία | Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, London School of Economics and Political Science, University of London.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/venetia-kantsa/>

Ολμα, Νικόλαος | Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πανεπιστήμιο Κοπεγχάγης.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/olma-nikolaos/>

Πανόπουλος, Πάνος | Αναπληρωτής Καθηγητής, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/panagiotis-panopoulos/>

Πετρίδου, Έλια | Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, University College London, University of London.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/elia-petridou/>

Πλακωτός, Γιώργος | Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, University of Glasgow.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/giorgos-plakotos/>

Πλεξουσάκη, Έφη | Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/effie-plexoussaki/>

Ρούσσου Ευγενία, Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, University College London.

Σμαρνάκης, Ιωάννης | Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/ioannis-smarnakis/>

Τοπάλη, Πηνελόπη | Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/pinelopi-topali/>

Τσεκένης, Αιμίλιος | Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/aimilios-tsekenis/>

Χαντζαρούλα, Ποθητή | Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Ιστορία, Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ίδρυμα Φλωρεντίας.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/pothiti-hantzaroula/>

Χατζούλη, Αγλαία | Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

<https://www.sah.aegean.gr/faculty/aglaia-chatjouli/>

5. Διοικητικό και τεχνικό προσωπικό

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Κουτσαφτή Σοφία (Προϊστάμενη) – τηλ. 22510-36323

Χατζηνικολάου Χρυσάνθη (Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών) – τηλ. 22510-36303

Αμανίδου Τούλα (Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών) – τηλ. 22510-36331

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

Μουχτή Θεοφανώ (ΕΤΕΠ) τηλ. 22510-36315

B. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου

1. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

ΤΟ ΤΜΗΜΑ Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας υπήρξε το πρώτο Πανεπιστημιακό Τμήμα στην Ελλάδα που ανέπτυξε από το τέλος της δεκαετίας του '80 ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών στην Κοινωνική Ανθρωπολογία και στην Ιστορία, καλλιεργώντας το διάλογο των δύο επιστημών. Επίσης υπήρξε ένα από τα πρώτα Τμήματα που συγκρότησαν έναν ολοκληρωμένο διετή κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών προτού θεσμοθετηθούν με νόμο οι μεταπτυχιακές σπουδές.

Στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, υπηρετούμε μια αντίληψη που εστιάζεται στη μελέτη των κοινωνικών, ιστορικών και πολιτισμικών όψεων της ανθρώπινης δράσης. Σε μια εποχή κατά την οποία υπάρχει στροφή στη μερική και ακαδημαϊκά αποσπασματική γνώση, το Τμήμα μας εξακολουθεί να υποστηρίζει πολύπλευρες και διεπιστημονικές προσεγγίσεις καθώς πιστεύουμε ότι μόνο οι προσεγγίσεις αυτές υπηρετούν την καλύτερη κατανόηση των κοινωνικών και πολιτισμικών φαινομένων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο οργανώνονται οι διδακτικές, εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος, τόσο σε προπτυχιακό όσο και μεταπτυχιακό επίπεδο.

Η μέριμνα για την καλλιέργεια των επιστημών της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας, στη βάση επιστημονικών και παιδαγωγικών αρχών, ο συγχρονισμός του επιστημονικού δυναμικού του, όπως δείχνουν οι ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις του και οι επιστημονικές δραστηριότητες του Τμήματος, με το διεθνές επιστημονικό γίγνεσθαι αποτελούν σταθερά στοιχεία της ταυτότητας του Τμήματος. Σε συνδυασμό με τα παραπάνω, οι πρόσφατες επιτυχίες όπως η πανελλαδική διάκριση στο Πρόγραμμα της Θερινής Πρακτικής Άσκησης αλλά και η υψηλή επίδοση στα Προγράμματα Μεταδιδακτορικής και Διδακτορικής Έρευνας αναδεικνύουν μια δυναμική προοπτική για την περαιτέρω ανάπτυξη του.

Το Τμήμα στοχεύει στην παροχή ολοκληρωμένων σπουδών στους τομείς της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας. Η θεσμική εμπέδωση μιας αυτόνομης ανθρωπολογικής ταυτότητας αποτέλεσε προτεραιότητα την πρώτη περίοδο λειτουργίας του Τμήματος. Η κοινωνική ανθρωπολογία, μια διεθνώς καθιερωμένη επιστήμη που έκανε όμως τότε στην Ελλάδα τα πρώτα της βήματα, έλαβε στο Τμήμα πλήρη θεσμική αποκατάσταση. Ήδη από τα πρώτα βήματα του Τμήματος η ανάπτυξη της επικοινωνίας με την ιστοριογραφία και η συστηματική καλλιέργεια του διαλόγου ανάμεσα στα δύο γνωστικά αντικείμενα αποτελούσε πρωταρχικό μέλημα. Η μετονομασία του Τμήματος αναβάθμισε το ρόλο της ιστορίας και αποτέλεσε την τυπική επισφράγιση της προϋπάρχουσας δημιουργικής συνομιλίας ιστορίας και κοινωνικής ανθρωπολογίας θέτοντας τη διεπιστημονικότητα σε στέρεες βάσεις.

Με την παροχή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος σπουδών, το Τμήμα έδωσε έμφαση στη διδασκαλία, ενώ μέσα από το μεταπτυχιακό πρόγραμμα αναπτύχθηκε η έρευνα σε επικοινωνία και συγχρονισμό με τις διεθνείς επιστημονικές εξελίξεις στα πεδία της κοινωνικής ανθρωπολογίας και της ιστορίας. Μία σημαντική διάσταση του προγράμματος ήταν η ανανέωση των δύο κλάδων και ο συνεχής διάλογος με τα διεθνή ακαδημαϊκά περιβάλλοντα, ξεφεύγοντας από την περιχαράκωση σε ελληνοκεντρικά σχήματα τα οποία σε μεγάλο βαθμό κυριαρχούσαν στο ελληνικό ακαδημαϊκό περιβάλλον. Ο διεπιστημονικός χαρακτήρας του ενισχύθηκε και εμπλουτίστηκε από συγγενείς κλάδους των κοινωνικών επιστημών, όπως η ιστορία της τέχνης, η γλωσσολογία, η πολιτική φιλοσοφία και η πολιτική οικονομία.

Το Τμήμα αποτέλεσε βασικό αγωγό διάδοσης των ανθρωπολογικών ιδεών στην ελληνική κοινωνία υλοποιώντας ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα για την ανθρωπολογία στην Ελλάδα, που δίνει προτεραιότητα στην κλασική εθνογραφική μέθοδο, παραπέμπει στη σύγχρονη ανθρωπολογική θεωρία όχι με όρους απλής κατανάλωσης δάνειων σχημάτων αλλά

παραγωγής μέσα από εθνογραφικές εφαρμογές στην οικεία και σε «άλλες» κοινωνίες, και καλεί στη συγκρότηση ελληνόφωνου ανθρωπολογικού λόγου. Στις ιστορικές σπουδές, η εισαγωγή νέων θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων στη μελέτη του παρελθόντος, οι οποίες μετασχημάτισαν διεθνώς το ιστοριογραφικό παράδειγμα, συνέβαλε στην ανανέωση του προγράμματος σπουδών. Ο σχεδιασμός του προγράμματος των ιστορικών σπουδών στοχεύει στην παροχή γνώσεων και καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, χώρων και περιόδων αλλά και στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με νέα πεδία - κοινωνική ιστορία, πολιτισμική ιστορία, διανοητική ιστορία, ιστορική δημογραφία, προφορική ιστορία, ιστορία του φύλου, ιστορία της οικογένειας- αλλά και με μία ανανεωμένη πολιτική ιστορία και ιστορία των θεσμών.

Από το 2001, χρονιά θεσμοθέτησης πρώτου κύκλου των μεταπτυχιακών σπουδών, μέχρι σήμερα λειτουργεί το ΠΜΣ «Κοινωνική και Ιστορική Ανθρωπολογία». Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα υπήρξε ένα από τα πρώτα στις κοινωνικές επιστήμες στην Ελλάδα. Το πρόγραμμα απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης σε δύο κατευθύνσεις, την Ανθρωπολογική και Ιστορική Κατεύθυνση. Σκοπός του προγράμματος είναι η προαγωγή της ανθρωπολογικής και ιστορικής έρευνας. Επικεντρώθηκε στην προσπάθεια συστηματικής εισαγωγής των ανθρωπολογικών σπουδών στο ελληνικό πανεπιστήμιο, στην παροχή βασικής, συστηματικής παιδείας στην κοινωνική ανθρωπολογία καθώς και στην συστηματική διερεύνηση ιστοριογραφικών ζητημάτων που σχετίζονται με τις πολιτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις των κοινωνιών του παρελθόντος. Εξειδικεύεται στην εθνογραφία και κοινωνική ιστορία του ευρύτερου ελληνικού, βαλκανικού και μεσογειακού χώρου. Ως προς τον βασικό πυρήνα των ανθρωπολογικών σπουδών καθιερώθηκε μια βασική δομή μαθημάτων και γνωστικών αντικειμένων που διεθνώς συνιστά την εκπαιδευτική ταυτότητα της σύγχρονης κοινωνικής ανθρωπολογίας. Στο πρόγραμμα σπουδών η ιστορική και θεωρητική τοποθέτηση του κλάδου συνοδεύτηκε από την παρουσίαση των πολιτισμικών (μέσω της θρησκείας, της τελετουργίας και του συμβολισμού) και των κοινωνικών (μέσω της συγγένειας και της κοινωνικότητας) διαστάσεων του βίου σε πολιτικό και οικονομικό πλαίσιο. Το πρόγραμμα μαθημάτων της ιστορίας είναι προσανατολισμένο στη διεπιστημονικότητα, στη χρήση αναλυτικών εργαλείων και εννοιών της κοινωνικής ανθρωπολογίας στη μελέτη ζητημάτων της ευρωπαϊκής ιστορίας, στη σε βάθος μελέτη ζητημάτων της κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας: ιστορικοποίηση του εθνικού φαινομένου, μηχανισμούς παραγωγής ιδεολογίας, πολιτικούς θεσμούς στον αρχαίο και σύγχρονο κόσμο, αξίες με τις οποίες οι θεσμοί αυτοί είναι επενδυμένοι και κοινωνικές δυνάμεις που δρουν σε αυτούς. Η επικέντρωση στα παραπάνω ζητήματα ενισχύει την αναλυτική ικανότητα των φοιτητών και των φοιτητριών καθώς και την άσκησή τους στη συγκριτική μέθοδο για την ερμηνεία φαινομένων του παρελθόντος. Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα είναι διετούς φοιτήσεως και δέχεται πτυχιούχους διαφόρων ειδικοτήτων.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 λειτουργεί ένα νέο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών μονοετούς φοιτήσεως με θέμα «Φύλο, Πολιτισμός και Κοινωνία». Αρχικά το πρόγραμμα εγκρίθηκε το 2003 στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ II με τίτλο «Γυναίκες και Φύλα: Ανθρωπολογικές και Ιστορικές Προσεγγίσεις». Το νέο αυτό πρόγραμμα με έμφαση στη διεπιστημονικότητα ήταν πρωτοπόρο στις μεταπτυχιακές σπουδές φύλου στην Ελλάδα, συγκέντρωσε σημαντικές προσωπικότητες του ακαδημαϊκού χώρου με μακρά ερευνητική δραστηριότητα και παρουσία στο πεδίο. Η δυναμική του αποτυπώνεται σε μια σειρά συνέδρια, ημερίδες, σεμινάρια και εκδόσεις πάνω σε ζητήματα φύλου αλλά και σε βιβλιογραφικές μελέτες οι οποίες είναι αναρτημένες στον κόμβο του προγράμματος και χρησιμοποιούνται όχι μόνο από τις φοιτήτριες/τές αλλά και από άλλους φορείς και πανεπιστήμια. Το πρόγραμμα παρείχε κύκλο διαλέξεων και σεμιναρίων για τους επιμορφωτές/τριες του ΚΕΘΙ τον Ιούλιο του 2007. Το πρόγραμμα έχει ήδη αξιολογηθεί από εξωτερικούς κριτές σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΕΠΕΑΕΚ.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 λειτουργεί ένα νέο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών μονοετούς φοιτήσεως με τίτλο «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή». Στόχος του προγράμματος είναι να προσφέρει μια σφαιρική εξέταση του ζητήματος της ιστορικής μεταβολής σε μείζονα πεδία της ανθρώπινης δράσης μέσα από συγκεκριμένα κάθε φορά παραδείγματα. Παράλληλα

εκπαιδεύει τους φοιτητές/τριες στα μεθοδολογικά εργαλεία και τις αναλυτικές προσεγγίσεις της σύγχρονης ιστορικής έρευνας.

Και τα τρία μεταπτυχιακά προγράμματα απονέμουν Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ). Το Τμήμα δέχεται επίσης υποψήφιους διδάκτορες μετά από σχετική διαδικασία που ορίζει ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος. Σήμερα εκπονούν τη διδακτορική διατριβή τους 29 υποψήφιοι διδάκτορες.

Στο Τμήμα λειτουργούν τέσσερα θεσμοθετημένα εργαστήρια τα οποία υποστηρίζουν ενεργά τις διδακτικές και ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Πρόκειται για το Εργαστήριο Εθνογραφίας, το Εργαστήριο Ιστορίας, το Εργαστήριο Οικογένειας και Συγγένειας και το Εργαστήριο Εθνογραφικών Προσεγγίσεων της Γλώσσας. Και τα τέσσερα Εργαστήρια οργανώνουν κύκλους σεμιναρίων στα οποία παρουσιάζονται καινούριες έρευνες και αποτελούν χώρο επικοινωνίας και ανταλλαγής ανάμεσα σε έμπειρους και νέους ερευνητές. Στο Εργαστήριο Εθνογραφίας φιλοξενείται μια συγκεντρωτική βάση δεδομένων για την εθνογραφία της Ελλάδας, ενώ στο Εργαστήριο Ιστορίας υπάρχει πλούσιο αρχαιολογικό υλικό ημερήσιου και περιοδικού τύπου του δεκάτου ενάτου και του εικοστού αιώνα, και οργανώνεται παράλληλα αρχείο προφορικών μαρτυριών. Το Εργαστήριο Εθνογραφικών Προσεγγίσεων της Γλώσσας εκδίδει το ηλεκτρονικό περιοδικό AWPEL [Aegean Working Papers in Ethnographic Linguistics] αφιερωμένο στην εθνογραφική μελέτη της γλώσσας. Στο Τμήμα λειτουργεί επίσης από το 1992 εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών με 25 θέσεις εργασίας για τις ανάγκες των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών. Περισσότερες πληροφορίες για τα Εργαστήρια διατίθενται στον δικτυακό τόπο του Τμήματος.

2. Ένα Πανεπιστήμιο στα νησιά του Αιγαίου Πελάγους και τη Μυτιλήνη

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ Αιγαίου αποτελεί, ως σύλληψη και ως εφαρμογή, ένα πρωτοποριακό εγχείρημα που αποβλέπει στην οργάνωση πλέγματος τριτοβάθμιων σπουδών, σε ένα εκτεταμένο νησιωτικό σύμπλεγμα με χαρακτηριστικά αρχιπελάγους.

Ο ακαδημαϊκός στόχος του Πανεπιστημίου Αιγαίου είναι να χαράζει ριζικά νέες κατευθύνσεις σε επιλεγμένους χώρους της Ανώτατης Παιδείας, κατευθύνσεις που υπαγορεύονται επιτακτικά από την εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας στον σύγχρονο κόσμο, αλλά που η απουσία τους είναι εμφανής στο χώρο των γενικών πανεπιστημίων. Οι τομείς στους οποίους έχει ρίξει το βάρος της προσπάθειάς του το Πανεπιστήμιο Αιγαίου είναι οι Κοινωνικές Επιστήμες, το Περιβάλλον, η Διοίκηση Επιχειρήσεων, οι Μαθηματικές Σπουδές, η Πληροφορική και οι Νέες Τεχνολογίες και η Παιδαγωγική.

Στον οργανωτικό τομέα, η αντισυμβατική δομή του προγράμματος του Πανεπιστημίου Αιγαίου έγκειται κυρίως στην προσπάθειά του να διασπείρει οργανωτικά τις σπουδές – και τις εν γένει πανεπιστημιακές δραστηριότητες – σε τουλάχιστον πέντε από τα νησιά του αιγαιακού συμπλέγματος, με ακραίες αποστάσεις μεταξύ τους που φτάνουν σχεδόν τα 200 μίλια, και όχι να συγκεντρώσει τις εγκαταστάσεις τους, κατά τα συμβατικά πρότυπα, σε ενιαίο σύνολο και σε ένα ορισμένο σημείο του αιγαιοπελαγίτικου χώρου.

Στο πνεύμα αυτής της αντίληψης, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου είναι το πρώτο, απ' όσο γνωρίζουμε στον κόσμο που επιχειρεί την εδραίωση Τμημάτων του στα πλαίσια μικροκοινωνιών ημιαστικού τύπου, που η φυσιογνωμία των οικονομικών τους δραστηριοτήτων δεν παρουσιάζει ομοιότητες με τα οικονομικά περιβάλλοντα μέσα στα οποία εγκαθιδρύονται κατά κανόνα τα νέα πανεπιστήμια στην Ευρώπη και αλλού.

Η χωροταξική αυτή επιλογή υπήρξε προϊόν έντονου προβληματισμού και εκτεταμένων συζητήσεων και έγινε με πλήρη συνείδηση των πολλών δυσκολιών που θα συναντούσε στην πρακτική εφαρμογή της. Ήταν ωστόσο μια επιλογή που υπαγορευόταν ευθέως από την ομόθυμη παραδοχή πως το Πανεπιστήμιο Αιγαίου όφειλε να ιδρυθεί για να διασπείρει ακριβώς σε όσο το δυνατόν περισσότερα σημεία του αιγαιοπελαγίτικου χώρου δυναμικές δραστηριότητες παραγωγής και αναπαραγωγής γνώσης. Και τούτο με την προσδοκία ότι αυτές θα λειτουργήσουν ως εναύσματα ενεργοποίησης κοινωνικών διεργασιών, που με τη

σειρά τους θα ήταν δυνατόν να συμβάλουν στην εδραίωση δυναμικών κοινωνικών συγκεντρώσεων σε μία ευαίσθητη περιοχή όπως είναι το Αιγαίο.

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου στη Μυτιλήνη βρίσκεται εγκατεστημένο κυρίως σε ένα συγκρότημα τεσσάρων κτιρίων σε μικρή απόσταση από την πόλη της Μυτιλήνης αλλά και στο κέντρο της πόλης. Ειδικότερα για το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες του προπτυχιακού προγράμματος, των μεταπτυχιακών προγραμμάτων και οι διοικητικές υπηρεσίες του στεγάζονται στο συγκρότημα των τεσσάρων κτιρίων. Ειδικότερα, οι διοικητικές υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στο κτίριο Διοίκησης. Το εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών και τα γραφεία των διδασκόντων του Τμήματος στεγάζονται στο κτίριο Μπίνειο, στο κτίριο της ΑΤΕ και στο κτίριο Καραντώνη.

3. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ του Πανεπιστημίου Αιγαίου ιδρύθηκε το 1984 και έχει κεντρική έδρα τη Μυτιλήνη. Το Τμήμα μας, αλλά και η ευρύτερη ακαδημαϊκή Κοινότητα του Πανεπιστημίου, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο ρόλο της Βιβλιοθήκης, στην ανάπτυξη του ερευνητικού πνεύματος και την εμπέδωση, μεταξύ των φοιτητών/-τριών, της αντίληψης για την πολλαπλότητα των πηγών στη σπουδή των διαφόρων ζητημάτων που απασχολούν τις Κοινωνικές Επιστήμες. Υπ' αυτή την έννοια, για το Τμήμα μας και για την ευρύτερη ακαδημαϊκή κοινότητα, η Βιβλιοθήκη αποτελεί έναν από τους πιο ουσιαστικούς μοχλούς της έρευνας, της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της ανάπτυξης της ακαδημαϊκής ζωής στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης, στο μεγαλύτερο ποσοστό της, αποτελείται από ξενόγλωσσα βιβλία και υπερβαίνει τους 120.000 τόμους. Ο αριθμός των τίτλων των ξενόγλωσσων περιοδικών ανέρχεται σε 435 και ο αριθμός τίτλων των ελληνικών περιοδικών ανέρχεται σε 231. Τη συλλογή των περιοδικών συμπληρώνουν 59 περίπου τίτλοι ξενόγλωσσων και ελληνικών στατιστικών εκδόσεων. Εκτός από τα παραπάνω, η Βιβλιοθήκη διαθέτει μεγάλη ψηφιακή συλλογή (ηλεκτρονικά περιοδικά, ψηφιακή χαρτοθήκη, κα), πληροφοριακό υλικό (εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, χάρτες, κ.λ.π.), διδακτορικές διατριβές και εκδόσεις της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

Στη Μυτιλήνη, εκτός από την Κεντρική Υπηρεσία της Βιβλιοθήκης, η οποία εξυπηρετεί όλα τα Παραρτήματα Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, λειτουργεί και το Παράρτημα Βιβλιοθήκης Μυτιλήνης, το οποίο άρχισε να λειτουργεί από το έτος 1987 και έχει αναπτύξει τη συλλογή του προς τις κατευθύνσεις των Τμημάτων της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών και του Τμήματος Περιβάλλοντος.

Η συλλογή βιβλίων και περιοδικών στον τομέα της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας είναι η πλουσιότερη στην Ελλάδα. Γίνεται συστηματική ενημέρωσή της, πράγμα που επιτρέπει την ανελλιπή παρακολούθηση των ανθρωπολογικών εξελίξεων στον διεθνή χώρο. Η συλλογή βιβλίων και περιοδικών στον τομέα της Ιστορίας έχει ενισχυθεί σημαντικά και επιτρέπει την πλήρη υποστήριξη του διδακτικού έργου. Επιπλέον, στο Εργαστήριο Ιστορίας διατηρείται μεγάλη συλλογή από εφημερίδες και περιοδικά του 19ου και του 20ού αιώνα η οποία εμπλουτίζεται συνεχώς.

Όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας έχουν δικαίωμα δανεισμού του υλικού της Βιβλιοθήκης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τον κανονισμό λειτουργίας της. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρήση της Βιβλιοθήκης είναι η κατοχή κάρτας χρήστη της Βιβλιοθήκης.

Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί κάθε εργάσιμη ημέρα το πρωί και μερικά απογεύματα την εβδομάδα.

4. Το Πρόγραμμα ERASMUS

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Erasmus χορηγεί υποτροφίες κινητικότητας σε φοιτητές, διοικητικούς υπαλλήλους και διδάσκοντες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο την ενθάρρυνση δραστηριοτήτων που στοχεύουν στη βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών και την

ανάπτυξη νέων και καινοτόμων κύκλων σπουδών μέσω της διακρατικής συνεργασίας. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην προώθηση της πλήρους ακαδημαϊκής αναγνώρισης των σπουδών που πραγματοποιούνται σε άλλες συμμετέχουσες χώρες, συμβάλλοντας, με τον τρόπο αυτό, στην ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού χώρου, ανοικτού στις ανταλλαγές και τη συνεργασία στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και στον τομέα της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.

ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Για τους φοιτητές/-τριες που παρακολουθούν πρόγραμμα σπουδών σε ένα πανεπιστήμιο-εταίρο στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus, ισχύουν τα εξής:

- Στο πρόγραμμα μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι φοιτητές/τριες που είναι εγγεγραμμένοι σε πρόγραμμα σπουδών προπτυχιακού, μεταπτυχιακού και διδακτορικού επιπέδου. Απαραίτητη προϋπόθεση για τους προπτυχιακούς φοιτητές/-τριες είναι να έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρώτο έτος των ακαδημαϊκών τους σπουδών και να έχουν περάσει τα 2/3 των μαθημάτων μέχρι το έτος φοίτησης στο οποίο βρίσκονται.

- Παρέχεται πλήρης ακαδημαϊκή αναγνώριση της περιόδου σπουδών στο εξωτερικό, ακόμη και αν το περιεχόμενο διαφέρει. Η περίοδος αυτή είναι συνήθως από τρεις μήνες μέχρι ένα ακαδημαϊκό έτος.

- Τα πανεπιστήμια-εταίροι και ο κάθε φοιτητής/-τρια συνάπτουν συμφωνία όσον αφορά το πρόγραμμα σπουδών στο εξωτερικό. Στο τέλος της περιόδου σπουδών στο εξωτερικό, το πανεπιστήμιο υποδοχής χορηγεί εγγράφως βεβαίωση όπου αναφέρονται τα αποτελέσματα που πέτυχε ο φοιτητής/-τρια. Τα μαθήματα αυτά είτε αντιστοιχίζονται με μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος είτε αναγνωρίζονται ως ελεύθερες επιλογές.

- Δεν καταβάλλεται κανενός είδους αμοιβή (δίδακτρα, εγγραφή, εξέταστρα, δικαίωμα χρήσης εργαστηρίων και βιβλιοθηκών, κλπ.) προς το πανεπιστήμιο υποδοχής. Επιβαρύνονται μόνον με τις δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνονται και οι κανονικοί φοιτητές/-τριες του ιδρύματος (π.χ. μειωμένα έξοδα διαμονής, χρήση φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων).

- Συνεχίζεται η καταβολή στο ακέραιο των εθνικών υποτροφιών και δανείων προς τους εξερχόμενους φοιτητές/-τριες.

Στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus παρέχεται, επίσης, η δυνατότητα πρακτικής άσκησης στο εξωτερικό σε φορείς που επιλέγονται από το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο ή μετά από πρωτοβουλία του φοιτητή/-τριας. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή ενός φορέα είναι να δραστηριοποιείται σε χώρες που καλύπτει το πρόγραμμα Erasmus και να σχετίζεται με το αντικείμενο σπουδών του Τμήματος. Η πρακτική άσκηση στο εξωτερικό μπορεί να διαρκέσει από 3 έως 12 μήνες.

Η διαχείριση του προγράμματος Erasmus γίνεται συνολικά για το πανεπιστήμιο από το Γραφείο Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και Διεθνών Συνεργασιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου που εδρεύει στη Μυτιλήνη.

Αναλυτικές πληροφορίες για το πρόγραμμα Erasmus υπάρχουν στην ιστοσελίδα <http://erasmus.aegean.gr>

Γ. Οργάνωση των Προπτυχιακών Σπουδών

1. Οργάνωση του Π.Π.Σ. «Σπουδές φύλου»

I. ΓΕΝΙΚΑ

Η χρονική διάρκεια φοίτησης για την απονομή του Πτυχίου ορίζεται σε οκτώ ακαδημαϊκά εξάμηνα. Ο συνολικός αριθμός των πιστωτικών μονάδων (ECTS) που απονέμονται από το Π.Π.Σ. ανέρχεται σε 240. Το πρόγραμμα σπουδών χωρίζεται σε δύο κύκλους σπουδών. Ο Α΄ Κύκλος (Α΄ και Β΄ εξάμηνο) αποτελείται από μαθήματα υποχρεωτικά (Υ) και μαθήματα αγγλικής γλώσσας που είναι κατ' επιλογήν υποχρεωτικά (κατ' επιλογήν Υ). Ο Β΄ Κύκλος (Γ΄, Δ΄, Ε΄, ΣΤ΄, Ζ΄, Η΄ εξάμηνο) αποτελείται από μαθήματα επιλογής (Ε) και από Πρακτικές Ασκήσεις/Σεμινάρια που είναι μαθήματα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά (κατ' επιλογήν Υ). Για τη λήψη πτυχίου ο/η φοιτητής/ήτρια θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει επιτυχώς τουλάχιστον δύο ΠΑ/Σ.

II. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΟΛΑ τα μαθήματα κατανέμονται σε τρεις (3) κατηγορίες: τα υποχρεωτικά, τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής και τις πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια.

α) Υποχρεωτικά είναι τα μαθήματα που καλύπτουν βασικά γνωστικά αντικείμενα και η διδασκαλία τους επαναλαμβάνεται κάθε διδακτικό έτος. Οι φοιτητές/-τριες πρέπει να εξετασθούν σε αυτά με επιτυχία προκειμένου να αποφοιτήσουν και δεν μπορούν να τα αντικαταστήσουν με άλλα. Στα υποχρεωτικά μαθήματα περιλαμβάνονται όλα τα μαθήματα του πρώτου κύκλου (συμπεριλαμβανομένων των μαθημάτων ξένων γλωσσών). Η Γενική Συνέλευση έχει το δικαίωμα να αλλάξει ένα υποχρεωτικό μάθημα αντικαθιστώντας το όμως ταυτόχρονα με κάποιο άλλο έτσι ώστε να παραμείνει σταθερός ο αριθμός των μαθημάτων του πρώτου κύκλου. Κάθε υποχρεωτικό μάθημα αντιστοιχεί σε 3 διδακτικές μονάδες και 5 πιστωτικές μονάδες.

β) Τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής είναι μαθήματα τα οποία εξειδικεύουν και καλλιεργούν τα ενδιαφέροντα των φοιτητών/-τριών και προσφέρονται αποκλειστικά στον δεύτερο κύκλο σπουδών. Τα μαθήματα αυτής της κατηγορίας αντιστοιχούν σε 3 διδακτικές μονάδες και 6 πιστωτικές μονάδες. Στα διατηρησιακά όμως μαθήματα οι πιστωτικές μονάδες μπορεί να ποικίλουν. Τα μαθήματα επιλογής δεν είναι σταθερά στο πρόγραμμα και η διδασκαλία τους δεν επαναλαμβάνεται, αν ο διδάσκων/-ουσα δεν το επιθυμεί. Η ευχέρεια αυτή παρέχει στους διδάσκοντες/-ουσες την ευελιξία να οργανώνουν τη διδασκαλία νέων μαθημάτων στη θέση των παλαιών και στους φοιτητές/-τριες τη δυνατότητα μεγαλύτερης επιλογής γνωστικών αντικειμένων.

γ) Οι πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια [ΠΑ/Σ] αποτελούν μια ειδική κατηγορία μαθημάτων και παρέχονται αποκλειστικά στον δεύτερο κύκλο σπουδών. Βασικό χαρακτηριστικό των εν λόγω μαθημάτων είναι ο μικρός αριθμός φοιτητών/-τριών που εγγράφονται σε αυτά (όχι περισσότεροι από οκτώ) και το εξειδικευμένο αντικείμενό τους. Στόχος των ασκήσεων/σεμιναρίων είναι η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με μεθοδολογικά και θεωρητικά εργαλεία και η ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους υπό την άμεση επίβλεψη του διδάσκοντα/-ουσας. Για την παρακολούθηση των μαθημάτων της κατηγορίας αυτής υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα στα οποία οι φοιτητές/-τριες πρέπει να έχουν εξεταστεί επιτυχώς προκειμένου να έχουν το δικαίωμα να τα παρακολουθήσουν. Η εβδομαδιαία διδασκαλία της πρακτικής άσκησης/σεμιναρίου είναι τρίωρη και αντιστοιχεί σε 3 διδακτικές μονάδες και 6 πιστωτικές μονάδες.

III. Η ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΤΟ πλαίσιο του δεύτερου κύκλου σπουδών προσφέρεται η δυνατότητα εκπόνησης πτυχιακής εργασίας στους φοιτητές/-τριες που έχουν ήδη εγγραφεί στον κύκλο αυτό. Η πτυχιακή εργασία είναι προαιρετική και αντιστοιχεί σε 3 μαθήματα επιλογής και 18 πιστωτικές μονάδες. Η επιλογή του θέματος της πτυχιακής εργασίας γίνεται σε συνεννόηση με έναν επιβλέποντα/-ουσα καθηγητή/-τρια ενώ το θέμα επιλέγεται σε σχέση με κάποιο από τα παρεχόμενα μαθήματα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Για την τελική

αξιολόγηση της πτυχιακής εργασίας αποφασίζει επιτροπή που αποτελείται από τρεις διδάσκοντες.

IV. ΚΥΚΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ & ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ των μαθημάτων στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας διαφοροποιείται ανάλογα με τον κύκλο σπουδών. Στον πρώτο κύκλο σπουδών η έμφαση δίνεται στις παραδόσεις, δηλαδή στην εποπτική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου από τον διδάσκοντα/-ουσα. Το πρόγραμμα σπουδών συμπληρώνεται κατά περίπτωση με φροντιστηριακές ασκήσεις αλλά οι παραδόσεις καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος του. Στα μαθήματα αυτά γίνεται συστηματική χρήση οπτικού υλικού. Κατά την κρίση του διδάσκοντος/-ουσας, σε μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών οι φοιτητές/-τριες εξετάζονται σε πρόοδο κατά τη διάρκεια του εξαμήνου στο οποίο παρέχεται το μάθημα. Η βαθμολογία της προόδου προσμετράται στην τελική βαθμολογία του φοιτητή/-τριας.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου κύκλου σπουδών το Τμήμα ενθαρρύνει τρόπους διδασκαλίας που συνδυάζουν τις διαλέξεις που παρέχονται από τους διδάσκοντες/-ουσες με την ενεργοποίηση των φοιτητών/-τριών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτό επιτυγχάνεται με την οργάνωση φροντιστηριακών κύκλων που συνοδεύουν το κάθε μάθημα, με την ανάθεση εργασιών στους φοιτητές/-τριες και την παρουσίασή τους στη διάρκεια του μαθήματος, ή τέλος με τον συνδυασμό διαλέξεων και επιτόπιων ερευνών. Η επιλογή του κατάλληλου συνδυασμού αποτελεί συνάρτηση των δυνατοτήτων που παρέχει το κάθε μάθημα και βρίσκεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του κάθε διδάσκοντα/-ουσας. Η επίδοση των φοιτητών/-τριών συνυπολογίζεται στην τελική βαθμολογία. Στα μαθήματα του δεύτερου κύκλου σπουδών συνεκτιμάται η συστηματική παρακολούθηση των φοιτητών/-τριών στην αξιολόγησή τους από τον διδάσκοντα/-ουσα.

Η διδασκαλία των μαθημάτων έχει ως στόχο την εμπέδωση των γνώσεων που παρέχονται στο Τμήμα και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και των δεξιοτήτων των φοιτητών/-τριών στον γραπτό και τον προφορικό λόγο. Οι διδάσκοντες/-ουσες ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των φοιτητών/-τριών στα μαθήματα και προσαρμόζουν τον τρόπο διδασκαλίας έτσι ώστε να μεγιστοποιείται το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα.

Η διασύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα γίνεται μέσω της εξάσκησης σε μεθόδους έρευνας στο πλαίσιο ειδικών πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων. Με αυτό τον τρόπο οι πτυχιούχοι θα είναι σε θέση να γνωρίζουν τον τρόπο διενέργειας μιας έρευνας μικρής κλίμακας. Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα εκπόνησης πτυχιακής εργασίας, η οποία δεν είναι υποχρεωτική για την απόκτηση Πτυχίου. Η επιτυχής ολοκλήρωσή της αντιστοιχεί σε 18 ECTS.

V. ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

ΚΑΤΑ τον πρώτο κύκλο σπουδών οι φοιτητές/-τριες παρακολουθούν αποκλειστικά τα μαθήματα του εξαμήνου στο οποίο είναι εγγεγραμμένοι. Η εγγραφή στον δεύτερο κύκλο (τρίτο εξάμηνο) είναι ελεύθερη και δεν προϋποθέτει την επιτυχή εξέταση του φοιτητή/-τριας σε όλα τα μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου κύκλου σπουδών οι φοιτητές/-τριες έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν και μαθήματα που κατά την ίδια περίοδο (εαρινό ή χειμερινό εξάμηνο) προσφέρονται σε άλλο εξάμηνο από αυτό στο οποίο οι ίδιοι έχουν εγγραφεί.

VI. ΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΕ ΔΕΔΟΜΕΝΗ την περιφερειακή θέση του Τμήματος, τον μεγάλο αριθμό φοιτητών/-τριών από άλλες περιοχές εκτός του νομού Λέσβου, και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές/-τριες έως ότου εξοικειωθούν στο νέο ακαδημαϊκό και κοινωνικό περιβάλλον, το Τμήμα έχει εισαγάγει τον θεσμό του συμβούλου σπουδών. Με την εγγραφή τους στο Τμήμα οι φοιτητές/-τριες κατανέμονται σε ομάδες για την εποπτεία των οποίων υπάρχει υπεύθυνος/-η σύμβουλος σπουδών. Ο σύμβουλος σπουδών ανήκει στο διδακτικό προσωπικό του Τμήματος και έχει την υποχρέωση να συναντά τους φοιτητές/-τριες που επιβλέπει και να

συζητά μαζί τους προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην ακαδημαϊκή τους ζωή. Οι σύμβουλοι σπουδών ορίζονται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους.

2. Μαθησιακά αποτελέσματα

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του ΠΠΣ ανταποκρίνονται σε σπουδές 1^{ου} κύκλου και στο Ευρωπαϊκό και Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης επιπέδου 6.

Με την ολοκλήρωση των σπουδών και την απόκτηση πτυχίου, ο/η απόφοιτος του ΠΠΣ θα έχει αποκτήσει στέρεη γνώση των επιστημονικών προσεγγίσεων και των συμπερασμάτων της σύγχρονης έρευνας που αφορούν ζητήματα φύλου και έμφυλων σχέσεων και θα έχει τις απαιτούμενες δεξιότητες για τη σύνδεση της θεωρητικής γνώσης με την επαγγελματική πράξη. Συγκεκριμένα, με την απόκτηση του πτυχίου ο/η κάτοχος:

- θα είναι σε θέση να γνωρίζει, να κατανοεί και να αντιμετωπίζει κριτικά τους τρόπους με τους οποίους το φύλο οργανώνει τις ανθρώπινες σχέσεις και δραστηριότητες μέσα από την εξοικείωσή του/ης με σύγχρονες θεωρίες και εξελίξεις στην αιχμή του συγκεκριμένου γνωστικού πεδίου,
- θα κατέχει γνώσεις και δεξιότητες συλλογής, διαχείρισης, και ανάλυσης δεδομένων στο πεδίο των κοινωνικών επιστημών,
- θα κατέχει προχωρημένες δεξιότητες στον σχεδιασμό και την εφαρμογή εργαλείων καταπολέμησης της έμφυλης ανισότητας και των διακρίσεων,
- θα κατέχει την απαραίτητη τεχνογνωσία για την αντιμετώπιση κοινωνικών και πολιτισμικών ανισοτήτων στους θεσμούς, στις δημόσιες και κοινωνικές υπηρεσίες, στην αγορά εργασίας, στην οικογένεια, στην υγεία, στην τεχνολογία,
- θα είναι σε θέση να συγκεντρώνει και να ερμηνεύει στοιχεία που αφορούν στο φύλο και τις έμφυλες διαφορές για να διαμορφώνει κρίσεις που περιλαμβάνουν προβληματισμό σε συναφή κοινωνικά, επιστημονικά ή ηθικά ζητήματα, καθώς και να κοινοποιεί πληροφορίες, ιδέες, προβλήματα και λύσεις τόσο σε ειδικευμένο όσο και σε μη εξειδικευμένο κοινό,
- θα έχει αναπτύξει εκείνες τις δεξιότητες απόκτησης γνώσεων, που χρειάζονται για να συνεχίσει σε επόμενους κύκλους σπουδών.

Επιπροσθέτως, μέσω της εξάσκησης σε μεθόδους έρευνας στο πλαίσιο ειδικών πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων, ο/η πτυχιούχος θα είναι σε θέση να γνωρίζει τον τρόπο διενέργειας μιας έρευνας μικρής κλίμακας στη βάση της επιτόπιας έρευνας και της συμμετοχικής παρατήρησης, της βιβλιογραφικής έρευνας, της έρευνας ιστορικών πηγών και της διαχείρισης και αξιοποίησης προφορικών μαρτυριών και οπτικού υλικού (ανάλογα με τις πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια που έχει παρακολουθήσει), καθώς και τη χρήση των νέων τεχνολογιών για την καταγραφή, επεξεργασία και παρουσίαση ερευνητικού υλικού και συμπερασμάτων.

3. Προσφερόμενα μαθήματα και πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια

Μέθοδοι και τεχνικές έρευνας και συγγραφής	Υ
Φεμινιστική θεωρία	Υ
Μεθοδολογία, επιστημολογία και διαθεματικότητα	Υ
Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία	Υ
Εισαγωγή στην ιστορία	Υ
Αγγλικά Ι	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό

Αγγλικά III	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό
Γλώσσα, κοινωνία και πολιτισμός	Υ
Ανθρωπολογία του φύλου	Υ
Ιστορία του φύλου	Υ
Ανθρωπολογία της συγγένειας	Υ
Ποιοτικές μέθοδοι στην κοινωνική έρευνα	Υ
Αγγλικά II	Υ
Αγγλικά VI	Υ
Φύλο και σεξ στην προνεοτερική Ευρώπη	E
Ανθρωπολογικές μελέτες στη διατομή φύλου και υγείας	E
Φύλο και υλικός πολιτισμός	E
Φύλο, μετανάστευση και ρατσισμός	E
Ιστορία του φύλου στο βυζαντινό κόσμο	E
Διακρίσεις και ανισότητες στο προνεοτερικό Ισλάμ	E
Ανάλυση λόγου: Γλώσσα, φύλο και σεξουαλικότητα	E
Ιστορία της σεξουαλικότητας: Ευρωπαϊκές και ελληνικές αναγνώσεις, 19ος-20ός αιώνας	E
Πολιτική φιλοσοφία και δικαιώματα	E
Τροφή, φύλο, τελετουργία	E
Ποσοτικές μέθοδοι στη κοινωνική έρευνα	E
Φύλο, σεξουαλικότητα και αστικός χώρος στην Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες, 19ος-20ός αιώνας	E
Εργασία και έμφυλες διακρίσεις στη μεταπολεμική Ευρώπη	E
Ελληνική εθνογραφία	E
Φύλο μέσα και αναπαράσταση	E
Φύλο και τεχνολογία στις κοινωνικές επιστήμες	E
Φύλο, ανάπτυξη και οικονομικές ανισότητες	E
Διδακτική της Ιστορίας	E
Ανθρωπολογικές και άλλες προσεγγίσεις του σώματος	ΠΑ/Σ
Κοινωνικό-πολιτισμικά σενάρια σχετικά με την ηθική, την ιδιωτικότητα και τη βιωσιμότητα της Τεχνητής Νοημοσύνης	E
Εκπαιδευτική πράξη και κοινωνικές επιστήμες	E
Έμφυλες σχέσεις στην παγκόσμια Ανατολή: Σοσιαλιστική κληρονομιά και μετασοσιαλιστικές ιεραρχίες	E
Κριτική κοινοτική ψυχολογία	E
Σχολείο, κοινωνία και πολιτισμός	ΠΑ/Σ
Φύλο και δικαιώματα	E

Ζητήματα πολιτισμικής θεωρίας και ψηφιακού πολιτισμού	E
ΠΑ/Σ Φύλο και μέσα πολιτιστικής έκφρασης	ΠΑ/Σ
Φεμινισμός, φύλο και ψηφιακές τεχνολογίες	E
Οικονομικά και φεμινισμός	ΠΑ/Σ
Γεωγραφία Μητροπολιτικών Περιοχών	E
Φύλο και γλώσσα	E
Ειδικά θέματα διδακτικής της ιστορίας και ιδεολογία	ΠΑ/Σ
Φωτογραφική εικόνα: Ιστορία, θεωρία και πρακτική	E
Θερινή πρακτική άσκηση	E
Πολιτισμοί, Τεχνολογία και Κοινωνική Αλλαγή	E
Φύλο και εκπαίδευση	E
Φεμινιστική νομική θεωρία	ΠΑ/Σ
Θρησκεία και νέες μορφές πνευματικότητας	ΠΑ/Σ
Κοινωνιολογία της διακινδύνευσης και της αβεβαιότητας	E

(Υ) Υποχρεωτικό μάθημα

(E) Μάθημα επιλογής

(ΠΑ/Σ) Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο

ΚΩΔΙΚΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Κοινωνική Ανθρωπολογία (ΚΑ)

Ιστορία (Ι)

Γλώσσα (ΓΛ)

Οικονομία (ΟΙ)

Φιλοσοφία (Φ)

Δίκαιο (Δ)

Πρακτικές Ασκήσεις/Σεμινάρια (ΠΑ/Σ)

Ξένες Γλώσσες (ΞΓΛ)

4. Πρόγραμμα Σπουδών ακαδημαϊκού έτους 2026-2027

ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ. Μ.
ΓΛ-301	Μέθοδοι και τεχνικές έρευνας και συγγραφής	Γκαρά	5/3
NEO	Φεμινιστική θεωρία	Καντσά	5/3
NEO	Μεθοδολογία, επιστημολογία και διαθεματικότητα	Καντσά & Χαντζαρούλα	5/3
ΚΑ-100	Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία	Πλεξουσάκη	5/3
I-200	Εισαγωγή στην ιστορία	Βασιλειάδου	5/3
ΞΓΛ-01	Αγγλικά I	Νικολαρέα	5/3
ΞΓΛ-03	Αγγλικά III	Νικολαρέα	5/3
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ. Μ.
ΓΛ-302	Γλώσσα, πολιτισμός και κοινωνία	Κανάκης	5/3
ΚΑ-122	Ανθρωπολογία του φύλου	Γιαννακόπουλος	6/3
NEO	Ιστορία του φύλου	Βασιλειάδου	5/3
ΚΑ-120	Ανθρωπολογία της συγγένειας	Καντσά	5/3
NEO	Ποιοτικές μέθοδοι στην κοινωνική έρευνα	Πλεξουσάκη	5/3
ΞΓΛ-02	Αγγλικά II	Νικολαρέα	5/3
ΞΓΛ-04	Αγγλικά IV	Νικολαρέα	5/3
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Β' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ.Μ.
I-238	Φύλο και σεξ στην προνεοτερική Ευρώπη	Πλακωτός	6/3
NEO	Ανθρωπολογικές μελέτες στη διατομή φύλου και υγείας	Χατζούλη	6/3
NEO	Διακρίσεις και ανισότητες στο προνεοτερικό Ισλάμ	Γκαρά	6/3
NEO	Φύλο και υλικός πολιτισμός	Πετρίδου	6/3
NEO	Φύλο, μετανάστευση και ρατσισμός	Τοπάλη	6/3
NEO	Ιστορία του φύλου στο βυζαντινό κόσμο	Σμαρνάκης	6/3
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ.Μ.
NEO	Ανάλυση λόγου: Γλώσσα, φύλο και	Κανάκης	6/3

	σεξουαλικότητα		
I-246	Ιστορία της σεξουαλικότητας: Ευρωπαϊκές και ελληνικές αναγνώσεις, 19ος-20ός αι.	Βασιλειάδου	6/3
NEO	Πολιτική φιλοσοφία και δικαιώματα		6/3
NEO	Τροφή, φύλο, τελετουργία	Τσεκένης	6/3
ΕΠΙ-311	Ποσοτικές μέθοδοι στην κοινωνική έρευνα	Σιδερή	
NEO	Φύλο, σεξουαλικότητα και αστικός χώρος στην Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες, 19ος-20ός αιώνας	Γιαννιτσιώτης	6/3
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Δ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ.Μ.
I-275	Εργασία και έμφυλες διακρίσεις στη μεταπολεμική Ευρώπη	Χαντζαρούλα	6/3
ΚΑ-112	Ελληνική εθνογραφία	Πανόπουλος	5/3
NEO	Φύλο μέσα και αναπαράσταση	Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ	6/3
NEO	Φύλο και τεχνολογία στις κοινωνικές επιστήμες	Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ	6/3
NEO	Φύλο, ανάπτυξη και κοινωνικές ανισότητες	Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ	6/3
I-287	Διδακτική της Ιστορίας	Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ	6/3
ΠΑ/Σ-	Ανθρωπολογικές και άλλες προσεγγίσεις του σώματος	Γιαννακόπουλος	6/3
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Ε' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ.Μ.
NEO	Κοινωνικό-πολιτισμικά σενάρια σχετικά με την ηθική, την ιδιωτικότητα και τη βιωσιμότητα της Τεχνητής Νοημοσύνης	Τσεκούρας	6/3
NEO	Έμφυλες σχέσεις στην παγκόσμια Ανατολή: Σοσιαλιστική κληρονομιά και μετασοσιαλιστικές ιεραρχίες	Όλμα	6/3
ΚΑ-194	Εκπαιδευτική πράξη και κοινωνικές επιστήμες	Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ	6/3
605	Κριτική κοινωνική ψυχολογία	Ζήση	6/3
ΠΑ/Σ-087	ΠΑ/Σ: Σχολείο, κοινωνία και πολιτισμός	Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ	6/3
NEO	Φύλο και Δικαιώματα	Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ	6/3
ΠΟΛ-221	Ζητήματα πολιτισμικής θεωρίας και	Καταπότη	5/3

	ψηφιακού πολιτισμού		
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ.Μ.
ΠΑ/Σ	Φύλο και μέσα πολιτιστικής έκφρασης	Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ	6/3
NEO	Φεμινισμός, φύλο και ψηφιακές τεχνολογίες	Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ	6/3
ΠΑ/Σ	Οικονομικά και φεμινισμός	Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ	6/3
ΓΕΩ-426	Γεωγραφία Μητροπολιτικών Περιοχών	Πετροπούλου	5/3
ΚΥΕ-13	Φύλο και γλώσσα	Γεωργαλίδου	5/3
ΕΠΠ-310	Φωτογραφική εικόνα: Ιστορία, θεωρία και πρακτική	Σαμπανίκου	5/3
ΠΑ/Σ-086	ΠΑ/Σ: Ειδικά θέματα διδακτικής της ιστορίας και ιδεολογία	Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ	6/3
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ.Μ.
NEO	Θερινή πρακτική άσκηση	(συντονιστής)	10/3
647	Πολιτισμοί, Τεχνολογία και Κοινωνική Αλλαγή	Κουρούτζας	6/3
ΕΡΕΔ011	Φύλο και εκπαίδευση	Γουβιάς	5/3
ΠΑ/Σ	Φεμινιστική νομική θεωρία	Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ	6/3
637	Κοινωνιολογία της διακινδύνευσης και της αβεβαιότητας	Κουρούτζας	6/3
ΠΑΣ/Σ-	Θρησκεία και νέες μορφές πνευματικότητας	Ρούσου	6/3
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Η' ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

5. Περιλήψεις μαθημάτων και πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Μέθοδοι και τεχνικές έρευνας και συγγραφής

- **Κωδικός μαθήματος:** ΓΛ-301
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 1^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Ελένη Γκαρά
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα είναι αφιερωμένο στην ακαδημαϊκή, δοκιμαϊκή γραφή και στοχεύει στην απόκτηση σχετικών δεξιοτήτων. Η δοκιμαϊκή γραφή είναι το κειμενικό είδος που συνδέεται κατεξοχήν με την γραπτή παρουσίαση ερευνητικών αποτελεσμάτων. Συνεπώς, σε αυτό το μάθημα παρουσιάζονται παράλληλα μέθοδοι και τεχνικές της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες. Κεντρικό ρόλο ωστόσο καταλαμβάνουν ζητήματα οργάνωσης και δομής του κειμένου ως συνεκτικού όλου, ενώ παράλληλα υπογραμμίζονται ζητήματα επιστημονικής δεοντολογίας (όπως π.χ. η έννοια της λογοκλοπής). Το μάθημα έχει πρακτικό χαρακτήρα και βασίζεται στην ενεργή συμμετοχή των φοιτητών/ητριών που το παρακολουθούν.
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Στόχος αυτού του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητριών/ών με την ακαδημαϊκή, δοκιμαϊκή γραφή και η απόκτηση των σχετικών δεξιοτήτων μέσω πρακτικής εξάσκησης στην τάξη. Οι φοιτήτριες/ές ολοκληρώνοντας το μάθημα είναι σε θέση να κατανοήσουν με άνεση ένα επιστημονικό κείμενο, να μπορούν να το παρουσιάσουν συνοπτικά σε τρίτους και να μπορούν να συνθέσουν ένα δικό τους κείμενο χρησιμοποιώντας βιβλιογραφία και ακολουθώντας δοκιμες πρακτικές.
Σημείωση: Για το μάθημα προσφέρεται φροντιστηριακή διδασκαλία.

<http://www.sah.aegean.gr/course/gl-301/>

Εισαγωγή στην Ιστορία

- **Κωδικός μαθήματος:** I-200
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό

- **Επίπεδο μαθήματος:**
- **Έτος σπουδών:**
- **Εξάμηνο σπουδών:**
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**
- **Όνομα διδάσκουσας:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές/τριες στην Ιστορία παρουσιάζοντας τα ζητήματα με τα οποία συνδέεται η ιστορική έρευνα, τη θέση της Ιστορίας στις κοινωνικές επιστήμες, αλλά και τους τρόπους οργάνωσης της ιστορικής σκέψης σε σχέση με το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Το μάθημα χωρίζεται σε τρεις ενότητες. Στην πρώτη εξετάζονται θεματικές όπως η Ιστορία και παρελθόν, μνήμη και ιστορία, χρόνος και ιστορικότητα. Παρουσιάζεται επίσης η εξέλιξη της ιστοριογραφίας από τον 19ο αιώνα μέχρι σήμερα τόσο μέσα από τις βασικές ιστορικές σχολές όσο και μέσα από τις περιοχές ιστορικής έρευνας. Η δεύτερη ενότητα αποτελεί μια εισαγωγή στο πεδίο της ιστορικής έρευνας παρουσιάζοντας τους τρόπους με τους οποίους δουλεύουν οι ιστορικοί καθώς το υλικό με το οποίο εργάζονται. Έμφαση δίνεται τόσο στα πρωτογενή τεκμήρια, όσο και στις άλλες μορφές υλικού, όπως τα αυτοβιογραφικά κείμενα, το οπτικό υλικό και η ιστοριογραφία. Η τρίτη ενότητα επιχειρεί να εισάγει τους φοιτητές/τριες σε επιστημολογικά και μεθοδολογικά ζητήματα που αφορούν την ιστορία, όπως, η σχέση ιστορίας και κοινωνικών επιστημών, με έμφαση στη σχέση ιστορίας και κοινωνικής ανθρωπολογίας, οι διαφορετικοί τρόποι ιστορικής ερμηνείας, το ζήτημα της αντικειμενικότητας και η ματιά του ιστορικού, το γεγονός ως επιστημολογικό ζήτημα.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα αποσκοπεί στο να φέρει τους φοιτητές/τριες σε μια πρώτη επαφή με την ιστορική σκέψη. Καθώς η ιστορική σκέψη καλλιεργείται και δεν είναι φυσική, όπως και καμία άλλη μορφή σκέψης, προσφέρει σημαντικές νοητικές δεξιότητες στους κοινωνικές επιστήμονες που οφείλουν να κατανοούν τα ζητήματα που τους απασχολούν στην ιστορικότητά τους. Με δεδομένο τον εντελώς ανεπαρκή τρόπο διδασκαλίας της ιστορίας στις προηγούμενες βαθμίδες της εκπαίδευσης οι φοιτητές/τριες έχουν μια εντελώς στρεβλή εικόνα για την ιστορία ενώ αγνοούν παντελώς τη διάσταση της ιστορικής σκέψης. Η γνωριμία με την Ιστορία και με τις δεξιότητες που απαιτούνται για την ιστορική έρευνα αποτελεί βασικό στόχο του μαθήματος. Επιπλέον, οι φοιτητές/τριες θα εξοικειωθούν με ένα γνωστικό πεδίο που αναδεικνύει την πολυπλοκότητα ως γνωστική προϋπόθεση του παρελθόντος και δεν περιορίζεται σε προκαθορισμένες, στατικές γνώσεις.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-200/>

Φεμινιστική θεωρία

- **Κωδικός μαθήματος:**
- **Τύπος μαθήματος:**

- **Επίπεδο μαθήματος:**
- **Έτος σπουδών:**
- **Εξάμηνο σπουδών:**
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**
- **Όνομα διδάσκουσας:**

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα θέτει στο επίκεντρο τις έννοιες «γυναίκες», «φύλο», «φεμινισμός/οί» σε μια προσπάθεια ανίχνευσης των μεταξύ τους σχέσεων. Πραγματεύεται ζητήματα που διατρέχουν τη νεωτερικότητα και επιχειρεί μια «αρχαιολογία» των εννοιών, εξετάζοντας την ιστορικότητα των παραπάνω κατηγοριών, την ιστορική τους διαμόρφωση, και τις μεταβαλλόμενες σημασίες τους. Παράλληλα, ενδιαφέρεται για τη σχέση θεωρίας και πολιτικής και αποσκοπεί στην ανάδειξη της πολιτικής διάστασης των σύγχρονων φεμινιστικών θεωριών σε επιστημολογικό και μεθοδολογικό επίπεδο.

Με έμφαση στην ανάλυση της φεμινιστικής σκέψης μέσα από διαφορετικές προσεγγίσεις και θεωρητικούς προσανατολισμούς θα επιχειρηθεί στα πλαίσια του μαθήματος η επισκόπηση των ποικίλων τάσεων της φεμινιστικής θεωρίας: φιλελεύθερος φεμινισμός, μαρξιστικός φεμινισμός, ριζοσπαστικός φεμινισμός, μεταδομιστική φεμινιστική θεωρία, γαλλικός υλιστικός φεμινισμός, φεμινισμός και σεξουαλικότητα, κουήρ θεωρία.

Παράλληλα, έμφαση θα δοθεί στη σύνδεση φεμινιστικής θεωρίας και πολιτικής καθώς η επικέντρωση του δεύτερου κύματος του φεμινισμού στην πολιτική διάσταση των μέχρι τότε θεωρούμενων «προσωπικών» συνθηκών, όπως συνοψίστηκε στη φράση «το προσωπικό είναι πολιτικό», άνοιξε το δρόμο για την ενασχόληση με θέματα όπως το σώμα, η αναπαραγωγή και η σεξουαλικότητα, ενώ, μετέπειτα θεωρήσεις τόνισαν ότι οι διεκδικήσεις της ιδιότητας του πολίτη, τουλάχιστον στη Δύση, δεν είναι ποτέ ουδέτερες, αλλά, συνδέονται με το φύλο, τη φυλή και τη σεξουαλικότητα.

Επίσης, στα πλαίσια της αναγνώρισης των πολλαπλών τρόπων με τους οποίους προσλαμβάνονται έννοιες όπως «φύλο», «φεμινισμός», «φεμινιστικό κίνημα» και «φεμινιστική πολιτική» σε διαφορετικές περιοχές και κοινωνίες, θα συζητηθεί το παράδειγμα του ελληνικού φεμινισμού στα πλαίσια μιας ευρύτερης ενασχόλησης για τη σχέση «τοπικών» και «παγκόσμιων» φεμινιστικών θεωριών και πολιτικών.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτήτριες/τές που παρακολουθούν τις διαλέξεις και καλύπτουν την ύλη θα είναι σε θέση, μετά την ολοκλήρωση του εξαμήνου:
  - α) να διακρίνουν τα διαφορετικά ρεύματα της φεμινιστικής σκέψης και θεωρίας.
  - β) να κατανοούν την ιστορικότητα των εννοιών που βρέθηκαν στο επίκεντρο της φεμινιστικής σκέψης
  - γ) να χρησιμοποιούν τα εργαλεία της φεμινιστικής θεωρίας και τη διαθεματική ανάλυση στην προσέγγιση των σύγχρονων προβλημάτων.

<http://www.sah.aegean.gr/course/>

Μεθοδολογία, επιστημολογία και διαθεματικότητα

- **Κωδικός μαθήματος:**
- **Τύπος μαθήματος:**

- **Επίπεδο μαθήματος:**

Προπτυχιακό

- **Έτος σπουδών:**

1^ο

- **Εξάμηνο σπουδών:**

1^ο

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**

5

- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**

3

- **Όνομα διδάσκουσας:**

Βενετία Καντσά&Ποθητή
Χαντζαρούλα

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στις επιστημολογικές διερευνήσεις και μεθοδολογικές μετατοπίσεις στο χώρο των κοινωνικών επιστημών από τη δεκαετία του 1960 και μετά οι φεμινίστριες θεωρητικοί διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο. Χωρίς να είναι οι μόνες που συμμετείχαν ενεργά σε μια προσπάθεια αλλαγής του επιστημολογικού παραδείγματος στο χώρο των κοινωνικών επιστημών, ήταν, ωστόσο, εκείνες που κυρίως ανέδειξαν με το έργο τους την πολιτική διάσταση της θεωρίας και ενδιαφέρθηκαν για έναν διεπιστημονικό διάλογο που θα εστίαζε σε κοινές επιστημολογικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε επιστημολογικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις στα επιμέρους επιστημονικά πεδία που θα λαμβάνουν υπόψη τους την έννοια του πλαισίου και θα ενδιαφέρονται για τους συσχετισμούς παραγωγής γνώσης. Τα θέματα που αναδύθηκαν αφορούσαν το ζήτημα της αντικειμενικότητας και την οπτική της τοποθετημένης γνώσης (situated knowledge), ζητήματα εξουσίας καθώς και θέματα που αφορούσαν στις πολιτικές διαστάσεις της κοινωνικής έρευνας.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα αναλυθούν οι έννοιες της μεθόδου, της μεθοδολογίας και της επιστημολογίας από τη σκοπιά του φύλου καθώς, επίσης, αυτές της διεπιστημονικότητας και της διαθεματικότητας. Αν αρχικά το φύλο ως αναλυτικό εργαλείο πρόσφερε ένα σημείο συνάντησης μεταξύ διαφορετικών επιστημών και ανέδειξε τη σημασία της διεπιστημονικότητας, σύντομα αναδείχτηκε η σημασία της διαθεματικότητας, εκείνης, δηλαδή, της προσέγγισης που εξετάζει τις διασταυρούμενες και αλληλοεξαρτώμενες διακρίσεις με όρους φύλου, φυλής, τάξης, εθνικότητας, ηλικίας, σεξουαλικότητας μεταξύ άλλων.

Με αναφορά σε συγκεκριμένα εθνογραφικά και ιστορικά παραδείγματα θα αναδειχθούν και θα συζητηθούν συναρθρώσεις διαφορετικών κατηγοριοποιήσεων ενώ παράλληλα θα τεθεί το πλαίσιο για τη διαμόρφωση νέων ερωτημάτων.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Μετά την ολοκλήρωση του εξαμήνου οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα μπορούν:
  - α) να κατανοούν την σύνδεση των ερευνητικών ερωτημάτων και μεθόδων με τις ανάγκες της κοινωνίας και τη «θέση» των επιστημόνων.
  - β) να διακρίνουν τις διαφορετικές φεμινιστικές επιστημολογίες και να προβληματοποιούν τη μεθοδολογία της έρευνας με αναφορά στα εργαλεία της φεμινιστικής θεωρίας.
  - γ) και να είναι σε θέση να κατανοούν την αναγκαιότητα μιας φεμινιστικής επιστημολογίας στο σχεδιασμό, στη συλλογή και ερμηνεία των δεδομένων της έρευνας.

<http://www.sah.aegean.gr/course/>

- **Κωδικός μαθήματος:**

ΚΑ-100

- **Τύπος μαθήματος:**

Υποχρεωτικό

- **Επίπεδο μαθήματος:**

Προπτυχιακό

- **Έτος σπουδών:**

1 ^ο

- **Εξάμηνο σπουδών:**

1 ^ο

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**

5

- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**

3

- **Όνομα διδάσκουσας:**

Έφη Πλεξουσάκη

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα έχει ως στόχο να δώσει μια γενική εικόνα της κοινωνικής ανθρωπολογίας ως προς τα ζητήματα με τα οποία ασχολείται, τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις στις οποίες στηρίζεται και τα μεθοδολογικά εργαλεία που χρησιμοποιεί. Το μεγαλύτερο μέρος του μαθήματος επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο οι ανθρωπολόγοι αντιλαμβάνονται το φαινόμενο «άνθρωπος» και τη βασική συνθήκη της ύπαρξής του που είναι ο «πολιτισμός». Εστιάζει δηλαδή, στον τρόπο με τον οποίο ο πολιτισμός συνιστά το πλαίσιο μέσα στο οποίο σχετιζόμαστε με άλλους ανθρώπους, αποκτούμε εμπειρίες, κάνουμε επιλογές και προσαρμοζόμαστε στο περιβάλλον μας. Επιπλέον διερευνά πώς και το γιατί οι τρόποι ζωής που οι άνθρωποι έχουν επινοήσει διαφέρουν μεταξύ τους, καθώς και τη σημασία που έχει η μελέτη της πολιτισμικής ποικιλίας για την κατανόηση του «ανθρώπου». Τέλος εξετάζονται κριτικά διάφορες αυτονόητες αντιλήψεις, όπως πχ ότι η ανθρώπινη συμπεριφορά είναι βασικά προϊόν «ενστίκτων», ότι υπάρχουν «ανώτεροι» και «κατώτεροι» πολιτισμοί ή ότι ο δικός μας τρόπος ζωής είναι αντικειμενικά προτιμότερος από άλλους.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:**

Οι πρωτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες αναμένεται να εξοικειωθούν με το αντικείμενο και την μεθοδολογία της κοινωνικής ανθρωπολογίας καθώς και με βασικές θεωρητικές έννοιες που χρησιμοποιούνται στην ανθρωπολογική μελέτη του πολιτισμού και της κοινωνίας.

Να αναγνωρίζουν τους «δικούς μας», πολιτισμικά κατασκευασμένους και συχνά εθνοκεντρικούς τρόπους αντίληψης του κόσμου.

Να διακρίνουν τη σημασία της πολιτισμικής ποικιλομορφίας για τη θεμελίωση της κοινωνικής ανθρωπολογίας.

Να διακρίνουν τις διαφορετικές ανθρωπολογικές προσεγγίσεις για την κοινωνία και τον πολιτισμό και τη σύνδεσή τους με το ιστορικό πλαίσιο

Να εντοπίζουν τις μορφές με τις οποίες εκδηλώνεται ο εθνοκεντρισμός και ο ρατσισμός και τη σύνθετη σχέση τους με την ανθρωπολογία.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-100/>

- **Κωδικός μαθήματος:** ΞΓΛ-01
- **Τύπος μαθήματος:** Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 1^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Αικατερίνη Νικολαρέα
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Μέσα από μια πληθώρα διδακτικού υλικού, δραστηριοτήτων εντός της αίθουσας διδασκαλίας και ομαδικών εργασιών, οι φοιτητές/-τριες:
  - (1) Μαθαίνουν πώς να κατανοούν *μικρά και σχετικής δυσκολίας* επιστημονικά κείμενα της ειδικότητάς τους (έντυπα ή ηλεκτρονικά) γραμμένα στα αγγλικά
  - (2) Εξοικειώνονται στη συγγραφή περιλήψεων στα *αγγλικά* και στα *ελληνικά σχετικά* δύσκολων επιστημονικών κειμένων,
  - (3) Μαθαίνουν να συμμερίζονται τις γνώσεις που αποκτούν μέσω των περιλήψεων με τους υπόλοιπους συμφοιτητές και συμφοιτήτριές τους *προφορικά στην αγγλική γλώσσα*.
  - (4) Διδάσκονται πώς να *διεξάγουν έρευνα* στην ειδικότητά τους στην αγγλική γλώσσα σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, και
  - (5) Μαθαίνουν πώς μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν στην ζωή τους και την επαγγελματικής τους σταδιοδρομία (Knowledge management), με τη δημιουργία και χρήση της *ηλεκτρονικής δίγλωσσης Βάσης Δεδομένων Ορολογίας (ΒΔΟ)* [αγγλικά: ελληνικά].
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Πιο συγκεκριμένα, τα Αγγλικά I, μέσα από μια πληθώρα διδακτικού υλικού, δραστηριοτήτων εντός της αίθουσας διδασκαλίας και ομαδικών εργασιών, επιδιώκουν να βοηθήσουν τους φοιτητές και τις φοιτήτριες:
  1. Να αναπτύξουν δεξιότητες ανάγνωσης και γραφής στα Ειδικά (και Γενικά) Αγγλικά, μέσα από την εκμάθηση τεχνικών ανάγνωσης *μικρών και σχετικής δυσκολίας* αποσπασμάτων επιστημονικών κειμένων (εντύπων ή/και ηλεκτρονικών κειμένων), γραμμένων στα αγγλικά, έτσι ώστε:
    - α) Να εμβαθύνουν και να κατανοούν μικρά και σχετικής δυσκολίας επιστημονικά κείμενα (έντυπης ή/και ηλεκτρονικής μορφής) της ειδικότητάς τους,
    - β) Να εξοικειώνονται με τη συγγραφή περιλήψεων στα *αγγλικά* και στα *ελληνικά σχετικά* δύσκολων επιστημονικών κειμένων,
    - γ) Να συμμερίζονται τις γνώσεις που αποκτούν μέσω των περιλήψεων με τους υπόλοιπους συμφοιτητές και συμφοιτήτριές τους *προφορικά και γραπτά στην αγγλική γλώσσα*.
  2. Να μάθουν πώς να *διεξάγουν έρευνα* στην Κοινωνική Ανθρωπολογία και Ιστορία, στην αγγλική γλώσσα σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή (στη βιβλιοθήκη και το Διαδίκτυο αντίστοιχα),
  3. Να βρίσκουν ηλεκτρονικά και μη λεξικά ώστε να:
    - α) δημιουργούν τη δική τους *ηλεκτρονική δίγλωσση Βάση Δεδομένων Ορολογίας (ΒΔΟ)* [αγγλικά: ελληνικά], και

- β) να διατηρούν, βελτιώνουν και χρησιμοποιούν αυτή την ηλεκτρονική δίγλωσση ΒΔΟ στα επόμενα φοιτητικά τους χρόνια και στην κατοπινή επαγγελματική τους αποκατάσταση.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι παραπάνω μεθοδολογίες χρησιμοποιούνται για να βοηθήσουν τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στις προπτυχιακές (και πιθανόν στις μεταπτυχιακές) τους σπουδές, όπου θα χρειαστεί να ανατρέξουν σε διεθνή βιβλιογραφία και να τη χρησιμοποιήσουν είτε ως περιλήψεις είτε ως αναφορές σε διάφορα μαθήματα ή και στη συγγραφή της πτυχιακής όχι μόνο στα αγγλικά αλλά και στα ελληνικά.

<http://www.sah.aegean.gr/course/esp1/>

Αγγλικά III: Αγγλικά για ακαδημαϊκούς σκοπούς III

- **Κωδικός μαθήματος:** ΕΓΛ-03
- **Τύπος μαθήματος:** Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 1^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Αικατερίνη Νικολαρέα

Περιεχόμενο μαθήματος: Μέσα από μια πληθώρα διδακτικού υλικού, δραστηριοτήτων εντός της αίθουσας διδασκαλίας και ομαδικών εργασιών, οι φοιτητές/-τριες:

- (1) Αποκτούν ακαδημαϊκές δεξιότητες στην αγγλική γλώσσα (EAP):
  - ο Μέσα από υψηλού επιπέδου έρευνα στη βιβλιοθήκη και το διαδίκτυο προς εξεύρεση βιβλιογραφικών αναφορών και αξιολόγηση τους,
- (2) Αποκτούν υψηλού επιπέδου Συγγραφικές και Προφορικές Δεξιότητες στα αγγλικά:
  - ο Μέσα από:
    - α. Προφορικές παρουσιάσεις στα αγγλικά;
    - β. Τη συγγραφή επιστημονικού Δοκιμίου (essay writing) και μικτής βιβλιογραφίας (βιβλιογραφικές πηγές γραμμένες στο Λατινικό αλφάβητο [π.χ. αγγλικά, γαλλικά] και βιβλιογραφικές πηγές γραμμένες σε άλλο σύστημα γραφής [π.χ. ελληνικά, αραβικά, κινέζικα, ρώσικα]);
    - γ. Παράφραση, αναδιατύπωση επιστημονικών απόψεων επιστημόνων χωρίς να διολισθαίνουν στο παράπτωμα της λογοκλοπής (plagiarism);
- (3) Αποκτούν διαγλωσσικές και διαπολιτισμικές ικανότητες:
  - ο Μέσα από τη μελέτη και σύγκριση:
    - α. Διαφορετικών ύφων γραφής και παρουσίασης στα αγγλικά (π.χ. Βρετανικά και Αμερικάνικα Αγγλικά) έτσι ώστε οι φοιτητές/-τριες να αναπτύξουν διαπολιτισμική ικανότητα των αγγλικών που χρησιμοποιούνται ανά τον κόσμο (Englishes), και

β. Των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών δεξιοτήτων στην αγγλική και την ελληνική γλώσσα.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Μέσα από μια πληθώρα διδακτικού υλικού, δραστηριοτήτων εντός της αίθουσας διδασκαλίας και ομαδικών εργασιών, το μάθημα αυτό – ΕΑΡ - επιδιώκει να βοηθήσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες να αναπτύξουν τις ακαδημαϊκές εκείνες δεξιότητες που απαιτούνται για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, όπως περιγράφονται παρακάτω:

1. Ακαδημαϊκές Δεξιότητες στην αγγλική γλώσσα (ΕΑΡ) και στα ελληνικά, όταν είναι απαραίτητο.

Υψηλού επιπέδου έρευνα στη βιβλιοθήκη και το διαδίκτυο προς εξεύρεση βιβλιογραφικών αναφορών και αξιολόγηση του υλικού που βρίσκουν,

Υψηλού επιπέδου έρευνα και σύνθετη αναζήτηση προς εξεύρεση ηλεκτρονικών λεξικών και μηχανών αυτόματης μετάφρασης, έτσι ώστε οι φοιτητές/τριες να ξεπεράσουν προβλήματα ορολογίας,

Υψηλού επιπέδου Συγγραφικές και Προφορικές Δεξιότητες στα αγγλικά:

2. Προφορικές παρουσιάσεις στα αγγλικά,

3. Συγγραφή Επιστημονικού Δοκιμίου (essay writing) και Μικτής Βιβλιογραφίας (βιβλιογραφικές πηγές γραμμένες στο Λατινικό αλφάβητο [π.χ. αγγλικά, γαλλικά] και βιβλιογραφικές πηγές γραμμένες σε άλλο σύστημα γραφής [π.χ. ελληνικά, αραβικά, κινέζικα, ρώσικα]):

4. Πώς να παραφράζουν, να αναδιατυπώνουν επιστημονικές απόψεις επιστημόνων χωρίς να πέττουν στο παράπτωμα της λογοκλοπής (plagiarism),

Επεξεργασία δοκιμίων (από προηγούμενες εξεταστικές περιόδους),

5. Διαφορετικά ύφη γραφής και παρουσίασης στα αγγλικά (π.χ. Βρετανικά και Αμερικάνικα Αγγλικά) έτσι ώστε οι φοιτητές/-τριες να αναπτύξουν διαπολιτισμική ικανότητα των αγγλικών που χρησιμοποιούνται ανά τον κόσμο (Englishes), και

6. Πιθανή σύγκριση των ακαδημαϊκών δεξιοτήτων στην αγγλική και την ελληνική γλώσσς έτσι ώστε οι φοιτητές/τριες να βελτιώσουν (και να μεγιστοποιήσουν) τις διαγλωσσικές και διαπολιτισμικές ικανότητές τους.

<http://www.sah.aegean.gr/course/esp3/>

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

Γλώσσα, πολιτισμός και κοινωνία

- **Κωδικός μαθήματος:** ΓΛ-302
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 2^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Κώστας Κανάκης

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Σε αυτό το μάθημα φοιτητές/τριες εισάγονται στη γλωσσολογία, τον κλάδο που έχει ως αντικείμενό του τη μελέτη των φυσικών γλωσσών, από τυπική και λειτουργική σκοπιά. Εξετάζονται η ιστορία και οι βασικές αρχές της σύγχρονης γλωσσολογίας και παρουσιάζονται τα βασικά επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης (φωνητική & φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία, πραγματολογία). Δεδομένου ότι επιχειρεί να καλύψει βασικές θεωρητικές ανάγκες εκκολλαπτόμενων κοινωνικών επιστημών, το μάθημα εξετάζει όχι μόνο την τυπική (βλ. παραπάνω) αλλά και την κοινωνική και πολιτισμική πλευρά της γλώσσας (δηλ. τη λειτουργία της γλώσσας) επιχειρώντας, έτσι, μια σύνδεση της γλώσσας ως πανανθρώπινου (γνωσιακού) φαινομένου και της γλώσσας ως συγκεκριμένου επικοινωνιακού κώδικα (δηλαδή ως ιδιαίτερης, κοινωνικά τοποθετημένης πραγματικότητας και εμπειρίας) με κοινωνική και πολιτισμική συνάφεια –ενός κώδικα που έχει μελετηθεί ιστορικά από την ανθρωπολογία, ως πολυσυλλεκτική επιστήμη με πολλούς σπονδύλους, και τη γλωσσολογία ως αυτόνομη επιστήμη μετά τη δεύτερη δεκαετία του 20ού αιώνα. Η πρώτη κατέδειξε από νωρίς την κοινωνική συνάφεια της γλώσσας ενώ η δεύτερη τη γνωσιακή της βάση. Το μάθημα αυτό επιχειρεί μια συνολική (ολιστική) προσέγγιση, η οποία για ευνόητους λόγους ακολουθεί την αντίστροφη πορεία: από τη γλωσσολογική δομική σκέψη και την εξειδίκευση των εργαλείων προκειμένου να γίνουν χρήσιμες γενικεύσεις με αξιοπρόσεκτο βαθμό προβλεψιμότητας (και, κατ' επέκταση, θεωρητικοποίησης) στην ανθρωπολογική μερικότητα απολύτως συγκεκριμένων κοινοτήτων πρακτικής, η μελέτη των οποίων, ωστόσο, επιτρέπει εξίσου χρήσιμες γενικεύσεις για τη φύση του γλωσσικού φαινομένου από λειτουργική σκοπιά. Κομβικό σημείο για αυτή τη σύνδεση είναι οι γλωσσικές πράξεις, μέσω των οποίων επιχειρείται η συστηματική σύνδεση μεταξύ μορφής και λειτουργίας των γλωσσικών τύπων (από τους φθόγγους, τα μορφήματα και τις λέξεις στις φράσεις –και μέσω του θεωρητικού δημιουργήματος των «προτάσεων»– στο συνεχή λόγο (discours ή discourse) που είναι το κατ' εξοχήν σημείο συνάντησης της γλωσσολογίας με τις κοινωνικές επιστήμες).

Θεματικές ενότητες

1. Γλώσσα και γλωσσολογία
2. Ο δομισμός του Ferdinand de Saussure
3. Ο γενετισμός του Noam Chomsky

4. Φωνητική και φωνολογία
  5. Μορφολογία και σύνταξη
  6. Σημασιολογία και πραγματολογία
  7. Η γλώσσα ως πράξη και πρακτική
  8. Δείξη και ενδεικτικότητα
  9. Κοινωνιογλωσσολογία: Γλώσσα και κοινωνία
  10. Ανθρωπογλωσσολογία: Γλώσσα και πολιτισμικές πρακτικές
  11. Γλωσσολογική έρευνα πεδίου: Επιλέγοντας φαινόμενα και μεθόδους
  12. Μελέτες περίπτωσης
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα αυτό επιχειρεί μια συνολική (ολιστική) προσέγγιση του γλωσσικού φαινομένου εστιάζοντας, για πρακτικούς λόγους, στην ελληνική χωρίς να περιορίζεται σε αυτήν. Βασική του επιδίωξη είναι να εξοικειώσει φοιτήτριες/ές κοινωνικών επιστημών με τις γενικές αρχές της (δομικής και γενετικής) γλωσσολογίας και συγκεκριμένα: α) με την τυπική μελέτη του κάθε επιπέδου γλωσσικής ανάλυσης και β) με τη λειτουργική πλευρά της γλώσσας. Οι γνώσεις που αποκτούν οι εκπαιδευόμενοι/ες προάγουν την κατανόηση της γλώσσας ως σύνθετου φαινομένου με γνωσιακή και κοινωνική βάση, ενώ οι σχετικές δεξιότητες τους επιτρέπουν να αναλύουν γλωσσικά φαινόμενα διαφόρων επιπέδων με συστηματικό τρόπο. Απώτερος στόχος είναι η προετοιμασία επιστημόνων για το σύνθετο έργο που επιχειρούν οι σύγχρονες κοινωνικές επιστήμες: την αγκίστρωση των κοινωνικών φαινομένων στην έννοια του λόγου (discours). Ωστόσο, δεδομένου ότι ο φουκωϊκός λόγος/discours δεν μπορεί παρά να έπεται του λόγου/parole όπως τον εννοεί ο de Saussure, σε αυτό το μάθημα ακολουθείται ο δρόμος της ιστορικής συνέχειας: το πρώτο μέρος του μαθήματος καταδεικνύει τη σημασία του δομισμού για την ανάλυση των γλωσσικών τύπων, ενώ παράλληλα ασκείται συστηματική κριτική στη μερικότητα της δομικής προσέγγισής στο γλωσσικό φαινόμενο. Το δεύτερο μέρος του μαθήματος χρησιμοποιεί την πραγματολογική θεωρία των γλωσσικών πράξεων και της δείξης ως σημείο σύνδεσης της γλωσσικής μορφής με τη γλωσσική λειτουργία για να περάσει: α) από τους γλωσσικούς τύπους στις γλωσσικές σημασίες και β) από το parole του de Saussure ως παραγωγή λόγου ή γλωσσική χρήση στο discours του Foucault ως πρακτικές λόγου που συγκροτεί την κοινωνική και πολιτισμική πραγματικότητα. Απώτερος στόχος του μαθήματος είναι η συνειδητοποίηση ότι το γλωσσικό τυπικό αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την κριτική κατανόηση του Λόγου/discours.

<http://www.sah.aegean.gr/course/gl-320/>

Ανθρωπολογία του φύλου

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-122
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 2^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Κάτοχος:** Κώστας Γιαννακόπουλος

- **Όνομα διδάσκοντος:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Φεμινισμός/-οί και ανθρωπολογία/κοινωνικές επιστήμες: το ζήτημα της σχέσης κοινωνικών κινημάτων, κοινωνικής θεωρίας και «επιστήμης». Από την ανθρωπολογία των γυναικών στην ανθρωπολογία των φύλων: σύγχρονα θεωρητικά ρεύματα. Το ζήτημα της έμφυλης διαφοράς: φύση:γυναίκα/πολιτισμός:άνδρας; Βιολογικό/κοινωνικό φύλο (sex/gender), σεξουαλικότητα, αναπαραγωγή, συγγένεια. Φύλο και σχέσεις εξουσίας: ανδρική εξουσία και γυναικεία αντίσταση, ανδρισμός και εξουσία. Το φύλο ως μεταφορά: το φύλο ως τρόπος νοηματοδότησης και νομιμοποίησης των κοινωνικών σχέσεων και σχέσεων εξουσίας πέρα από το φύλο. Φύλο, σεξουαλικότητα και αναστοχαστική ανθρωπολογία: έμφυλες, σεξουαλικές ταυτότητες και διυποκειμενικότητα στην ανθρωπολογική έρευνα και γραφή.
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Να εξοικειώσει τους φοιτητές/-τριες με τις κυριότερες ανθρωπολογικές προβληματικές για το φύλο και με τη χρήση του φύλου ως εργαλείο προβληματισμού για ευρύτερα ζητήματα που απασχολούν την ανθρωπολογία, όπως η σχέση μεταξύ του βιολογικού και του κοινωνικού/πολιτισμικού και οι σχέσεις εξουσίας.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-122/>

Ιστορία του φύλου

- **Κωδικός μαθήματος:**
- **Τύπος μαθήματος:**
- **Επίπεδο μαθήματος:**
- **Έτος σπουδών:**
- **Εξάμηνο σπουδών:**
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**
- **Όνομα διδάσκουσας:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Εστιάζοντας στις δυτικές κοινωνίες από τα τέλη του 18ου μέχρι και το γύρισμα του 21ου αιώνα, το μάθημα αποτελεί μια στέρεη και πολυθεματική εισαγωγή στα βασικά θεωρητικά, μεθοδολογικά και ερμηνευτικά ζητήματα που ανέδειξε διεθνώς η ιστορία του φύλου και των γυναικών. Μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα διαφαίνονται οι σύνθετοι τρόποι με τους οποίους οι ιστορικές αλλαγές επιδρούν στα φύλα, οι μεταβαλλόμενες εννοιολογήσεις του φύλου και της έμφυλης διαφοράς σε διαφορετικά ιστορικά συμφραζόμενα και οι συνέπειες αυτών των μετασχηματισμών στις κοινωνικές σχέσεις.

Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου προβληματοποιείται πολλαπλά η αναλυτική κατηγορία του φύλου. Η θεματική διάρθρωση των μαθημάτων επιτρέπει τη συγκριτική προσέγγιση ανάμεσα στις διάφορες εθνικές περιπτώσεις (συμπεριλαμβανομένης και της ελληνικής) και αναδεικνύει τον διεπιστημονικό χαρακτήρα του πεδίου, τις γόνιμες επιδράσεις που δέχτηκε από άλλες πειθαρχίες, και τις ανανεώσεις που το ίδιο επέφερε στην ιστορία και τις ανθρωπιστικές επιστήμες

γενικότερα. Στις παραδόσεις προσεγγίζονται κλασικές θεματικές της ιστορικής προβληματικής, λόγου χάρι, η πολιτική, η εργασία, η κοινωνική διαμαρτυρία, η ιδιότητα του πολίτη, ο πόλεμος και η αποικιοκρατία, θεματικές τις οποίες ανανέωσε σημαντικά η ιστορία του φύλου. Παράλληλα, αναλύονται ειδικά πεδία στα οποία οι έμφυλες επεξεργασίες υπήρξαν εξαρχής πολύ κεντρικές, όπως, ο χώρος του ιδιωτικού και οι οικογενειακές σχέσεις, το σώμα, τα συναισθήματα και η σεξουαλικότητα. Τα παραπάνω παραδείγματα συζητιούνται μέσα από κλασικά κείμενα της ιστορίας του φύλου, που άσκησαν σημαντική επίδραση στην ανάπτυξη του κλάδου, αλλά και μέσα από σύγχρονες έρευνες οι οποίες συστηματοποίησαν καινοτόμες μεθοδολογικές και αναλυτικές προτάσεις.

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες με τις κεντρικές θεματολογίες, τις έννοιες, τους προβληματισμούς και τις συζητήσεις που καθόρισαν και συνεχίζουν να καθορίζουν το πεδίο της ιστορίας του φύλου από τις αρχές της συγκρότησής του μέχρι σήμερα.

Θεματικές ενότητες

1. Ιστοριογραφικές επεξεργασίες για τις έμφυλες σχέσεις, τις έμφυλες ταυτότητες και τις αλλαγές τους στον χρόνο
  2. Το «αστικό ιδεώδες» του 19ου αιώνα: η εδραίωση της αστικής οικογένειας
  3. Αγόρια και κορίτσια: η διαμόρφωση έμφυλων ταυτοτήτων στο σπίτι, στο σχολείο, στη δουλειά, στην ψυχαγωγία
  4. «Ανδρικές» και «γυναικείες» δουλειές: καταμερισμοί της εργασίας κατά φύλο, αιτήματα και αντιφάσεις
  5. Πολιτικά δικαιώματα και έμφυλη ιδιότητα του πολίτη: ευρωπαϊκές ποικιλίες
  6. Κοινωνική διαμαρτυρία και φύλο: οι πολλαπλές όψεις του κοινωνικού ζητήματος
  7. Φύλο και πόλεμος: ασυνέχειες και κανονικότητες στις έμφυλες σχέσεις
  8. Άνδρες και ανδρισμοί: η ανατομία μιας ασταθούς κατασκευής
  9. Ανδρισμοί και θηλυκότητες εκτός ορίων: «παρεκκλίσεις» και οι αλλαγές τους στον χρόνο
  10. Συναισθήματα και φύλο: νους, ψυχή και σώμα
  11. Έξω από την Ευρώπη: αποικιοκρατία, μεταποικιακές κοινωνίες, αυτοκρατορίες
  12. Το φύλο της επιστήμης και της τεχνολογίας
  13. Έμφυλες αναπαραστάσεις: ζωγραφική, κινηματογράφος, διαφήμιση
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την ολοκλήρωση των διαλέξεων και τη μελέτη του υλικού του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα διαθέτουν:
    - ο στέρεη γνώση γύρω από τις συνθήκες συγκρότησης του πεδίου ήδη από τη δεκαετία του 1970, για τα πολιτικά και επιστημολογικά του διακυβεύματα και τις ιστοριογραφικές τους αποτυπώσεις.
    - ο επαρκή γνώση της βασικής εγχώριας και διεθνούς βιβλιογραφίας της ιστορίας του φύλου, των κεντρικών αναλυτικών εννοιών της και της σχετικής ορολογίας.
    - ο εξοικείωση με ποικίλες μεθοδολογίες της έμφυλης προβληματικής μέσα από επιλεγμένες πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές.
    - ο κατανόηση του φύλου ως κοινωνικής σχέσης και πολιτισμικού σύμβολου, ικανού να διαμορφώνει σχέσεις εξουσίας.
    - ο σαφή αντίληψη της δημιουργικής διαπλοκής του φύλου με άλλες κατηγορίες ταυτότητας, όπως την τάξη, τη σεξουαλικότητα, την ηλικία, την εθνότητα και τη φυλή.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-/>

Ανθρωπολογία της συγγένειας

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-120
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 2^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Βενετία Καντσά

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** 1. Εισαγωγικά: Παρουσίαση του μαθήματος.
2. Τι είναι συγγένεια;
3. Το αρχικό ανθρωπολογικό ενδιαφέρον για τη μελέτη της συγγένειας. Οι βικτοριανοί ανθρωπολόγοι και η ενασχόλησή τους με τη συγγένεια. «Πατριαρχία» και «Μητριαρχία».
4. Όροι της συγγένειας, γενεαλογικό σχεδιάγραμμα και η γενεαλογική μέθοδος του W.H.R. Rivers
5. Η «θεωρία της καταγωγής» ή «Θεωρία των ομάδων μονογραμμαμικής καταγωγής»
6. Αιμομιξία, ανταλλαγή, αγχιστεία. Ο Claude Levi Strauss και η «Θεωρία της αγχιστείας»
7. Οικογένεια και οικιακή ομάδα
8. Η συμβολική προσέγγιση του David Schneider και η επίδραση της φεμινιστικής ανθρωπολογίας
9. Μητρότητα, πατρότητα, αναπαραγωγή
10. Καταγωγή και υιοθεσία. Διεθνικές υιοθεσίες
11. «Οικογένειες καταγωγής»/ «Οικογένειες επιλογής»
12. Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή
13. «Νέες βιολογίες», «νέες σχέσεις»; Φύση, πολιτισμός, συγγένεια
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Η συγγένεια υπήρξε το προνομιακό πεδίο μελέτης και έρευνας της ανθρωπολογίας για περίπου έναν αιώνα, μέχρι τη δεκαετία του 1970, όταν το ανθρωπολογικό ενδιαφέρον για τη μελέτη των συγγενειακών σχέσεων μειώθηκε αισθητά, ύστερα από την κριτική που δέχτηκαν οι επονομαζόμενες «ολιστικές προσεγγίσεις της συγγένειας». Ωστόσο, οι επιδράσεις της συμβολικής προσέγγισης της συγγένειας και των φεμινιστικών αναλύσεων του φύλου, της αναπαραγωγής και της σεξουαλικότητας, αλλά και οι εθνογραφικές καταγραφές των τρόπων με τους οποίους κατασκευάζονται και νοηματοδοτούνται οι συγγενειακές και οικογενειακές σχέσεις στις δυτικές κοινωνίες είχαν ως συνέπεια την ανανέωση του ανθρωπολογικού ενδιαφέροντος για τη μελέτη της συγγένειας και της οικογένειας τις τελευταίες δεκαετίες.

Στο πλαίσιο του μαθήματος επιχειρείται, καταρχήν, η γνωριμία με τις κυριότερες ανθρωπολογικές θεωρίες της συγγένειας και η κατανόηση βασικών εννοιών. Αναλυτικότερα, εξετάζονται η θεωρία της μονογραμμαμικής καταγωγής και η θεωρία της επιγαμίας, οι οποίες αντιμετωπίζουν τη συγγένεια ως συνολικό τρόπο οργάνωσης μιας κοινωνίας, και αναλύονται, ανάμεσα σε άλλες, οι έννοιες της καταγωγής, της

αγχιστείας, της αιμομιξίας, της εξωγαμίας, του έδνου, της προίκας, της εγκατάστασης, της οικογένειας και της οικιακής ομάδας. Εξετάζονται ακόμα, τόσο η συμβολική προσέγγιση, όσο και φεμινιστικές θεωρήσεις που προτείνουν την από κοινού ανάλυση της συγγένειας και του φύλου, και οι οποίες αμφισβήτησαν παλαιότερες ολιστικές θεωρίες περί συγγένειας και προετοίμασαν το έδαφος για την ανάδυση σύγχρονων προσεγγίσεων. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη χρήση νέων μεθόδων αναπαραγωγής και την εμφάνιση καινούργιων τρόπων συμβίωσης και μορφών γαμήλιων σχέσεων οι οποίες αμφισβήτησαν ρητά την άποψη ότι οι πλέον διαδεδομένες κοινωνικές μας σχέσεις είναι βασισμένες στη «βιολογία» ή τη «φύση», διαφοροποίησαν τις αντιλήψεις μας σχετικά με το «τι κάνει» κάποιον συγγενή, και επανέφεραν με ένταση στο προσκήνιο την ερώτηση αναφορικά με τις εννοιολογήσεις της συγγένειας και της οικογένειας σε διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/ήτρια θα είναι σε θέση:

- Να γνωρίζει ένα από τα πλέον σημαντικά πεδία της ανθρωπολογικής θεωρητικής διερεύνησης και εθνογραφικής καταγραφής.
- Να κατανοεί τους πολιτισμικά ποικίλους τρόπους σύλληψης και ερμηνείας των συγγενειακών και οικογενειακών σχέσεων σε διαφορετικές κοινωνίες και πολιτισμούς.
- Να αναγνωρίζει τη σύνδεση των συγγενειακών σχέσεων με άλλες πλευρές της κοινωνικής ζωής και ένταξής τους σε ευρύτερα πολιτισμικά πλαίσια.
- Να αναλύει σύγχρονες μορφών συγγένειας ως αποτέλεσμα τεχνολογικών αλλαγών και κοινωνικών μετασχηματισμών.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-120/>

Ποιοτικές μέθοδοι στην κοινωνική έρευνα

- **Κωδικός μαθήματος:**

ΚΑ-

- **Τύπος μαθήματος:**

Υποχρεωτικό

- **Επίπεδο μαθήματος:**

Προπτυχιακό

- **Έτος σπουδών:**

1^ο

- **Εξάμηνο σπουδών:**

2^ο

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**

5

- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**

3

- **Όνομα διδάσκουσας :**

Έφη Πλεξουσάκη

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα διαπραγματεύεται έννοιες και μεθοδολογικά εργαλεία της ανθρωπολογίας και γενικότερα των κοινωνικών επιστημών τα οποία εστιάζουν στην παραγωγή και την ανάλυση ποιοτικών δεδομένων. Στις ενότητες του μαθήματος συζητούνται τόσο οι επιστημολογικές παραδοχές στις οποίες θεμελιώνονται οι ποιοτικές μέθοδοι, όσο και γενικότερα μεθοδολογικά ζητήματα σχετικά με τη συλλογή και την ανάλυση ερευνητικών δεδομένων. Συγκεκριμένα θα παρουσιαστεί η συμμετοχική παρατήρηση, το βασικό μεθοδολογικό εργαλείο της επιτόπιας έρευνας στην ανθρωπολογία. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στο συσχετισμό της συμμετοχικής παρατήρησης με τον ανθρωπολογικό προβληματισμό για τη μελέτη του πολιτισμικά «άλλου», αλλά και του πολιτισμικά «οικείου», από τη «σκοπιά του ιθαγενούς». Θα

εστιάσουμε επίσης στο ζήτημα του αναστοχασμού και στην εφαρμογή του κατά την επιτόπια έρευνα. Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί η μέθοδος της συνέντευξης και οι τεχνικές της καθώς και τα διαφορετικά είδη συνέντευξης. Στο πλαίσιο αυτό, θα αναδείξουμε τη βιογραφική αφηγηματική προσέγγιση και θα συζητήσουμε την ανάδυση της «μαρτυρίας» ως ιστορικής πηγής, μνημονικής πράξης και πολιτικής και πολιτισμικής παρέμβασης στην διάρκεια του 20ού αιώνα. Τέλος θα εξετάσουμε ορισμένες από τις ειδικές διαστάσεις της σχέσης φύλου και ποιοτικής έρευνας και θα προσεγγίσουμε τη φεμινιστική μεθοδολογία όχι ως μία διακριτή μέθοδο, αλλά ως ένα ιδιαίτερο τρόπο διαμόρφωσης των ερευνητικών ερωτημάτων και ανάγνωσης της πραγματικότητας

<http://www.sah.aegean.gr/course/>

Αγγλικά II

- **Κωδικός μαθήματος:** ΞΓΛ-02
- **Τύπος μαθήματος:** Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 2^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Αικατερίνη Νικολαρέα
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Μέσα από μια πληθώρα διδακτικού υλικού, δραστηριοτήτων εντός της αίθουσας διδασκαλίας και ομαδικών εργασιών, οι φοιτητές/-τριες:
  - (1) Μαθαίνουν πως να κατανοούν μεγάλα και μεγάλης δυσκολίας επιστημονικά κείμενα της ειδικότητάς τους (έντυπα ή ηλεκτρονικά) γραμμένα στα αγγλικά,
  - (2) Εξοικειώνονται στη συγγραφή περιλήψεων στα *αγγλικά* και στα *ελληνικά* δύσκολων επιστημονικών κειμένων,
  - (3) Μαθαίνουν να συμμερίζονται τις γνώσεις που αποκτούν μέσω των περιλήψεων με τους υπόλοιπους συμφοιτητές και συμφοιτήτριές τους προφορικά στην *αγγλική γλώσσα*.
  - (4) Διδάσκονται πώς να διεξάγουν έρευνα στην ειδικότητά τους στην *αγγλική γλώσσα* σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, και
  - (5) Μαθαίνουν πως μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν στην ζωή τους και την επαγγελματικής τους σταδιοδρομία (Knowledge management), με τη δημιουργία και χρήση της *ηλεκτρονικής δίσωσης Βάσης Δεδομένων Ορολογίας (ΒΔΟ)* [αγγλικά: ελληνικά].
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Πιο συγκεκριμένα, μέσα από μια πληθώρα διδακτικού υλικού, δραστηριοτήτων εντός της αίθουσας διδασκαλίας και ομαδικών εργασιών, επιδιώκουν να βοηθήσουν τους φοιτητές και τις φοιτήτριες:
  4. Να αναπτύξουν δεξιότητες ανάγνωσης και γραφής στα Ειδικά (και Γενικά) Αγγλικά, μέσα από την εκμάθηση τεχνικών ανάγνωσης *μικρών και σχετικής δυσκολίας* αποσπασμάτων επιστημονικών κειμένων (εντύπων ή/και ηλεκτρονικών κειμένων), γραμμένων στα αγγλικά, έτσι ώστε:

- α) Να εμβαθύνουν και να κατανοούν μικρά και σχετικής δυσκολίας επιστημονικά κείμενα (έντυπης ή/και ηλεκτρονικής μορφής) της ειδικότητάς τους,
  - β) Να εξοικειώνονται με τη συγγραφή περιλήψεων στα αγγλικά και στα ελληνικά σχετικά δύσκολων επιστημονικών κειμένων,
  - γ) Να συμμερίζονται τις γνώσεις που αποκτούν μέσω των περιλήψεων με τους υπόλοιπους συμφοιτητές και συμφοιτήτριές τους προφορικά και γραπτά στην αγγλική γλώσσα.
5. Να μάθουν πώς να διεξάγουν έρευνα στην Κοινωνική Ανθρωπολογία και Ιστορία, στην αγγλική γλώσσα σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή (στη βιβλιοθήκη και το Διαδίκτυο αντίστοιχα),
6. Να βρίσκουν ηλεκτρονικά και μη λεξικά ώστε να:
- α) δημιουργούν τη δική τους ηλεκτρονική δίσγλωση Βάση Δεδομένων Ορολογίας (ΒΔΟ) [αγγλικά: ελληνικά], και
  - β) να διατηρούν, βελτιώνουν και χρησιμοποιούν αυτή την ηλεκτρονική δίσγλωση ΒΔΟ στα επόμενα φοιτητικά τους χρόνια και στην κατοπινή επαγγελματική τους αποκατάσταση.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι παραπάνω μεθοδολογίες χρησιμοποιούνται για να βοηθήσουν τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στις προπτυχιακές (και πιθανόν στις μεταπτυχιακές) τους σπουδές, όπου θα χρειαστεί να ανατρέξουν σε διεθνή βιβλιογραφία και να τη χρησιμοποιήσουν είτε ως περιλήψεις είτε ως αναφορές σε διάφορα μαθήματα ή και στη συγγραφή της πτυχιακής όχι μόνο στα αγγλικά αλλά και στα ελληνικά.

<http://www.sah.aegean.gr/course/esp2/>

Αγγλικά IV

- **Κωδικός μαθήματος:** ΞΓΛ-04
- **Τύπος μαθήματος:** Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 4^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Αικατερίνη Νικολαρέα
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Μέσα από μια πληθώρα διδακτικού υλικού, δραστηριοτήτων εντός της αίθουσας διδασκαλίας και ομαδικών εργασιών, οι φοιτητές/-τριες:
  - (1) Αποκτούν ακαδημαϊκές δεξιότητες στην αγγλική γλώσσα (EAP): Μέσα από υψηλού επιπέδου έρευνα στη βιβλιοθήκη και το διαδίκτυο προς εξεύρεση βιβλιογραφικών αναφορών και αξιολόγησή τους,
  - (2) Αποκτούν υψηλού επιπέδου Συγγραφικές και Προφορικές Δεξιότητες στα αγγλικά:
 Μέσα από:
  - α. Προφορικές παρουσιάσεις στα αγγλικά;

β. Τη συγγραφή επιστημονικού Δοκιμίου (essay writing) και μικτής βιβλιογραφίας (βιβλιογραφικές πηγές γραμμένες στο Λατινικό αλφάβητο [π.χ. αγγλικά, γαλλικά] και βιβλιογραφικές πηγές γραμμένες σε άλλο σύστημα γραφής [π.χ. ελληνικά, αραβικά, κινέζικα, ρώσικα]);

γ. Παράφραση, αναδιατύπωση επιστημονικών απόψεων επιστημόνων χωρίς να διολισθαίνουν στο παράπτωμα της λογοκλοπής (plagiarism);

(3) Αποκτούν διαγλωσσικές και διαπολιτισμικές ικανότητες:

Μέσα από τη μελέτη και σύγκριση:

α. Διαφορετικών ύφων γραφής και παρουσίασης στα αγγλικά (π.χ. Βρετανικά και Αμερικάνικα Αγγλικά) έτσι ώστε οι φοιτητές/-τριες να αναπτύξουν διαπολιτισμική ικανότητα των αγγλικών που χρησιμοποιούνται ανά τον κόσμο (Englishes), και

β. Των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών δεξιοτήτων στην αγγλική και την ελληνική γλώσσα.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Μέσα από μια πληθώρα διδακτικού υλικού, δραστηριοτήτων εντός της αίθουσας διδασκαλίας και ομαδικών εργασιών, το μάθημα αυτό – ΕΑΡ - επιδιώκει να βοηθήσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες να αναπτύξουν τις ακαδημαϊκές και επαγγελματικές εκείνες δεξιότητες που απαιτούνται για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, όπως περιγράφονται παρακάτω:

- Ενίσχυση ακαδημαϊκών Δεξιοτήτων στην αγγλική γλώσσα (ΕΑΡ) και στα ελληνικά, όταν είναι απαραίτητο.

- Προφορικές παρουσιάσεις στα αγγλικά,

- Συγγραφή Επιστημονικού Δοκιμίου (essay writing) και Μικτής Βιβλιογραφίας (βιβλιογραφικές πηγές γραμμένες στο Λατινικό αλφάβητο [π.χ. αγγλικά, γαλλικά] και βιβλιογραφικές πηγές γραμμένες σε άλλο σύστημα γραφής [π.χ. ελληνικά, αραβικά, κινέζικα, ρώσικα]):

- Πώς να παραφράζουν, να αναδιατυπώνουν επιστημονικές απόψεις επιστημόνων χωρίς να πέτουν στο παράπτωμα της λογοκλοπής (plagiarism),

- Επεξεργασία δοκιμίων (από προηγούμενες εξεταστικές περιόδους),

- Συγγραφή Συνοδευτικής Επιστολής (Cover Letter) στα αγγλικά,

- Συγγραφή Βιογραφικού Σημειώματος (CV) στα αγγλικά,

- Διαφορετικά ύφη γραφής και παρουσίασης στα αγγλικά (π.χ. Βρετανικά και Αμερικάνικα Αγγλικά) έτσι ώστε οι φοιτητές/-τριες να αναπτύξουν διαπολιτισμική ικανότητα των αγγλικών που χρησιμοποιούνται ανά τον κόσμο (Englishes), και

9 Πιθανή σύγκριση των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών δεξιοτήτων στην αγγλική και την ελληνική γλώσσα έτσι ώστε οι φοιτητές/τριες να βελτιώσουν (και να μεγιστοποιήσουν) τις διαγλωσσικές και διαπολιτισμικές ικανότητές τους.

<http://www.sah.aegean.gr/course/esp4/>

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Φύλο και σεξ στην προνεοτερική Ευρώπη

- **Κωδικός μαθήματος:** I-238
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 3^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Γιώργος Πλακωτός

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στη μελέτη της ιστορικότητας του φύλου και του σεξ και τη χρήση τους ως κατηγορίες ιστορικής ανάλυσης για την προνεοτερική περίοδο. Το μάθημα καλύπτει την περίοδο από τον 14ο έως τον 18ο αιώνα και προσεγγίζει τη διαμόρφωση του σύνθετου προνεοτερικού έμφυλου και σεξουαλικού συστήματος διερευνώντας νόρμες, προσδοκίες, πρακτικές και επιτελέσεις. Αρχικά οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εξοικειώνονται με τις βασικές προσεγγίσεις που έχουν αναπτυχθεί στα πεδία της ιστορίας των γυναικών και του φύλου, της ιστορίας του σώματος και της ιστορίας της σεξουαλικότητας. Στη συνέχεια το μάθημα διερευνά τους τρόπους με τους οποίους οι προνεοτερικές κοινωνίες νοηματοδοτούσαν τις «θηλυκότητες», τους «ανδρισμούς» και τις σεξουαλικές πρακτικές και «κανονικότητες». Η προνεοτερική έμφυλη και σεξουαλική οικονομία προσεγγίζεται μέσα από το πρίσμα των σταδιακών αλλά ουσιαστικών αλλαγών που βίωσαν οι κοινωνίες της προβιομηχανικής Δύσης, όπως η γραφειοκρατική τυποποίηση της καθημερινότητας, η ποινικοποίηση συμπεριφορών και πρακτικών, η ανάδυση του οικιακού ιδεώδους μέσα από την εδραίωση των θρησκευτικών μεταρρυθμιστικών κινήματων και την άνοδο του εμπορικού καπιταλισμού, η αποικιακή επέκταση που λειτούργησε ως εργαστήριο στο οποίο σφυρηλατήθηκε και επινοήθηκε η «ευρωπαϊκή» σεξουαλικότητα. Το μάθημα επιδιώκει τη διερεύνηση των κοινωνικών πρακτικών και του αξιακού κώδικα των κοινωνιών της προνεοτερικής Δύσης μέσω των έμφυλων και σεξουαλικών κατηγοριοποιήσεων. Το μάθημα βασίζεται σε συστηματική χρήση πρωτογενούς υλικού (αρχειακό, έντυπο, οπτικό).
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές/τριες αποκτούν την ικανότητα να κατανοούν το φύλο και το σεξ ως κατηγορίες ιστορικής ανάλυσης για την προνεοτερική περίοδο και να αντιλαμβάνονται την ιστορικότητα τους. Πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι σε θέση:
  - να περιγράφουν βασικά υπό εξέταση ιστορικά φαινόμενα,
  - να διακρίνουν μακροϊστορικές διαδικασίες αλλά και να εστιάζουν σε επιμέρους φαινόμενα, να διεξάγουν βιβλιογραφική έρευνα και να συγγράφουν εργασίες πάνω σε ένα ειδικευμένο ιστορικό ζήτημα,
  - να αξιολογούν τις αλλαγές στην ιστορική οπτική και να αναθεωρούν παραδεδομένες ιστορικές κρίσεις,
  - να αναγνωρίζουν τη συνθετότητα στην παραγωγή της ιστορικής γνώσης,

- να οργανώνουν το ιστορικό υλικό υπό την οπτική συναφών γνωστικών πεδίων και να κρίνουν τη σχέση της ιστορικής έρευνας με το παρόν.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-238/>

Ανθρωπολογικές μελέτες στη διατομή φύλου και υγείας

- **Κωδικός μαθήματος:** ΚΑ-
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 3^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Αίγλη Χατζούλη

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Η ανθρωπολογική ενασχόληση με θεματικές που αναδεικνύουν τη διατομή φύλου και υγείας μας προσφέρουν τη δυνατότητα να διερευνήσουμε τους τρόπους που ορίζεται και περιορίζεται, νοσηματοδοτείται, ενσωματώνεται και επιτελείται το φύλο στα διαφορετικά πολιτισμικά και κοινωνικά συμφραζόμενα. Μέσα από εθνογραφικές μελέτες και μέσω της διαπολιτισμικής σύγκρισης μελετάται ακριβώς αυτή η διατομή φύλου και υγείας, πολιτικών και τεχνολογιών υγείας και φροντίδας, αναδεικνύοντας τόσο την κεντρικότητα του φύλου στη συγκρότηση πρακτικών, θεσμών και κυρίαρχων ρητορικών γύρω από την υγεία, όσο και το ρόλο των συστημάτων υγείας, και κυρίως της δυτικής βιοϊατρικής στην καθημερινότητα των έμφυλων υποκειμένων, μια καθημερινότητα που σε βάθος χρόνου αναμετρείται με μικρότερη ή μεγαλύτερη ένταση με προβλήματα, προκλήσεις, αλλαγές και προσδοκίες που αφορούν το σώμα, την ασθένεια, τις θεραπείες, τις βιοϊατρικές τεχνολογίες. Στα πλαίσια του μαθήματος δίνεται επιπλέον η ευκαιρία να μελετηθούν και να συζητηθούν οι σύγχρονες βιολογικές και βιοϊατρικές τοποθετήσεις γύρω από τις έμφυλες διαφορές αλλά και γύρω από τη ρευστότητα των ορίων αυτών των διαφοροποιήσεων. Παράλληλα μελετάται η βιοκοινωνική συγκρότηση του ενσώματου εαυτού, αναδεικνύοντας τους πολλαπλούς τρόπους που το πολιτισμικό, το βιολογικό, το πολιτικό, το περιβαλλοντικό εγγράφονται στα σώματα, στα υγιή και μή σώματα. Η κριτική μελέτη της διατομής φύλου και υγείας αναδεικνύει εξίσου εμφατικά τις επιπτώσεις των ανισοτήτων στην υγεία των ανθρώπων, κάτι που αποτελεί εξίσου κεντρικό θεματικό άξονα του μαθήματος, είτε πρόκειται για έμφυλες ανισότητες, είτε για οικονομικές και φυλετικές ανισότητες. Σε πολλές περιπτώσεις η διαπλοκή φύλου, ανισοτήτων και βίας γίνεται ορατή και επομένως δύναται να μελετηθεί και εν τέλει να αμφισβητηθεί στα ζητήματα υγείας και θεραπείας. Μέσα από τη χρήση αναλυτικών ανθρωπολογικών εργαλείων όπως για παράδειγμα η ιατρικοποίηση, η βιοπολιτική, οι τοπικές βιολογίες, η ενσωμάτωση, η δομική βία, μπορούν να προβληματιστούν τα παραπάνω, και μέσα από θεματικές, όπως για παράδειγμα η αναπαραγωγή, η

υπογονιμότητα, η γέννα, η γυναικεία και αντρική υγεία, η διακοπή κύησης, η εμμηνόπαυση και η ανδρόπαυση, η γήρανση, η αναπηρία, οι πολιτικές υγείας, κ.α.

- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Στόχος του μαθήματος είναι:
  - Η γνωριμία με το πεδίο ανθρωπολογικής διερεύνησης και εθνογραφικής γνώσης που εστιάζει στη διατομή φύλου και υγείας.
  - Η κριτική τοποθέτηση απέναντι στη διεπιστημονική συζήτηση γύρω τη σχέση φύλου και υγείας.
  - Η ανάδειξη της ανθρωπολογικής μεθόδου στη μελέτη της διατομής φύλου και υγείας.
  - Η αναφορά σε εθνογραφικά παραδείγματα και περιπτώσεις μελέτης που σχετίζονται με διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα, με την παγκοσμιοποιητική εμπειρία και μέφυλη εμπειρία της υγείας.
  - Η γνωριμία με την κριτική ανθρωπολογία της υγείας και πως μπορεί να διαφωτίσει το συγκεκριμένο πεδίο μελέτης.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-/>

Φύλο και υλικός πολιτισμός

- **Κωδικός μαθήματος:**

KA-

- **Τύπος μαθήματος:**

Επιλογής

- **Επίπεδο μαθήματος:**

Προπτυχιακό

- **Έτος σπουδών:**

2 ^ο

- **Εξάμηνο σπουδών:**

3 ^ο

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**

6

- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**

3

- **Όνομα διδάσκουσας:**

Έλια Πετρίδου

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στο μάθημα αυτό εξετάζονται τρόποι μέσα από τους οποίους ο υλικός κόσμος συνομιλεί και διαδρά με το φύλο, το καθορίζει και καθορίζεται από αυτό. Στο επίκεντρο της μελέτης του φύλου έρχονται τα υλικά πράγματα: οι λειτουργίες τους, οι συμβολισμοί τους, οι βιογραφίες τους, οι ιστορίες που αφηγούνται, οι κοινωνικές σχέσεις που συγκροτούν, και η ικανότητα τους να δρουν και να διαμορφώνουν έμφυλες αντιλήψεις και πρακτικές αλλά και την υλικότητα των έμφυλων σωμάτων. Μέσα από διαλέξεις, παρουσιάσεις και συζητήσεις, θα εξετάσουμε τη συγκρότηση του φύλου σε ποικίλα υλικά πεδία της καθημερινότητας. Θα ανακαλύψουμε ότι η ένδυση όχι μόνο αποτυπώνει συμβολικά και αναπαράγει έμφυλες ταξινομήσεις, αλλά καθορίζει κιναισθητικά την ενσώματη εμπειρία του φύλου. Η τροφή, αντίστοιχα, συγκροτεί έμφυλες ταυτότητες και υποκειμενικότητες καθόλη την διατροφική αλυσίδα της παραγωγής, διακίνησης και κατανάλωσής της. Η έμφυλη διαμόρφωση των παιδιών μέσα από τον κόσμο του παιχνιδιού αποτελεί, επίσης, μία σημαντική ενότητα του μαθήματος. Τέλος, μέσα από πληθώρα εθνογραφικών παραδειγμάτων, θα συζητήσουμε πάνω στους τρόπους που τόσο η σφαίρα της παραγωγής (ως χώρος εργασίας και υλικής δημιουργίας) όσο και της κατανάλωσης συνιστούν πεδία δημιουργίας και αναπαραγωγής έμφυλων υλικότητων, αντιλήψεων και πρακτικών.

- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες:
  - Θα έχουν εξοικειωθεί με βασικές έννοιες και θεωρίες στη μελέτη του υλικού πολιτισμού, ώστε να μπορούν να κατανοήσουν την αλληλεπίδραση του υλικού κόσμου με τους ανθρώπους και τον πολιτισμό.
  - Θα είναι σε θέση να εντοπίσουν συνδέσεις στη διαμόρφωση του φύλου με τα εκάστοτε πολιτισμικά, κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά πλαίσια.
  - Θα έχουν αναπτύξει γνώσεις και δεξιότητες στο σχεδιασμό και τη διεξαγωγή μιας μικρής ανθρωπολογικής έρευνας πεδίου καθώς και στην επεξεργασία και παρουσίαση πρωτογενούς υλικού.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-/>

Ιστορία του Φύλου στο Βυζαντινό κόσμο

- **Κωδικός μαθήματος:** I-
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 3^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Γιάννης Σμαρνάκης

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εξετάζει ζητήματα σχετικά με την ιστορία του φύλου στο Βυζαντινό κόσμο, καλύπτοντας το μεγάλο χρονικό άνωμα από την ύστερη αρχαιότητα έως την άλωση της Κωνσταντινούπολης (1453). Εστιάζει κυρίως στην ιστορικοποίηση των σύνθετων διαδικασιών παραγωγής έμφυλων ταυτοτήτων και στην ανάλυση των σχετικών ιστοριογραφικών προσεγγίσεων και συζητήσεων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται επίσης στη διαπολιτισμική ανάλυση του φύλου στο Βυζάντιο, λαμβάνοντας υπόψη τις πολλαπλές αλληλεπιδράσεις με τις ισλαμικές, δυτικοευρωπαϊκές και σλαβικές κοινωνίες.

Αρχικά αναλύονται οι περίοδοι της ύστερης αρχαιότητας και του πρώιμου μεσαίωνα, όπου αναδεικνύεται το ελληνιστικό, ρωμαϊκό και χριστιανικό υπόβαθρο των αντιλήψεων της εποχής για το φύλο. Εξετάζονται επίσης οι μηχανισμοί κατασκευής θηλυκοτήτων και ανδρισμών, οι οποίοι, αν και αρθρώνονται κυρίως γύρω από νέες νοηματοδοτήσεις της σεξουαλικότητας, της αγνότητας και της αγιότητας, χαρακτηρίζονται από αρκετή ρευστότητα. Στη συνέχεια διερευνώνται οι μετατοπίσεις και οι αλλαγές που λαμβάνουν χώρα κυρίως τον 11ο και το 12ο αιώνα, στο πλαίσιο διαδικασιών εκκοσμίκευσης, αλλά και σχετικής συστηματοποίησης, κανονικοποίησης και ελέγχου των έμφυλων σχέσεων και της σεξουαλικότητας. Το μάθημα ολοκληρώνεται με την ανάλυση των ιστορικών μεταβολών και των αλλαγών της περιόδου μετά το 1204, όταν η αναδιάταξη των συστημάτων άσκησης της εξουσίας και των οικονομικών δικτύων στο χώρο του Αιγαίου και η συστηματική

πολιτισμική διάδραση με τη Δύση και το Ισλάμ παράγουν μια σύνθετη και πολυποίκιλη ιστορική πραγματικότητα.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τις βασικές θεωρητικές και ιστοριογραφικές προσεγγίσεις που έχουν διαμορφώσει την έρευνα για το φύλο στον Βυζαντινό κόσμο. Θα έχουν επίσης εξοικειωθεί με τις κοινωνικές και πολιτισμικές συνθήκες που συνέβαλαν στην κατασκευή έμφυλων ταυτοτήτων στη Βυζαντινή αυτοκρατορία από την ύστερη αρχαιότητα έως το 1453 και με την ερμηνεία πηγών της εποχής (κειμενικών και εικονιστικών) υπό το πρίσμα της έμφυλης ανάλυσης. Οι στόχοι του μαθήματος είναι ο εμπλουτισμός των γνώσεων τους, η διεύρυνση των νοητικών οριζόντων τους, αλλά και η ανάπτυξη των αναλυτικών ικανοτήτων τους.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i/>

Φύλο, μετανάστευση και ρατσισμός

- **Κωδικός μαθήματος:**

ΚΑ-

- **Τύπος μαθήματος:**

Επιλογής

- **Επίπεδο μαθήματος:**

Προπτυχιακό

- **Έτος σπουδών:**

2^ο

- **Εξάμηνο σπουδών:**

3^ο

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**

6

- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**

3

- **Όνομα διδάσκουσας:**

Πηνελόπη Τοπάλη

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα στοχεύει στη διερεύνηση της σχέσης φύλου, «φυλής» και μετανάστευσης σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Εισαγάγει τις/τους φοιτήτριες/ες στις έννοιες της μετανάστευσης, της διασποράς, της κινητικότητας και της προσφυγιάς και μελετά την φυλετικοποίηση ομάδων που συνδέονται με τη μετακίνηση στο παρόν ή το παρελθόν, μέσα από μια έμφυλη προοπτική. Εξετάζει τον βιολογικό ρατσισμό και μορφές νεορατσισμού και το πώς αυτές συναρθρώνονται με το φύλο. Παρακολουθεί, επίσης, διαδικασίες φυλετικοποίησης τόσο από τα πάνω (θεσμικός ρατσισμός), όσο και από τα κάτω (λαϊκός ρατσισμός) με ιδιαίτερη έμφαση σε εκείνες που εστιάζουν στο φύλο, τη σεξουαλικότητα και τη μετανάστευση. Δίνει ιδιαίτερη σημασία στον έμφυλα συγκροτημένο τρόπο κατασκευής του έθνους-κράτους και της ιδιότητας του πολίτη σε διαφορετικά πολιτικά, θρησκευτικά και ευρύτερα πολιτισμικά πλαίσια και το πώς αυτός μετασχηματίζεται σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης και σύγχρονων τεχνολογιών. Μελετάει την έμφυλη συγκρότηση κρατικών ρατσισμών στις Η.Π.Α. και την Ευρώπη τον 20ο και 21ο αιώνα με ιδιαίτερη έμφαση στο καθεστώς Jim Crow στις Η.Π.Α., το ναζιστικό καθεστώς στη Γερμανία και το καθεστώς του apartheid στη Νότιο Αφρική και στον τρόπο που τα παραπάνω καθεστώτα χειρίστηκαν ζητήματα ανήκιν και υπηκοότητας. Τέλος, εστιάζει σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην πολιτισμική συγκρότησή τους και τον τρόπο με τον οποίο αυτά έχουν άρρηκτα συνδεθεί με την ανάπτυξη της κοινωνικής ανθρωπολογίας με ιδιαίτερη εστίαση στο

φύλο, τη «φυλή» και την μετανάστευση. Τα εθνογραφικά παραδείγματα που χρησιμοποιούνται είναι από την Ευρώπη, τις Η.Π.Α., την νότια Αφρική, την κεντρική Ασία και την Αραβική Χερσόνησο.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές/τριες αναμένεται να αναπτύξουν κριτική ανθρωπολογική προοπτική πάνω σε ζητήματα μετανάστευσης, ρατσισμού και συνάρθρωσής τους με το φύλο. Διερευνώντας το ζήτημα της μετανάστευσης και του ρατσισμού από τη σκοπιά των ίδιων των μεταναστριών/ών ως έμφυλων υποκειμένων θα εξοικειωθούν με την ανθρωπολογική θεωρία και μεθοδολογία και παράλληλα με τα αναλυτικά εργαλεία της μετανάστευσης και του ρατσισμού. Πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες αναμένεται:
  - Να αναγνωρίζουν διαδικασίες ουσιοποίησης και ιεραρχίας στη μετανάστευση και το φύλο.
  - Να αναγνωρίζουν διαδικασίες ουσιοποίησης (έμφυλης και φυλετικής) στις λογικές απόδοσης υπηκοότητας.
  - Να διακρίνουν το πώς η μετανάστευση μετασχηματίζει και μετασχηματίζεται από το φύλο.
  - Να αναγνωρίζουν «φυλετικούς» λόγους και μορφώματα στο πολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο αναπτύσσονται και οργανώνονται και το πώς αυτοί οργανώνονται μέσα από το φύλο.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka/>

Διακρίσεις και ανισότητες στο προνεωτερικό Ισλάμ

- **Κωδικός μαθήματος:** I-
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 3^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Ελένη Γκαρά
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Αντικείμενο του μαθήματος είναι οι νομοκατεστημένες διακρίσεις στον ισλαμικό κόσμο (θρησκευτικές, έμφυλες και άλλες) και οι ανισότητες που αυτές παρήγαγαν πριν από την έλευση της νεωτερικότητας και την επικράτηση των ιδεωδών της προσωπικής ελευθερίας, ισονομίας και ισοπολιτείας. Στο επίκεντρο βρίσκεται το σημαντικότερο κράτος του ισλαμικού κόσμου κατά την πρώιμη νεότερη περίοδο, η Οθωμανική Αυτοκρατορία. Για αιώνες οι οθωμανοί σουλτάνοι κυβέρνησαν μια αχανή επικράτεια σε τρεις ηπείρους. Οι χώρες των Βαλκανίων, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, η Τουρκία, οι αραβικές χώρες της Βόρειας Αφρικής (πλην του Μαρόκου) και της Μέσης Ανατολής και το Ισραήλ είναι κράτη που ιδρύθηκαν σε πρώην οθωμανικά εδάφη. Οι θεσμοί που διαμορφώθηκαν, οι νόμοι που εφαρμόστηκαν και οι δυναμικές που αναπτύχθηκαν την εποχή της οθωμανικής κυριαρχίας ήταν καθοριστικοί παράγοντες για την ιστορική πορεία των

σύγχρονων λαών σε όλες αυτές τις περιοχές, και σε πολλές περιπτώσεις συνεχίζουν να παράγουν αποτελέσματα. Ως κληρονόμος των παραδόσεων του αραβικού, περσικού και κεντροασιατικού Ισλάμ, αλλά και υπό την έντονη επιρροή της βυζαντινής παράδοσης και σε συνεχή διάδραση και αντιπαράθεση με τον χριστιανικό κόσμο, η Οθωμανική Αυτοκρατορία διαμόρφωσε ένα θεσμικό και νομικό πλαίσιο με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, θεμελιωμένο στις διακρίσεις μεταξύ ελεύθερων και δούλων, ανδρών και γυναικών, μουσουλμάνων και μη μουσουλμάνων, ανθρώπων της εξουσίας και απλών υπηκόων. Το μάθημα εξετάζει αυτές τις διακρίσεις και τα αποτελέσματά τους στις αντιλήψεις, τον τρόπο ζωής και τα περιθώρια δράσης των ιστορικών υποκειμένων. Η μελέτη της λογικής και του είδους των υποχρεώσεων και περιορισμών που χαρακτήριζαν τη ζωή των δούλων, των γυναικών, των μη μουσουλμάνων και των απλών υπηκόων στο προνεωτερικό Ισλάμ βοηθά στην κατανόηση όχι μόνο του παρελθόντος αλλά και του παρόντος, στον βαθμό που ακραίες τάσεις του φονταμενταλιστικού Ισλάμ εμπνέονται από αυτό.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/ήτριες θα έχουν αποκτήσει βασικές γνώσεις για τις νομοκατεστημένες διακρίσεις στον προνεωτερικό ισλαμικό κόσμο, θα έχουν εμβαθύνει στους τρόπους με τους οποίους οι διακρίσεις αυτές παρήγαν κοινωνικές ανισότητες στην οθωμανική επικράτεια, και θα έχουν κατανοήσει τις βάσεις των έμφυλων και θρησκευτικών διακρίσεων στο σύγχρονο φονταμενταλιστικό Ισλάμ. Έτσι, θα είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται τη σημασία του ιερού νόμου στις μουσουλμανικές κοινωνίες και τις προκλήσεις που δημιουργεί η άνοδος του ισλαμικού φονταμενταλισμού, να αναλύουν με ορθό και παραγωγικό τρόπο ατομικές και συλλογικές στάσεις και συμπεριφορές που διαφέρουν από εκείνες των σύγχρονων δυτικών κοινωνιών, να εκφέρουν νηφάλια και τεκμηριωμένη γνώμη για σχετικά ζητήματα και να δρουν κατάλληλα σε καταστάσεις ή περιβάλλοντα που απαιτούν γνώση και κατανόηση της ισλαμικής παράδοσης.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-/>

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Ανάλυση λόγου: Γλώσσα φύλο και σεξουαλικότητα

- **Κωδικός μαθήματος:** ΓΛ-
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 4^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Κώστας Κανάκης
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Αυτό το μάθημα εισάγει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές σε μία ιδιαίτερη θεματικής της κοινωνιογλωσσολογίας, του κλάδου που έχει ως αντικείμενό του τη μελέτη της σχέσης γλώσσας και κοινωνίας. Συγκεκριμένα, εστιάζει στη σχέση γλώσσας, φύλου και σεξουαλικότητας υπό το πρίσμα της ανάλυσης λόγου, δηλαδή με βάση δεδομένα προφορικού και γραπτού συνεχούς λόγου. Παρότι το φύλο είναι πλέον ένας από τους περισσότερο μελετημένους παράγοντες της γλωσσικής ποικιλότητας, η συζήτηση για τη σεξουαλικότητα στην κοινωνιογλωσσολογία είναι πολύ πιο πρόσφατη. Μάλιστα οι σύγχρονες λογοαναλυτικές προσεγγίσεις θεωρούν πως η συνεξέτασή του φύλου και της σεξουαλικότητας μας επιτρέπει μια πληρέστερη ματιά στην ανάλυση της κατασκευής των ταυτοτήτων που συγκροτούμε μέσω του λόγου στις καθημερινές μας συνομιλίες. Στο πρώτο, εισαγωγικό μέρος του μαθήματος οι φοιτήτριες/ές εισάγονται σε γενικές έννοιες της κοινωνιογλωσσολογίας και της ανάλυσης λόγου, όπως είναι η γλωσσική ποικιλότητα, οι περιστάσεις επικοινωνίας, τα επίπεδα ύφους και η γλωσσική συγκρότηση ταυτοτήτων. Στο κυρίως μέρος, οι φοιτήτριες/ές εκτίθενται στα διάφορα στάδια της κοινωνιογλωσσολογικής έρευνας για το φύλο και τη σεξουαλικότητα, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάλυση δεδομένων προφορικού και γραπτού λόγου σε ποικίλες περιστάσεις επικοινωνίας.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα αυτό αποτελεί εισαγωγή στην Ανάλυση του έμφυλου και σεξουαλικού λόγου. Η ανάλυση λόγου μελετά τον τρέχοντα, φυσικό λόγο (κυρίως τον προφορικό αλλά και τον γραπτό) σε πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας και εστιάζει σε αυθεντικά γλωσσικά δεδομένα. Βασική επιδίωξη του μαθήματος είναι α) να εξοικειώσει φοιτητές/τριες κοινωνικών επιστημών με βασικές έννοιες της πραγματολογίας και της κοινωνιογλωσσολογίας που αφορούν τη γλωσσική χρήση με έμφυλο πρόσημο και υποστυλώνουν την ανάλυση λόγου και β) να τις χρησιμοποιήσει για τον πρακτικό στόχο της προσέγγισης αυθεντικών γλωσσικών δεδομένων. Οι γνώσεις που αποκτούν οι εκπαιδευόμενοι/ες προάγουν την κατανόηση του συνεχούς λόγου ως πολυεπίπεδου φαινομένου, ενώ οι σχετικές δεξιότητες τους επιτρέπουν να αναλύουν με συστηματικό τρόπο όψεις της καθημερινής γλωσσικής μας παραγωγής. Απώτερος στόχος είναι η προετοιμασία κοινωνικών επιστημόνων που αντιλαμβάνονται την αγκίστρωση των κοινωνικών φαινομένων στην έννοια του λόγου, ως πρακτικής που συγκροτεί την κοινωνική πραγματικότητα.

Ιστορία της σεξουαλικότητας: Ευρωπαϊκές και ελληνικές αναγνώσεις, 19ος-20ος αι.

- **Κωδικός μαθήματος:** I-246
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 4^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Δήμητρα Βασιλειάδου
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Εκκινώντας από την ιδέα ότι η σεξουαλικότητα δεν είναι άχρονη φυσική ιδιότητα αλλά κατασκευάζεται κοινωνικά και πολιτισμικά, το μάθημα εισάγει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές στην ιστορία της σεξουαλικότητας στην Ευρώπη και την Ελλάδα κατά τη διάρκεια του 19ου και του 20ού αιώνα, περίοδο που χαρακτηρίστηκε από συστηματικές απαγορεύσεις αλλά και από επαναστατικές διεργασίες σεξουαλικής μεταρρύθμισης. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου δεν θα αφηγηθούμε μια ιστορία σταδιακής φιλελευθεροποίησης του σεξ, μια ήπια δηλαδή μετάβαση από έναν κόσμο καταπίεσης και περιορισμών σε έναν κόσμο, στις τελευταίες πια δεκαετίες του 20ού αιώνα, σεξουαλικής απελευθέρωσης και άρσης των απαγορεύσεων. Θα δούμε αντίθετα ότι οι δύο αυτοί αιώνες χαρακτηρίστηκαν από διαρκείς απόπειρες κατάκτησης ψηφίδων σεξουαλικής ελευθερίας, και από επίσης διαρκείς ανασχές των όποιων κατακτήσεων. Κοινωνικές και πολιτικές αναταραχές, παγκόσμιοι πόλεμοι, αυταρχικά καθεστώτα, εκκλησιαστικές αντιστάσεις, νομικές αγκυλώσεις και αναδιπλώσεις, συντηρητικά κοινωνικά κινήματα επιβράδυναν ή ανέτρεψαν εξελίξεις στην περιοχή της σεξουαλικότητας και την περιόρισαν κατ' επανάληψη στο πλαίσιο της έγγαμης σχέσης και της αναπαραγωγής.
Με αναφορές στην Ευρώπη κατά τον 19ο και τον 20ό αιώνα, αλλά και εξειδικευμένες παρεμβάσεις για την Ελλάδα, εξετάζονται θεματικές που άπτονται της σεξουαλικότητας και παρουσιάζονται οι αλλαγές τους μέσα στον χρόνο και ανάλογα με τον τόπο: η ετερόφυλη και ομόφυλη ερωτική επιθυμία, η διαμόρφωση του σεξουαλικού κανόνα, ο γάμος και η συζυγικότητα, η ανάδυση της σεξολογίας και της σεξουαλικής συμβουλευτικής, η προώθηση και η ανάσχεση της σεξουαλικής επιθυμίας σε δημοκρατικά και φασιστικά καθεστώτα, η ευγονική, η πορνεία και τα αφροδίσια νοσήματα, οι αμβλώσεις και η αντισύλληψη, η πορνογραφία και η εμπορευματοποίηση του σεξ, τα εκάστοτε κοινωνικά κινήματα για τη σεξουαλική ελευθερία και οι πολέμοί τους, η σεξουαλική βία σε καιρούς πολέμου και ειρήνης..
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την ολοκλήρωση των διαλέξεων και τη μελέτη του υλικού του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι σε θέση:

- να διαπιστώνουν και να ερμηνεύουν τον κεντρικό ρόλο που διαδραμάτισε η σεξουαλικότητα στη διαμόρφωση της πολιτικής, κοινωνικής, οικονομικής και πολιτισμικής ιστορίας της Ευρώπης κατά τον 19ο και 20ό αιώνα.
- να αναγνωρίζουν την ευρύτητα του πεδίου και να διαθέτουν εισαγωγικές γνώσεις για τις κύριες θεματικές που το συγκροτούν.
- να κατανοούν ότι οι εκάστοτε σεξουαλικές πολιτικές και πρακτικές διαμορφώνονται ιστορικά και αλλάζουν μέσα στον χρόνο.
- να συζητούν κριτικά τις κυρίαρχες παραδοχές για το σεξ και τις έμφυλες σχέσεις.
- να αντιλαμβάνονται ότι οι μετασχηματισμοί στο τοπίο της σεξουαλικότητας στις διάφορες ευρωπαϊκές χώρες (και στην Ελλάδα) δεν υπήρξαν ομαλοί, αυτονόητοι ή μονοσήμαντοι.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-246/>

Πολιτική φιλοσοφία και δικαιώματα

- **Κωδικός μαθήματος:**
- **Τύπος μαθήματος:**
- **Επίπεδο μαθήματος:**
- **Έτος σπουδών:**
- **Εξάμηνο σπουδών:**
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**
- **Όνομα διδάσκουσας/οντος:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο θεματοποιείται το ζήτημα των δικαιωμάτων στο πλαίσιο της νεότερης και σύγχρονης πολιτικής φιλοσοφίας. Συγκεκριμένα, εξετάζει τα εξής: α) τις ιστορικοπολιτικές και φιλοσοφικές προϋποθέσεις για την ανάδυση της περί δικαιωμάτων προβληματικής ως συστατικής του νεωτερικού στοχασμού σχετικά με την ορθή συγκρότηση της πολιτείας· β) το περιεχόμενο που δίνουν στην ίδια την έννοια του δικαιώματος σημαντικοί πολιτικοί φιλόσοφοι και στοχαστές –από τον Thomas Hobbes, τον John Locke και τον Jean-Jacques Rousseau αλλά και την Olympe de Gouges ή την Mary Wollstonecraft μέχρι την Hannah Arendt, τον Claude Lefort και τον John Rawls αλλά και φεμινίστριες θεωρητικούς– καθώς και τις διακρίσεις και τις σχέσεις μεταξύ κατηγοριών δικαιωμάτων τις οποίες προτείνουν (φυσικά δικαιώματα, δικαιώματα του ανθρώπου, δικαιώματα του πολίτη, δικαιώματα των γυναικών κ.ο.κ.)· γ) τις κριτικές που έχουν ασκηθεί σε βασικές πτυχές της νεωτερικής σύλληψης των δικαιωμάτων, από στοχαστές όπως ο Karl Marx ή η Hannah Arendt καθώς και από την πλευρά φεμινιστριών θεωρητικών· δ) τη σύνδεση του (φιλοσοφικού) λόγου περί δικαιωμάτων με τις νεωτερικές επαναστάσεις όπως και με τα μεταγενέστερα κινήματα για τα δικαιώματα των γυναικών ή των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα πρέπει είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να εκθέτουν τα κυριότερα επιχειρήματα

των νεότερων φιλοσοφικών θεωριών σχετικά με την πολιτική και τα δικαιώματα και να διακρίνουν τις διαφορετικές κατηγορίες δικαιωμάτων.

<http://www.sah.aegean.gr/course/f/>

Φύλο, τροφή και τελετουργία: μια ανθρωπολογική προσέγγιση με αφορμή την εθνογραφία των Grassfields του δυτικού Καμερούν

- **Κωδικός μαθήματος:** ΚΑ-
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 4^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Αιμίλιος Τσεκένης

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα περιγράφει και αναλύει τις πολύπλοκες σχέσεις μεταξύ τροφής, προσώπου/εαυτού/δρώντος, μη ανθρώπινων οντοτήτων, φύλου και μνήμης σε τελετουργικά κυρίως (αλλά όχι αποκλειστικά) πλαίσια στα Grassfields του δυτικού Καμερούν. Το μάθημα προσεγγίζει την τελετουργία μέσα από ποικίλα θεωρητικά πρίσματα για να δείξει, μεταξύ άλλων, ότι οι θεωρίες και οι έννοιες που υιοθετεί ο/η ανθρωπολόγος καθορίζουν τόσο τον τρόπο που «κάνει εθνογραφία» (τη μεθοδολογία) όσο και αυτά που εκμαιεύει από το υλικό του και την εμπειρία του/της.

Η τελετουργία προσεγγίζεται κατ' αυτόν τον τρόπο μέσα από τρεις θεωρητικές σκοπιές: μια συμβολική, μια φαινομενολογική και μια συν-αισθηματική (affect theory).

Προσπαθώντας να μεταφέρει τη ματιά του εθνογράφου στο ακροατήριο, το μάθημα ξεκινάει με την περιγραφή των πιο «απτών» όψεων του χώρου όπου αυτός κινείται καθημερινά – του υλικού πολιτισμού – και προχωράει σταδιακά στις περισσότερο αφηρημένες και «αόρατες» όψεις της κοινωνικής οργάνωσης. Μέσα στο σύνθετο 'πλέγμα' ('meshwork' κατά Ingold) που (ε)μπλέκει ανθρώπους, κοινωνικές σχέσεις, τροφές και μη ανθρώπινες οντότητες θα ξεχωρίσουμε τις έμφυλες σχέσεις και τις τροφές, διερευνώντας πώς εννοιολογείται το πρόσωπο και πώς μέσα από την παραγωγή, την ανταλλαγή και την κατανάλωση τροφών συγκροτείται ο έμφυλος εαυτός, κυρίως (αλλά όχι αποκλειστικά) σε τελετουργικά πλαίσια.

Στην πρώτη ενότητα (Το φύλο των ανθρώπων και της τροφής) περιγράφουμε και αναλύουμε την κοσμολογία Grassfields (δυτικό Καμερούν), τον οικισμό και την πρακτική και συμβολική οργάνωση του χώρου και εστιάζουμε στον κατά φύλο καταμερισμό της εργασίας. Διαπιστώνουμε, μεταξύ άλλων, ότι τα αγροτικά προϊόντα (όπως και πολλές δραστηριότητες) είναι έμφυλα – δηλαδή κατηγοριοποιούνται από τους ανθρώπους ως 'αρσενικά' ή 'θηλυκά'. Τέλος επιχειρούμε να καταλάβουμε πώς νοείται η εμπρόθετη δράση (agency) και τί είναι το πρόσωπο (personhood/person).

Στη δεύτερη ενότητα (Η τελετουργική συγκρότηση του έμφυλου εαυτού και των έμφυλων συλλογικοτήτων) περιγράφουμε και αναλύουμε τις τελετές της γέννησης,

της χηρείας, του γάμου και της ενηλικίωσης εστιάζοντας στις ανταλλαγές και την κατανάλωση τροφών. Καταδεικνύουμε ότι πρόσωπα και ομάδες νοούνται ως ανδρογυνικές οντότητες και εμφυλοποιούνται μέσα από την παραγωγή, την ανταλλαγή και την κατανάλωση έμφυλων αγροτικών προϊόντων/τροφών. Πρόσωπο και ομάδες νοούνται συνεπώς σαν ανάλογα τα μεν των δε σε διαφορετικές όμως κλίμακες – παρουσιάζουν δηλαδή μορφοκλασματικές (fractal) ιδιότητες.

Στην τρίτη ενότητα (Η τελετουργία ως ‘πλέγμα’ (meshwork)) προσεγγίζουμε τις διαβατήριες τελετές ως ένα ‘πλέγμα’ –κατά Ingold meshwork. Εστιάζουμε στο γεγονός ότι άνθρωποι και εδάφιμα προϊόντα γίνονται αντιληπτά ως ζωντανοί οργανισμοί που συν-υπάρχουν και εξελίσσονται με τον ίδιο τρόπο. Υπάρχει δηλαδή μια οντολογική συνέχεια ανάμεσα στους ανθρώπους και το φυτικό βασίλειο. Στη συνέχεια υπενθυμίζουμε πώς ορίζεται η εμπρόθετη δράση των προσώπων και εξετάζουμε τις τροφικές πρακτικές που λαμβάνουν χώρα κατά τις τελετές της γέννησης, του γάμου, του πένθους και της χηρεία εστιάζοντας στη κατανάλωση (eating) και τη σίτιση (feeding) ως τρόπων ύπαρξης στον κόσμο και κατανόησης του εαυτού και του/των άλλου/άλλων. Αυτή η εστίαση μας επιτρέπει να αναδείξουμε τη σημασία των κοινωνικών σχέσεων, της πολιτισμικά διαμεσολαβημένης «αντίληψης του περιβάλλοντος» και την πολιτισμική και κοινωνική συγκρότηση του προσώπου που υποβαθμίζονται στο έργο του Ingold.

Στην τέταρτη ενότητα (Φίδια, κανίβαλοι και ζόμπι: λόγοι και επιτελέσεις του τραύματος) αναλύουμε τους λόγους περί μαγανείας (witchcraft discourses) ως ένα ιδίωμα που κάνει εκτενή χρήση γαστρονομικών μεταφορών, εκφράζει μια πολιτική οικονομία των προσώπων και των κοινωνικών σχέσεων, μιλάει αλληγορικά για τις πρακτικές του υπερατλαντικού δουλεμπορίου της προ-αποικιακής περιόδου και της καταναγκαστικής εργασίας κατά την περίοδο της αποικιακή, και εκφράζει τα παράδοξα της νεοφιλελεύθερης οικονομίας. Τέλος, μεταβαίνοντας από το επίπεδο του λόγους στο πεδίο των ενσώματων πρακτικών και συμπεριλαμβάνοντας στην ανάλυσή μας μη ανθρώπινες οντότητες, διαβάζουμε τις γενέθλιες τελετές και τους χορούς των μασκοφόρων σαν επιτελέσεις των τραυματικών εμπειριών των κατοίκων των Grassfields (υπερατλαντικό δουλεμπόριο, καταναγκαστική εργασία και εμφύλιος) δείχνοντας ότι τόσο οι άνθρωποι όσο και οι μη-ανθρώπινες οντότητες έχουν βούληση και φέρουν συναισθήματα τα οποία μεταδίδουν.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα δίνει στους/στις φοιτητές/τριες τα εργαλεία που τους επιτρέπουν να σκεφτούν κριτικά τόσο για τους Άλλους όσο και τους εαυτούς τους. Να συνειδητοποιήσουν πόσο σχετική είναι η θέση του δικού τους πολιτισμού μέσα σε έναν κόσμο πολλών πολιτισμών και ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Να θεωρήσουν τις αξίες του δικούς τους πολιτισμικού και κοινωνικού περιβάλλοντος στο φως διαφορετικών κοσμοαντιλήψεων (κοινοτήτων της υποσαχάριας Αφρικής). Να αναγνωρίσουν τις σχέσεις εξουσίας που διαμορφώνονται σε αποικιακές συνθήκες – τόσο μεταξύ «ιθαγενών» και των αποικιοκρατών όσο και των ενδο-κοινοτικών.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka/>

Ποσοτικές μέθοδοι στην κοινωνική έρευνα

- **Κωδικός μαθήματος:**

ΕΠΙ-311

- **Τύπος μαθήματος:**

Επιλογή

- **Επίπεδο μαθήματος:**

Προπτυχιακό

- **Έτος σπουδών:**

2^ο

- **Εξάμηνο σπουδών:**
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**
- **Όνομα διδάσκουσας :**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εστιάζει στη χρήση ποσοτικών μεθόδων έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες. Αρχικώς, οι φοιτητές/τριες έρχονται σε επαφή με έννοιες όπως μεταβλητή, κλίμακα, πληθυσμός, δείγμα, αξιοπιστία και εγκυρότητα της έρευνας. Στη διάρκεια του εξαμήνου, οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με τη χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS, που αποτελεί ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο ανάλυσης ποσοτικών δεδομένων.
  - ο **Διαλέξεις:**
    - ο 1η: Εισαγωγή στην ποσοτική έρευνα
    - ο 2η: Βασικές στατιστικές έννοιες
    - ο 3η: Είδη μεταβλητών και είδη κλιμάκων
    - ο 4η : Διαδικασίες του SPSS (δημιουργία βάσης, εισαγωγή στοιχείων, ταξινόμηση δεδομένων κ.λπ.)
    - ο 5η: Διαδικασίες του SPSS (συνέχεια).
    - ο 6η: Δείκτες κεντρικής τάσης
    - ο 7η: Δείκτες διασποράς ή μεταβλητότητας
    - ο 8η: Γραφικές αναπαραστάσεις
    - ο 9η: Το κριτήριο χ^2
    - ο 10η: Το κριτήριο T-test
    - ο 11η: Συσχέτιση και συντελεστές συσχέτισης
    - ο 12η: Απλή γραμμική παλινδρόμηση
    - ο 13η: Ανακεφαλαίωση
    - ο Το Εργαστήριο ακολουθεί τη δομή των διαλέξεων
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι ικανοί/ές να:
  - ο αναγνωρίζουν τη σημασία της ποσοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες.
  - ο εξηγούν έννοιες όπως μεταβλητή, κλίμακα, πληθυσμός, δείγμα, αξιοπιστία και εγκυρότητα της έρευνας.
  - ο οργανώνουν μια έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου.
  - ο δομούν ερευνητικές υποθέσεις.
  - ο χειρίζονται επιτυχώς το SPSS.
  - ο παρουσιάζουν δεδομένα της έρευνας με τη χρήση της περιγραφικής στατιστικής.
  - ο κατασκευάζουν γραφήματα.
  - ο εξάγουν συμπεράσματα από τα δεδομένα της έρευνας με τη χρήση μεθόδων της επαγωγικής στατιστικής.

<http://www.sah.aegean.gr/course/epi-311/>

Φύλο, σεξουαλικότητα και αστικός χώρος στην Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες, 19ος – 20ός αιώνας

• **Κωδικός μαθήματος:**

I-

• **Τύπος μαθήματος:**

Επιλογής

Προπτυχιακό

- **Επίπεδο μαθήματος (Προπτυχιακό/Μεταπτυχιακό):**
- **Έτος σπουδών:**

2°

- **Εξάμηνο σπουδών:**

4°

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**

6

- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**

3

- **Όνομα διδάσκοντος:**

Γιάννης Γιαννιτσιώτης

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εξετάζει την αλληλόδραση του αστικού χώρου με το φύλο και τη σεξουαλικότητα. Διερευνά από τη μια τις αναπαραστάσεις και τις πολιτικές του κράτους και των θεσμών γύρω από την κοινωνική παραγωγή, τη ρύθμιση και τον έλεγχο του χώρου σε σχέση με το τι θεωρείται «ανδρικό» και «γυναικείο» και από την άλλη τις αναπαραστάσεις και πρακτικές ατόμων και ομάδων κατά την επιτέλεση των έμφυλων και σεξουαλικών ταυτοτήτων τους στον χώρο. Επικεντρώνουμε το ενδιαφέρον μας σε ευρωπαϊκές και βορειοαμερικανικές πόλεις στη διάρκεια του 19ου και 20ού αιώνα. Σε αυτό το πλαίσιο, στρέφουμε την προσοχή μας σε μια σειρά από επιμέρους χώρους του αστικού περιβάλλοντος, όπως η οικία, το κατάστημα, το εργοστάσιο, ο δρόμος, το πάρκο, τα δημόσια ουρητήρια, το μπαρ και η παραλία. Το φύλο και η σεξουαλικότητα προσεγγίζονται σε σχέση με την κοινωνική τάξη και τη φυλή. Στόχος του μαθήματος είναι να καταδείξει ότι η πόλη γίνεται ένας αμφισβητούμενος και διεκδικούμενος τόπος με άξονες το φύλο και τη σεξουαλικότητα.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Μετά το πέρας της διδασκαλίας οι φοιτήριες και οι φοιτητές αναμένεται να:
  - εξοικειωθούν με την κεντρική σημασία του χώρου στην παραγωγή έμφυλης και σεξουαλικής διαφοράς.
  - αντιληφθούν ότι η κοινωνική παραγωγή του χώρου και τα νοήματα με τα οποία αυτός επενδύεται είναι μια διαδικασία συμπερίληψης και ταυτόχρονα αποκλεισμού.
  - αναπτύσσουν τον προβληματισμό τους γύρω από τη σχέση του χώρου με το φύλο και τη σεξουαλικότητα μέσω της διαθεματικότητας.
  - σκέφτονται την αλληλόδραση του χώρου με το φύλο και τη σεξουαλικότητα στη μικρή χωρική κλίμακα.
  - κατανοήσουν ότι ο χώρος είναι ένα πεδίο διαρκούς σύγκρουσης και αμφισβήτησης.
  - χρησιμοποιούν τον χώρο ως πεδίο ιστορικής έρευνας.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-/>

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

Εργασία και έμφυλες διακρίσεις στη Σύγχρονη Ευρώπη

- **Κωδικός μαθήματος:** I-274
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 5^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Ποθητή Χαντζαρούλα

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εξετάζει τους μετασχηματισμούς στην αγορά εργασίας, τη συμμετοχή των γυναικών στην οικονομική δραστηριότητα, τις αλλαγές στους έμφυλους ρόλους και στο μοντέλο του οικογενειακού μισθού που όριζε τον άνδρα ως κύριο εργαζόμενο στην οικογένεια καθώς και τις μεταρρυθμίσεις του κράτους πρόνοιας στις ευρωπαϊκές κοινωνίες τις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες. Το ζήτημα της φροντίδας βρίσκεται στο επίκεντρο της μεταπολεμικής κοινωνίας καθώς η μετατόπιση από την οικογένεια (απλήρωτη εργασία των γυναικών) στην αγορά και το κράτος σήμαινε την μετατροπή της φροντίδας σε «φυλετικοποιημένη», «αθλητικοποιημένη» και απαξιωμένη εργασία. Επιπλέον, το όραμα της πλήρους απασχόλησης για άνδρες και γυναίκες και η παροχή υπηρεσιών ώστε να μπορούν οι γυναίκες να αναλάβουν ασφαλή και καλοπληρωμένη εργασία δεν είναι πραγματοποιήσιμο. Η ανάπτυξη του νέου καπιταλισμού σήμανε αλλαγές στη διαδικασία παραγωγής και επηρέασε την οργάνωση της εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις. Νέες μορφές υποκειμενικότητας αναδύθηκαν και οι ευέλικτες μορφές εργασίας και η επισφάλεια έγιναν κυρίαρχες εργασιακές εμπειρίες.

Το μάθημα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

1. Εισαγωγή στις έννοιες του φύλου, του καταμερισμού εργασίας, της παραγωγικής και αναπαραγωγικής εργασίας
  2. Η μεταπολεμική κοινωνία και η θέση των γυναικών στην αγορά εργασίας
  3. Κράτος πρόνοιας, μισθωτή εργασία και άμισθη οικιακή εργασία
  4. Παγκόσμιες μεταναστευτικές ροές και η παγκόσμια αλυσίδα φροντίδας
  5. Κριτικές προσεγγίσεις: Ο πολιτισμός του νέου καπιταλισμού
  6. Νέος καπιταλισμός, νέες ταυτότητες: Η έννοια του ανθρώπινου κεφαλαίου, η άυλη εργασία
  7. Ανεργία, ευελιξία, επισφάλεια
  8. Φεμινιστικές προσεγγίσεις και κριτικές στην παραγωγική και αναπαραγωγική εργασία
  9. Η βιογραφική προσέγγιση στις παγκόσμιες αλλαγές στην εργασία
  10. Κοινωνικά κινήματα, διαμαρτυρία, οργάνωση στην εργασία
  11. Η διαθεματική φεμινιστική προσέγγιση: Εθνοτικός, φυλετικός και έμφυλος καταμερισμός εργασίας
  12. Ανακεφαλαίωση και αναζήτηση νέων πεδίων έρευνας
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:**

- Να λαμβάνουν υπόψη τη σημασία της διαφοράς του φύλου στη λειτουργία και τη διαμόρφωση της αγοράς εργασίας σε διαφορετικές χώρες της Ευρώπης και στη θέση των γυναικών στην παραγωγική διαδικασία.
- Να κατανοήσουν την έννοια του κατά φύλο καταμερισμού εργασίας και να μπορούν να την εφαρμόσουν στην ιστορική ανάλυση.
- Να κατανοήσουν τις έννοιες της παραγωγικής και αναπαραγωγικής εργασίας.
- Να κατανοήσουν τη χρησιμότητα των κατηγοριών της τάξης, της εθνότητας, της ηλικίας και της θρησκείας στην ιστορική ανάλυση μέσα από τη διασύνδεσή τους με το φύλο.
- Να αναγνωρίζουν και να αναλύουν τις αλλαγές των εργασιακών ταυτοτήτων στο πλαίσιο του νέου καπιταλισμού

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-274/>

Ελληνική Εθνογραφία

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-112
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 5^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Παναγιώτης Πανόπουλος

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εξετάζει τη σχέση της ανθρωπολογίας με άλλους επιστημονικούς κλάδους στην Ελλάδα, σχολιάζει δε την ανάπτυξη της ανθρωπολογικής προβληματικής για την πολιτισμική ετερότητα σε μια Ευρωπαϊκή κοινωνία όπως είναι η Ελληνική σε τρεις διαδοχικές φάσεις: την πρώτη περίοδο, όταν η Ελλάδα προσεγγίζεται ανθρωπολογικά σαν να ήταν μια «άλλη κοινωνία», τη δεύτερη περίοδο, όταν η σύγχρονη ελληνική κοινωνία προσεγγίζεται από τη «σκοπιά του φύλου», και την τρίτη και πιο πρόσφατη περίοδο, όταν μελετώνται εθνογραφικά παλιές και νεότερες μορφές «εσωτερικής» διαφοροποίησης σε σχέση με εθνοπολιτισμικές μειονότητες και μεταναστευτικούς πληθυσμούς.

Σε θεματικό επίπεδο το μάθημα επικεντρώνεται στην παρουσίαση του συστήματος των αξιών, της οργάνωσης της κοινωνικής ζωής στον οικιακό χώρο, των σχέσεων της συγγένειας, του κατά φύλα καταμερισμού της εργασίας, της πολιτισμικής κατασκευής του ανδρισμού και της θηλυκότητας στην ελληνική κοινωνία. Επίσης αναφέρεται συστηματικά στην σύγχρονη ανθρωπολογική αντίληψη για το κοινωνικό φύλο και είναι οργανωμένο γύρω από τη διαπραγμάτευση δύο βασικών θεμάτων: τον κόσμο των γυναικών και τη θρησκεία από τη μια πλευρά, τον κόσμο των ανδρών και εναλλακτικές μορφές κοινωνικότητας από την άλλη. Τέλος εξετάζει τις ιστορικά πρόσφατες διαδικασίες πολιτισμικής διαφοροποίησης στην ελληνική κοινωνία σε σχέση με τις συζητήσεις για τις συλλογικές ταυτότητες και τη μετανάστευση προς την Ελλάδα.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα αποσκοπεί στο να φέρει τους φοιτητές/τριες σε μια πρώτη επαφή με τα πορίσματα της ανθρωπολογικής έρευνας για την Ελλάδα. Στο μάθημα δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να αντιληφθούν μέσα από ένα οικείο παράδειγμα, όπως είναι γι αυτούς η ελληνική κοινωνία ως κοινωνία καταγωγής τους, τη λειτουργία της κοινωνικής ανθρωπολογίας ως μιας άλλης, κριτικής ματιάς πάνω στον κόσμο που ζούμε.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-112/>

Φύλο, μέσα και αναπαράσταση

- **Κωδικός μαθήματος:**
- **Τύπος μαθήματος:**
- **Επίπεδο μαθήματος (Προπτυχιακό/Μεταπτυχιακό):**
- **Έτος σπουδών:**
- **Εξάμηνο σπουδών:**
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**
- **Όνομα διδάσκοντος:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εστιάζει στις αναπαραστάσεις του φύλου στην τέχνη, τον κινηματογράφο, την ποπ κουλτούρα, την τηλεόραση, τον τύπο, τα μουσεία, και σε άλλα μέσα επικοινωνίας. Οι αναφορές σε νέα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ιστοσελίδες και video games κοκ είναι περιορισμένες καθώς οι ψηφιακές αυτές πλατφόρμες εξετάζονται κυρίως στο μάθημα Φύλο και Ψηφιακές Τεχνολογίες.
- Επίκεντρο του μαθήματος είναι η έννοια και οι πρακτικές της αναπαράστασης. Η αναπαράσταση αφορά μια διαδικασία που επιτρέπει την μεταφορά δεδομένων από ένα πολιτισμικό πλαίσιο σε ένα άλλο μέσω μιας διαδικασίας που ονομάζουμε «αφήγηση». Οι αφηγήσεις αυτές δεν μπορούν ποτέ να είναι αντικειμενικές και απολιτικές, καθώς εμπλέκονται σε αυτές άνθρωποι με έμφυλες αντιλήψεις, με αποτέλεσμα η αναπαράσταση να δομείται αναπόφευκτα από έμφυλους κοινωνικούς κανόνες και ιεραρχικές δομές. Κεντρικά ερωτήματα που θέτει το μάθημα αφορούν το «τι αναπαρίσταται» και ποια η σχέση του με αυτ@ που αναπαριστά. Οι έμφυλες αναπαραστάσεις παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση πολιτισμικών αντιλήψεων και πρακτικών για το φύλο. Έμφαση δίνεται στην παραγωγή, αναπαραγωγή και διαπραγμάτευση έμφυλων και σεξιστικών στερεότυπων, αναπαραστάσεων του έμφυλου σώματος καθώς και της έμφυλης βίας.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται:
  - Να έχουν εξοικειωθεί με βασικές έννοιες και θεωρητικά εργαλεία για τη μελέτη των αναπαραστάσεων του φύλου στην τέχνη και σε άλλες μορφές επικοινωνίας.
  - Να συμβάλλουν με επιστημονικά θεμελιωμένα επιχειρήματα σε συζητήσεις αναφορικά με τις έμφυλες αναπαραστάσεις στα μίντια.

-Να έχουν κατανοήσει τις πολιτικές αναπαράστασης του φύλου από ομάδες καλλιτεχνών, ακτιβιστών, κοκ.

[https://www.sah.aegean.gr/undergraduate/ -/](https://www.sah.aegean.gr/undergraduate/)

Φύλο και τεχνολογία στις κοινωνικές επιστήμες

- **Κωδικός μαθήματος:**
- **Τύπος μαθήματος:**
- **Επίπεδο μαθήματος (Προπτυχιακό/Μεταπτυχιακό):**
- **Έτος σπουδών:**
- **Εξάμηνο σπουδών:**
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**
- **Όνομα διδάσκοντος:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα αποτελεί μια γνωριμία με τις φεμινιστικές θεωρίες που προσεγγίζουν την τεχνολογία και τις τεχνολογικές αλλαγές μέσα από το φακό του φύλου. Τα θέματα που πραγματεύεται αφορούν τις έμφυλες διαστάσεις της τεχνολογίας ως προς την πρόσβαση σε αυτή, τον αποκλεισμό από αυτή καθώς και την κατασκευή της ως έμφυλη κατηγορία και τη σύνδεσή της με συγκεκριμένους έμφυλους ρόλους. Η ιστορική προοπτική των διαφορετικών τρόπων ενσωμάτωσης του φύλου στην τεχνολογία φωτίζει την διαμόρφωσή της ως έμφυλη κατηγορία. Επιπλέον, θα μελετηθούν τα εμπόδια που τέθηκαν εξαιτίας αυτής της διαμόρφωσης στην πρόσβαση και συμμετοχή των γυναικών στις τεχνολογικές επιστήμες. Τίθενται τα εξής ερωτήματα: Μπορούν οι νέες τεχνολογικές αλλαγές να γεφυρώσουν το χάσμα της έμφυλης ανισότητας; Υπάρχουν στρατηγικές που μπορούν να ακολουθηθούν για την διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στις θετικές επιστήμες; Ποιες είναι οι ηθικές προκλήσεις που τίθενται εξαιτίας των τεχνολογικών αλλαγών;
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται:
  - Να αναγνωρίζουν τις έμφυλες συνδηλώσεις της τεχνολογίας και τους αποκλεισμούς που δημιουργεί η ταύτισή της με τον ανδρισμό και τη θηλυκοτητα.
  - Να διερωτώνται αναφορικά με τις έμφυλες διαστάσεις των τεχνολογικών αλλαγών.

<https://www.sah.aegean.gr/undergraduate/pas-/>

Φύλο, ανάπτυξη και οικονομικές ανισότητες

- Κωδικός μαθήματος:
- Τύπος μαθήματος:
- Επίπεδο μαθήματος:
- Έτος σπουδών:
- Εξάμηνο σπουδών:
- Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):
- Αριθμός διδακτικών μονάδων:
- Όνομα διδάσκοντος:

- **Περιεχόμενο μαθήματος.** Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η εξέταση του παράγοντα του φύλου ως συστήματος διαφοράς στην παραγωγή και αναπαραγωγή οικονομικών ανισοτήτων στο σύγχρονο κόσμο. Η έμφυλη διάσταση των οικονομικών ανισοτήτων θα προσεγγιστεί μέσα από τα εξής θέματα: τις έννοιες της ευημερίας, δικαιοσύνης, ισότητας στη φεμινιστική θεωρία. Τις θεωρίες της οικονομικής μεγέθυνσης και ανάπτυξης. Την μέτρηση της ανισότητας και της φτώχειας και τα χαρακτηριστικά των ομάδων υψηλής φτώχειας. Την επίδραση της παγκοσμιοποίησης και της τεχνολογικής ανάπτυξης στον έμφυλο καταμερισμό εργασίας. Τη σχέση των εθνοτικών, ταξικών, σεξουαλικών ταυτοτήτων με την όξυνση των οικονομικών ανισοτήτων. Την ποιότητα της υγείας, περιβάλλοντος, εκπαίδευσης ως παραγόντων οικονομικής ανάπτυξης και η άνιση πρόσβαση με βάση το φύλο και την ηλικία. Παραδείγματα χωρών ώστε να γίνουν κατανοητές η χάραξη αναπτυξιακής πολιτικής, η ανάπτυξη της υπαίθρου και η βιώσιμη ανάπτυξη.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται:
  - Να θέτουν σε συγκριτικό πλαίσιο τις έμφυλες σχέσεις ανάμεσα στον αναπτυσσόμενο και τον λεγόμενο αναπτυγμένο κόσμο.
  - Να κατανοούν τις εναλλακτικές προσεγγίσεις των εννοιών της ανισότητας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της κοινωνικής ευημερίας με πεδίο αναφοράς τις έμφυλες οικονομικές σχέσεις στο αναπτυσσόμενο κόσμο.

<http://www.sah.aegean.gr/course/-/>

Διδακτική της Ιστορίας

- Κωδικός μαθήματος:
- Τύπος μαθήματος:
- Επίπεδο μαθήματος:
- Έτος σπουδών:

- **Εξάμηνο σπουδών:**
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**
- **Όνομα διδάσκοντος:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:**
  1. Οι κοινωνικές διαστάσεις της Επιστήμης της Ιστορίας.
  2. Ιστορική κουλτούρα και ιστορική συνείδηση
  3. Η ιστορική γνώση και οι ιδιαιτερότητες της
  4. Ιστορική σκέψη
  5. Ιστορική αφήγηση, ιστορική αφηγηματική επεξήγηση
  6. Ιστορικές έννοιες, ιστορικοί χρόνοι
  7. Εκπαίδευση στην Ιστορία και επιστημονική γνώση/ Η Ιστορία ως σχολικό αντικείμενο
  8. Διαμεσολαβήσεις της ιστορικής γνώσης εντός του σχολικού αντικειμένου
  9. Ψυχολογικές αρχές και μαθησιακές προϋποθέσεις για τη διδασκαλία της Ιστορίας
  10. Εποικοδομηστικές θεωρίες μάθησης στο μάθημα της Ιστορίας και πρόσληψη ιστορικού υλικού.
  11. Ιστορικός εγγραμματισμός
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:**
  - Να κατανοούν οι φοιτητές/τριες τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις και έννοιες στο γνωστικό πεδίο της Ιστορίας
  - Να κατανοούν και να αξιολογούν τη σχέση μεταξύ Ιστορίας, Ιστοριογραφίας και Διδασκαλίας της Ιστορίας
  - Να είναι σε θέση να αναλύουν κριτικά τις διασυνδέσεις μεταξύ Ακαδημαϊκής και Σχολικής Ιστορίας.
  - Να διδαχθούν βασικές αρχές της ιστορικής επιστήμης, όπως η κριτική ερμηνεία των ιστορικών γεγονότων
  - Να διδαχθούν βασικές έννοιες της τρέχουσας αντίληψης για την Ιστορία και να μάθουν να τις αντιπαραβάλουν με έννοιες της ιστορικής επιστήμης
  - Να διδαχθούν βασικές μεθόδους, τεχνικές και πρακτικές της διδασκαλίας της Ιστορίας

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-287/>

Ανθρωπολογικές και άλλες προσεγγίσεις του σώματος

- **Κωδικός μαθήματος:**
- **Τύπος μαθήματος:**
- **Επίπεδο μαθήματος:**
- **Έτος σπουδών:**
- **Εξάμηνο σπουδών:**

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Κώστας Γιαννακόπουλος
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το σεμινάριο θα εξετάσει τις κυριότερες προσεγγίσεις του σώματος οι οποίες αμφισβήτησαν τις ηγεμονικές ιεραρχικές διχοτομίες νους-σώμα, φύση-πολιτισμός, άτομα-κοινωνία, σώμα-εαυτός. Πιο συγκεκριμένα θα παρουσιαστούν από την φαινομενολογική και την φουκωϊκή θεώρηση του πολιτικού σώματος μέχρι τις πρόσφατες θεωρίες για τα συναισθήματα (affect theory). Επίσης θα εξεταστούν διάφορες θεματικές σχετικές με το σώμα κυρίως εκείνες που ασχολούνται με το έμφυλο σώμα και την διεμφυλικότητα, την αρρώστια και την ιατρική, τη σχέση ανθρώπου-μηχανής, την αναπηρία, την παρένθετη μητρότητα, το διαδίκτυο, την τροφή, την σχέση σώματος και χώρου και γενικότερα τις σύγχρονες τεχνολογίες του σώματος.
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Να εξοικειώσει τις/τους φοιτήτριες/τές με τις προσεγγίσεις του σώματος στην ανθρωπολογία και τις κοινωνικές επιστήμες και τις εφαρμογές αυτών των προσεγγίσεων σε σύγχρονες θεματικές περιοχές και κυρίως στις σύγχρονες τεχνολογίες του σώματος.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-/>

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κοινωνικό-πολιτισμικά σενάρια σχετικά με την ηθική, την ιδιωτικότητα και τη βιωσιμότητα της Τεχνητής Νοημοσύνης

- Κωδικός μαθήματος:
- Τύπος μαθήματος:
- Επίπεδο μαθήματος:
- Έτος σπουδών:
- Εξάμηνο σπουδών:
- Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):
- Αριθμός διδακτικών μονάδων:
- Όνομα διδάσκοντος:

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Αυτή η ενότητα επικεντρώνεται στη μελέτη των τρόπων με τους οποίους η φύση των τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης επηρεάζει τις κοινωνίες από τη σκοπιά των ανθρωπολογικών και κοινωνικών επιστημών. Παρέχει μια περιεκτική και σε βάθος ανάλυση σχετικά με τα θεμέλια της δεοντολογίας, της δικαιοσύνης, της ένταξης και της ιδιωτικής ζωής που σχετίζονται με την ανάπτυξη και την εφαρμογή της τεχνολογίας AI στην κοινωνία. Στο πλαίσιο της ενότητας μελετώνται πραγματικά σενάρια υλοποίησης. Επιπλέον, η ενότητα μελετά λύσεις βασισμένες στο AI για φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές και στρατηγικές για τον σχεδιασμό αλγορίθμων και μοντέλων ενεργειακά αποδοτικής μηχανικής εκμάθησης (ML) (green-in AI). Τέλος, εξετάζονται και εφαρμογές μεθόδων τεχνητής νοημοσύνης στην ανάπτυξη πράσινων τεχνολογιών Blockchain.
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:**

<http://www.sah.aegean.gr/course/-/>

Εκπαιδευτική πράξη και κοινωνικές επιστήμες

- Κωδικός μαθήματος:
- Τύπος μαθήματος:
- Επίπεδο μαθήματος:
- Έτος σπουδών:
- Εξάμηνο σπουδών:

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**
- **Όνομα διδάσκουσας:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα αποτελεί μία εισαγωγή στη διδακτική των κοινωνικών επιστημών και στις βασικές θεωρίες που τη διέπουν ως διακλαδικό γνωστικό αντικείμενο (μάθηση και εκπαιδευτική πράξη, μελέτη της κοινωνίας και του πολιτισμού). Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στη συμβολή της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας στην προσέγγιση και διδασκαλία των κοινωνικών επιστημών από τους εκπαιδευτικούς (κριτική εθνοκεντρικών προσεγγίσεων, διαπολιτισμικότητα, ο αναστοχασμός ως εργαλείο για τον εκπαιδευτικό – ερευνητή της τάξης του κ.α.). Επιπλέον, οι φοιτητές/τριες θα έρθουν σε επαφή με τις κύριες διδακτικές μεθόδους και τεχνικές που χρησιμοποιούνται από τον/την εκπαιδευτικό στη σχολική τάξη, καθώς επίσης με τα βασικά στάδια οργάνωσης ενός σχεδίου μαθήματος και αξιολόγησης της εκπαιδευτικής πράξης. Το μάθημα δεν περιορίζεται στην παρουσίαση μόνο βασικών θεωριών αλλά επιδιώκει να βοηθήσει τους φοιτητές να κάνουν με ενάργεια τη σύνδεση ανάμεσα στις θεωρητικές προσεγγίσεις με τις οποίες εξοικειώνονται και την εφαρμογή τους στην εκπαιδευτική πράξη.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα επιδιώκει οι φοιτητές/τριες:
  - να αντιληφθούν τον τρόπο με τον οποίο η Κοινωνική Ανθρωπολογία ως επιστήμη συνδιαλέγεται με τη διδακτική των κοινωνικών επιστημών και την εκπαιδευτική πράξη και θεωρία γενικότερα.
  - να μελετήσουν και να εξοικειωθούν βιωματικά με τις κύριες εκπαιδευτικές μεθόδους και τεχνικές που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί στο σύγχρονο σχολείο.
  - να μπορούν να σχεδιάσουν μια διδακτική ενότητα και να αξιολογήσουν τα μαθησιακά αποτελέσματα.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-194/>

Έμφυλες σχέσεις στην παγκόσμια Ανατολή: Σοσιαλιστική κληρονομιά και μετασοσιαλιστικές ιεραρχίες

- **Κωδικός μαθήματος:**
- **Τύπος μαθήματος:**
- **Επίπεδο μαθήματος:**
- **Έτος σπουδών:**
- **Εξάμηνο σπουδών:**
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**

- **Όνομα διδάσκοντος:**

Νικόλαος Όλμα

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Οι ραγδαίοι κοινωνικοί μετασχηματισμοί που βίωσαν οι πληθυσμοί των χωρών του πρώην Ανατολικού Μπλοκ μετά την κατάρρευση των σοσιαλιστικών καθεστώτων προκάλεσαν κοσμογονικές αλλαγές στις οικονομικές δομές και στο ρόλο του κράτους πρόνοιας, καθώς και στις καθιερωμένες έμφυλες νόρμες και σχέσεις. Πώς οι πολιτικοί και οικονομικοί μετασχηματισμοί της μετασοσιαλιστικής εποχής διαμορφώνουν—και διαμορφώνονται από—τις έμφυλες σχέσεις; Δημιουργούν οι δυνάμεις της οικονομικής και πολιτισμικής παγκοσμιοποίησης ευκαιρίες για την ενδυνάμωση των γυναικών και τη φεμινιστική πολιτική, ή ενισχύουν περαιτέρω τις υπάρχουσες ανισότητες; Ποιος είναι ο ρόλος της σοσιαλιστικής κληρονομιάς στη διαμόρφωση των σύγχρονων έμφυλων προτύπων και προσδοκιών στην Ανατολική Ευρώπη και την Ευρασία; Το μάθημα αυτό εξετάζει τις περίπλοκες σχέσεις μεταξύ της πολιτικής και οικονομικής αλλαγής και των έμφυλων ταυτοτήτων, μέσα από μελέτες περίπτωσης που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων. Τα ζητήματα που θα εξεταστούν περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις έμφυλες διαστάσεις της μετασοσιαλιστικής μετάβασης στην Ουγγαρία, τις διαμάχες γύρω από τη νομοθεσία περί αμβλώσεων στην Πολωνία, την αναβίωση της πρακτικής της απαγωγής νύφης στο Κιργιζιστάν και τους τρόπους με τους οποίους οι Ρώσοι εργάτες διαμορφώνουν την εργατική τους ταυτότητα και τον ανδρισμό τους εντός ενός μεταβιομηχανικού πλαισίου. Οι αναλύσεις αυτές καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο οι παραλλαγές του νεοφιλελευθερισμού—με έμφαση στα ιδανικά της αυτοδυναμίας και της ατομικής αυτονομίας—σε συνδυασμό με πρακτικές που κληρονομήθηκαν από τη σοσιαλιστική περίοδο έχουν επηρεάσει βαθιά τις μετασοσιαλιστικές έμφυλες ταυτότητες, ενώ ταυτόχρονα έχουν ενισχύσει τάσεις επαναφοράς της παραδοσιακής αντίληψης ως προς τα έμφυλα πρότυπα και τις προσδοκίες στην Παγκόσμια Ανατολή.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Μετά την επιτυχή παρακολούθηση και ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτήτριες/φοιτητές θα είναι σε θέση να:
  - Κατανοούν σε βάθος τις κοινωνικές και πολιτικές αλλαγές που ακολούθησαν την κατάρρευση των σοσιαλιστικών καθεστώτων στην Ανατολική Ευρώπη και την Ευρασία.
  - Περιγράφουν τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις για τη μελέτη των έμφυλων σχέσεων σε μετασοσιαλιστικά και μεταβιομηχανικά συμφραζόμενα.
  - Αναγνωρίζουν την επίδραση της σοσιαλιστικής κληρονομιάς στις σύγχρονες έμφυλες ταυτότητες και προσδοκίες.
  - Αναλύουν κριτικά μελέτες περίπτωσης και εμπειρικά παραδείγματα από διαφορετικές χώρες της Παγκόσμιας Ανατολής.
  - Συγκρίνουν διαφορετικά πολιτικά, πολιτισμικά και οικονομικά πλαίσια ως προς τη διαμόρφωση των έμφυλων ρόλων.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka/>

Κριτική Κοινωνική Ψυχολογία

- **Κωδικός μαθήματος:** 605
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Αναστασία Ζήση

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Η Κριτική Κοινωνική Ψυχολογία είναι ένα αξιακά προσανατολισμένο και ανοιχτό πρόγραμμα απελευθερωτικής «ψυχολογικής πράξης», συνεργατικής δράσης και κοινωνικής παρέμβασης για την εξάλειψη της κοινωνικής αδικίας, των κοινωνικών διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού ομάδων που υφίστανται διαφορετικές και πολλαπλές μορφές καταπίεσης. Η Κριτική Κοινωνική Ψυχολογία αντλεί από διαφορετικές πειραρχίες αλλά και από εμπειρίες κινηματικών δράσεων, αγωνιστικών κοινοτήτων που πάλεψαν ενάντια στην ηγεμονική επιβολή και πρακτικές καταστολής. Τα ειδικά ακαδημαϊκά της ενδιαφέροντα καλύπτουν την κοινωνική ανάλυση των βαθύτερων διαδικασιών που παράγουν την κοινωνική ανισότητα και το ιδεολογικό της περιβάλλον, τον σχεδιασμό και την οργάνωση παρεμβάσεων που ενδυναμώνουν την ανάληψη της συλλογικής ευθύνης και την πολιτική συνειδητοποίηση, την επεξεργασία παραδειγμάτων κοινωνικού ακτιβισμού και μαχητικών κοινοτήτων. Τα θεωρητικά της εργαλεία εμπνέονται από την κριτική παιδαγωγική και το έργο του Freire, τον ιστορικό υλισμό, την κριτική κοινωνική και κοινωνιο-ψυχολογική θεωρία όπως και την απελευθερωτική θεολογία. Η παράδοση της κριτικής κοινωνικής ψυχολογίας, όπως αυτή αναπτύχθηκε σε ακαδημαϊκά κέντρα της Λατινικής Αμερικής και της νότιας Αφρικής δημιουργούν ένα «παραδείγμα» της διαλεκτικής μεταξύ θεωρίας και πράξης. Οι φιλοσοφικές της παραδοχές βασίζονται κυρίως στον κριτικό ρεαλισμό, τη φαινομενολογία και τον πραγματισμό. Τα μεθοδολογικά εργαλεία της Κριτικής Κοινωνικής Ψυχολογίας περιλαμβάνουν συμμετοχικές και συνεργατικές μεθόδους έρευνας και δράσης, την σύνδεση με την τέχνη και τον ακτιβισμό, την κυκλική και αναστοχαστική εργασία κατά την εφαρμογή ποιοτικών μεθόδων ανάλυσης εμπειρικού υλικού. Οι θεματικές που καλύπτονται είναι οι ακόλουθες:

1. Ψυχολογικές θεωρίες της κοινότητας
2. Θεωρία των κοινωνικών αναπαραστάσεων
3. Κοινωνική κατασκευή της πραγματικότητας
4. Από τα ψυχιατρικά άσυλα σε δομές στην κοινότητα
5. Πολιτικοποιημένη κοινωνική ταυτότητα και συλλογική δράση
6. Η παιδαγωγική του Φρέιρε και η έννοια της ψυχολογικής πράξης
7. Κοινωνικές ανισότητες και ψυχική υγεία
8. Ερευνητικές Μέθοδοι στην Κριτική Κοινωνική Ψυχολογία.
9. Κοινωνικό στίγμα και παρεμβάσεις εξάλειψής του.
10. Τι είναι φυσιολογικό και θεωρίες απόδοσης ετικέτας.
11. Νεανική Παραβατικότητα και Παρεμβάσεις στην κοινότητα.
12. Κοινωνική Τέχνη και Κινητοποίηση Γνώσης.

13. Συνηγορία και Ενδυνάμωση.
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:**
    - Ικανότητα ανάπτυξης της κριτικής ψυχολογικής πράξης.
    - Ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργατικής και συμμετοχικής κοινωνικής έρευνας.
    - Ικανότητα ανάλυσης των κοινωνικών εντάσεων και σχεδιασμού παρεμβάσεων κοινωνικής επίλυσης.
    - Καλλιέργεια της κοινοτικής δράσης και της κοινωνικής διασύνδεσης σε διαφορετικά επίπεδα: κοινότητα, οργανισμοί, περιφερειακό και εθνικό.

<https://www.soc.aegean.gr/ext-files/pm/pps/2017-605-gr.pdf>

Σχολείο, κοινωνία και πολιτισμός

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-087
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Εντεταλμένος/η διδασκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα δίνει τη δυνατότητα στους /στις φοιτητές/τριες να έρθουν σε επαφή με παραδείγματα καλών πρακτικών διδασκαλίας των κοινωνικών μαθημάτων στο γυμνάσιο και στο λύκειο μέσα από παρουσιάσεις της διδάσκουσας αλλά και εκπαιδευτικών που θα προσκληθούν στο πανεπιστήμιο, μεταφέροντας στους φοιτητές την εμπειρία από αυθεντικά περιβάλλοντα μάθησης. Στα πλαίσια του μαθήματος, οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με εκπαιδευτικές μεθόδους/τεχνικές που μπορούν να επιλεγούν στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση ενός μαθήματος κοινωνικών επιστημών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (όπως η χρήση των εικόνων, η επεξεργασία πολυτροπικών κειμένων και δευτερευουσών πηγών, η μελέτη πεδίου, η εργασία σε ομάδες, η μέθοδος project, η αξιοποίηση των ΤΠΕ στη σχολική τάξη κτλ.), και θα ασκηθούν στον σχεδιασμό πλάνων μαθήματος / διδακτικών ενοτήτων με στόχο την καλύτερη προετοιμασία τους για την πρακτική άσκηση στα σχολεία ή τη διενέργεια μιας μικροδιδασκαλίας σε επίπεδο ομάδας ασκούμενων φοιτητών/τριών. Οι φοιτητές/τριες μέσα από διεργασίες σε ομάδες θα μπορούν να προσεγγίσουν αναστοχαστικά και κριτικά όλη τη βιωμένη εμπειρία της διδακτικής στα πλαίσια της πρακτικής άσκησης.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα: Το μάθημα επιδιώκει οι φοιτητές/τριες:**
  1. Να μπορούν να σχεδιάζουν πλάνα μαθήματος και να διερευνούν με κριτικό τρόπο την εφαρμογή τους στη σχολική τάξη.

2. Να γνωρίσουν με βιωματικό τρόπο τις κύριες εκπαιδευτικές μεθόδους και τεχνικές που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί στο σύγχρονο σχολείο και να τις εφαρμόζουν με ευελιξία σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών.
3. Να εξοικειωθούν με τα νέα προγράμματα σπουδών των κοινωνικών επιστημών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τα αυθεντικά περιβάλλοντα διδασκαλίας τους.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-087/>

Φύλο και Δικαιώματα

- **Κωδικός μαθήματος:**
- **Τύπος μαθήματος:**
- **Επίπεδο μαθήματος:**
- **Έτος σπουδών:**
- **Εξάμηνο σπουδών:**
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**
- **Όνομα διδάσκουσας:**

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα προσεγγίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσα από το πρίσμα του φύλου, εξετάζοντας τις βασικές έννοιες, τις θεωρητικές προσεγγίσεις και τις εμπειρικές μελέτες που σχετίζονται με τις έμφυλες διαστάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εστιάζει σε εξειδικευμένα ζητήματα όπως η ιθαγένεια, οι διεθνείς οργανισμοί, το διεθνές δίκαιο και τα διεθνή κοινωνικά κινήματα, η παγκοσμιοποίηση, η μετανάστευση και το άσυλο, η έμφυλη ισότητα, η βιώσιμη ανάπτυξη, η ταυτότητα φύλου και οι σεξουαλικές σχέσεις, προκειμένου να γίνουν κατανοητές οι φεμινιστικές προσεγγίσεις στη θεώρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της έννοιας της ιδιότητας του πολίτη και της δημοκρατίας. Έμφαση δίνεται στην ερμηνεία και χρήση βασικών εννοιών στη θεωρία και την πρακτική του φύλου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην κατανόηση της έμφυλης διάστασης των κανόνων και των αρχών για τα δικαιώματα στο διεθνές πλαίσιο, στην κριτική αξιολόγηση των έμφυλων επιπτώσεων των ανθρωπιστικών παρεμβάσεων. Το μάθημα συνδυάζει τη θεωρητική και την πρακτική προσέγγιση.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την ολοκλήρωση των διαλέξεων και τη μελέτη του υλικού του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα διαθέτουν:
  - Στέρεο γνωστικό υπόβαθρο για τα φεμινιστικών κινήματα που διεκδίκησαν πολιτικά και αστικά δικαιώματα για τις γυναίκες στο παρελθόν.
  - Γνώση των φεμινιστικών αναγνώσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ιδιότητας του πολίτη και της δημοκρατίας.
  - Εργαλεία εντοπισμού και κατανόησης των αποκλεισμών των γυναικών από την ενασχόληση με την πολιτική, αλλά και διεξοδικές προτάσεις για την αντιμετώπιση της έμφυλης διαφοράς σε αυτό το επίπεδο.

Ζητήματα θεωρίας πολιτισμού και ψηφιακού πολιτισμού

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΟΛ-221
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Δέσποινα Καταπότη

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις βασικές αρχές της σύγχρονης φιλοσοφικής/θεωρητικής συζήτησης γύρω από τις ψηφιακές τεχνολογίες καθώς και τις κυρίες όψεις του εν λόγω τεχνολογικού φαινομένου (αλλά και των μετασχηματισμών του) κατά τον 20ο και 21ο αιώνα. Με το πέρας του μαθήματος, οι φοιτητές/ήτριες θα είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τον κρίσιμο ρόλο των κοινωνικοπολιτικών σχέσεων και ιδεολογικών αλλαγών στην ενθάρρυνση και προώθηση των ψηφιακών τεχνολογιών διαχρονικά αλλά και να αντιληφθούν τις συνθήκες εμφάνισης και ανάπτυξης της σύγχρονης ψηφιακής τεχνολογίας, υπογραμμίζοντας την άρρηκτη σχέση της με την επιστήμη και την ανταπόκρισή της σε νέα κοινωνικά πρότυπα και οικονομικό-πολιτικές ατζέντες. Στη διδασκαλία του μαθήματος περιλαμβάνονται οι ακόλουθες ενότητες: Εννοιολογική Θεμελίωση όρων βασικών όρων που σχετίζονται με τη δυναμική πραγματικότητα, Υπολογισμός-επικοινωνία-ψηφιακότητα, Υπολογιστικά μηχανήματα και νοημοσύνη, ψηφιακότητα και ηθική, κυβερνοπάνκ και δυναμικότητα, κυβερνοφεμινισμός, καπιταλισμός της πλατφόρμας, καπιταλισμός της επιτήρησης και κοινωνίες ελέγχου, αρχαιολογία των μέσων, οι πολιτικές του Διαδικτύου, οι προκλήσεις της δικτυακής κοινωνίας.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:
  1. Αναγνωρίζει ειδικότερα ζητήματα, όρους και θεωρητικά σχήματα των πολιτισμικών και ψηφιακών σπουδών και να αξιοποιεί θεωρητικές προσεγγίσεις και αντίστοιχες ερευνητικές/μεθοδολογικές πρακτικές.
  2. Περιγράφει τις δυνατότητες και προοπτικές της ανάλυσης προβλημάτων και της διεπιστημονικής σύνθεσης λύσεων μέσα από τον κριτικό αναστοχασμό και τη συνεργασία.
  3. Εξηγεί το νόημα της πολιτιστικής πληροφορίας και τις βασικές αρχές οργάνωσης και διαχείρισής της.
  4. Διακρίνει τους αναδυόμενους προβληματισμούς και προκλήσεις της πολιτισμικής θεωρίας και των ψηφιακών σπουδών και τα συνδυάζει για τη μετάδοση πολιτιστικής πληροφορίας.

5. Ανακαλύπτει και αποτιμά τις δυνατότητες σύνδεσης νέων τεχνολογιών και πολιτισμού μέσα στο πλαίσιο του επιστημονικού πεδίου πολιτιστικής πληροφορικής.

http://www.ct.aegean.gr/data/Examina/examino7/Greek/POL221_EL.pdf

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Φύλο και μέσα πολιτιστικής έκφρασης

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος (Προπτυχιακό/Μεταπτυχιακό):** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 7^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Η πρακτική άσκηση εξετάζει όψεις της αναπαράστασης του φύλου σε μέσα πολιτιστικής έκφρασης και επικοινωνίας όπως η τέχνη, ο κινηματογράφος, η τηλεόραση, ο τύπος, τα μουσεία, και άλλες μιντιακές πλατφόρμες. Μέσα από συγκεκριμένες εφαρμογές και περιπτώσιακές μελέτες, οι φοιτητές/τριες καλούνται να αναδείξουν τις αφηγήσεις για το φύλο που περιέχουν καθώς και τα στοιχεία που τις συγκροτούν. Επίσης, καλούνται να διερευνήσουν τις πρακτικές μέσα από τις οποίες συγκροτούνται λόγοι για το φύλο και να συγκρίνουν αφηγήσεις σε άλλα μέσα επικοινωνίας. Η άσκηση αποσκοπεί στο να εκπαιδευτούν οι φοιτητές/τριες στο να εντοπίζουν και να περιγράφουν τα μορφολογικά στοιχεία των αναπαραστάσεων για το φύλο, και να τα εντάσσουν σε συγκεκριμένα κοινωνικά, ιστορικά και τεχνολογικά συμφραζόμενα. Τέλος, η άσκηση μπορεί επίσης να περιλαμβάνει επιτόπια έρευνα στη δημιουργία αλλά και κατανάλωση των αναπαραστάσεων (πρόσληψη) κατά την οποία οι φοιτητές/τριες θα αναπτύξουν τεχνικές επιτόπιας έρευνας και συμμετοχικής παρατήρησης.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται:
  1. Να έχουν εξοικειωθεί με βασικές έννοιες και θεωρητικά εργαλεία για τη μελέτη των αναπαραστάσεων του φύλου στην τέχνη και σε άλλες μορφές επικοινωνίας
  2. Να είναι σε θέση να εφαρμόσουν τα εργαλεία αυτά σε ένα δικό τους ερευνητικό πρότζεκ.

<https://www.sah.aegean.gr/undergraduate/pas-/>

Φεμινισμός, φύλο και ψηφιακές τεχνολογίες

- **Κωδικός μαθήματος:**
- **Τύπος μαθήματος:**
- **Επίπεδο μαθήματος:**
- **Έτος σπουδών:**
- **Εξάμηνο σπουδών:**
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**
- **Όνομα διδάσκουσας:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εξετάζει την επίδραση της ψηφιακής τεχνολογίας στον πολιτισμό, την καθημερινή ζωή, την ανθρώπινη επικοινωνία. Πραγματεύεται ζητήματα έμφυλων αναπαραστάσεων, προσβασιμότητας στις νέες τεχνολογίες και μέσα, εκπροσώπηση ομάδων και δημοκρατίας. Τα θέματα στα οποία επικεντρώνεται αφορούν ομάδες στο διαδίκτυο με αντιφεμινιστικό χαρακτήρα, κυβερνοφεμινισμό και τεχνοφεμινισμό δυνατότητα εκπροσώπηση όλων των φύλων και σεξουαλικότητας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, έμφυλες αναπαραστάσεις, προσβασιμότητα των γυναικών στις νέες τεχνολογίες και στην παραγωγή ψηφιακών τεχνολογιών.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται:
  - Να αποκτήσουν κριτική κατανόηση στα ζητήματα εκπροσώπησης και ταυτότητας των διαφορετικών ομάδων στο διαδίκτυο.
  - Να μπορούν να σκεφτούν κριτικά την αλληλεπίδραση τεχνολογίας, κοινωνίας και φύλου.

[http://www.sah.aegean.gr/course/ /](http://www.sah.aegean.gr/course/)

Οικονομικά και φεμινισμός

- **Κωδικός μαθήματος:**
- **Τύπος μαθήματος:**
- **Επίπεδο μαθήματος:**
- **Έτος σπουδών:**
- **Εξάμηνο σπουδών:**
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**

- **Όνομα διδάσκουσας:**

Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα
μέσω ΕΣΠΑ

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το σεμινάριο εξετάζει την οικονομική επιστήμη μέσα από μια φεμινιστική προσέγγιση ξεκινώντας από την κριτική των οικονομικών θεωριών, όπως η νεοκλασική θεωρία, ή η θεωρία των παιγνίων, και καταλήγοντας σε μια φεμινιστική οικονομική επιστήμη, η οποία εισάγει νέες θεματικές, όπως η οικογένεια, η οικιακή εργασία, η φροντίδα ενώ ενδιαφέρεται για τις επιπτώσεις της οικονομικής ανάπτυξης και τις ανισότητες στην αγορά εργασίας. Θέτει σε αμφισβήτηση κυρίαρχες οικονομικές προσεγγίσεις και μοντέλα, τα οποία βασίζονται σε δυτικοκεντρικές αντιλήψεις για το οικονομικό υποκείμενο. Επιπλέον, αμφισβητεί τον μαθηματικό φορμαλισμό στον οποίο εδράζονται συγκεκριμένες αντιλήψεις περί αντικειμενικότητας.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με το πέρας του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται:
  - να έχουν κατανοήσει σε βάθος τις οικονομικές θεωρίες και την αλληλεπίδρασή τους με τις ιστορικές συνθήκες μέσα στις οποίες παράγονται.
  - να είναι σε θέση να αναλύσουν το πλαίσιο ανάπτυξης των ιδεών/θεωριών συγκεκριμένων στοχαστών/φιλοσόφων/οικονομολόγων και να χρησιμοποιούν τα εργαλεία της φεμινιστικής θεωρίας για την κατανόηση αυτών των ιδεών και του ιστορικού συγκείμενού τους.

[http://www.sah.aegean.gr/course/oi- /](http://www.sah.aegean.gr/course/oi-/)

Γεωγραφία Μητροπολιτικών Περιοχών

- **Κωδικός μαθήματος:**

ΓΕΩ-426

- **Τύπος μαθήματος:**

Επιλογής

- **Επίπεδο μαθήματος:**

Προπτυχιακό

- **Έτος σπουδών:**

4^ο

- **Εξάμηνο σπουδών:**

7^ο

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**

5

- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**

3

- **Όνομα διδάσκουσας:**

Χρυσάνθη Πετροπούλου

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Η ανάπτυξη των σύγχρονων μητροπόλεων συνοδεύεται από σοβαρές περιβαλλοντικές αλλαγές, αύξηση κοινωνικο-χωρικών διαχωρισμών, νέες χωρικές πολιτικές και νέα κοινωνικά κινήματα. Το μάθημα αυτό εισάγει τους φοιτητές σε μερικές από τις βασικές έννοιες και θέματα συζήτησης της γεωγραφίας των μητροπολιτικών περιοχών από τη σκοπιά της Κριτικής Γεωγραφίας εστιάζοντας ιδιαίτερα σε κριτικές προσεγγίσεις των αστικών κοινωνικών, οικολογικών, πολιτιστικών και οικονομικών φαινομένων. Το μάθημα εστιάζει στη συνέχεια σε νέα αστικά φαινόμενα και επιχειρεί συγκρίσεις μεταξύ των ελληνικών πόλεων και άλλων πόλεων του κόσμου εστιάζοντας ιδιαίτερα σε ευρωπαϊκές και αμερικανικές πόλεις. Ορισμένα από τα θέματα που αναπτύσσονται είναι: η έννοια του αστικού

φαινομένου, η έννοια της συσσώρευσης μέσω αποστέρησης, οι έννοιες της προαστιοποίησης και περιαστικοποίησης, των περιφραγμένων συνοικιών, των λαϊκών συνοικιών, των γκέτο, των συνοικιών λαϊκής αυτοκατασκευής, του «αστικού εξευγενισμού», της κατακερματισμένης πόλης, των αστικών κοινωνικών κινημάτων, των οικολογικών πόλεων, των ουτοπικών πόλεων των έξυπνων πόλεων κλπ. Χωρικός αποκλεισμός : κοινωνικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά και πολιτιστικά θέματα. Ζητήματα φύλου και αντι-αποικιακές προσεγγίσεις στην Αστική Γεωγραφία.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Ορισμένα από τα θέματα τα οποία θα είναι σε θέση να διαπραγματευτούν οι φοιτητές είναι τα παρακάτω: η έννοια του αστικού φαινομένου, η έννοια της συσσώρευσης μέσω αποστέρησης, οι έννοιες της προαστιοποίησης και περιαστικοποίησης, των περιφραγμένων συνοικιών, των λαϊκών συνοικιών, των γκέτο, των συνοικιών λαϊκής αυτοκατασκευής, του «αστικού εξευγενισμού», της κατακερματισμένης πόλης, των αστικών κοινωνικών κινημάτων, των οικολογικών πόλεων, των ουτοπικών πόλεων των έξυπνων πόλεων κλπ.

<https://geography.aegean.gr/pps/index.php?content=0&lesson=426>

Φύλο και γλώσσα

- **Κωδικός μαθήματος:** KYE-13
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 7^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Μαριάνθη Γεωργαλίδου
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα αυτό εντάσσεται στον «Κύκλο Διεπιστημονικών Μαθημάτων σε θέματα Φύλου και Ισότητας» του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Στόχος του είναι η εισαγωγή στη μελέτη της σχέσης μεταξύ φύλου και γλωσσικής χρήσης, στο ευρύτερο πλαίσιο της σχέσης γλώσσας και κοινωνικής ζωής. Μετά την παρουσίαση της έννοιας του (κοινωνικού vs. βιολογικού) φύλου καθώς και των βασικών εννοιών της γλωσσικής επιστήμης, διερευνώνται οι διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται στη γλώσσα (προφορά, γραμματική, συνομιλία) μεταξύ ανδρών και γυναικών. Στο πλαίσιο της Φεμινιστικής Γλωσσολογίας, συζητείται το φαινόμενο του σεξισμού στη γλώσσα και η γλωσσική κατασκευή της ανισότητας εις βάρος των γυναικών. Επίσης, παρουσιάζονται δύο βασικά ρεύματα της μεταφεμινιστικής γλωσσολογίας, αυτά της «κυριαρχίας» [dominance] και της «διαφοράς» [difference]. Λέξεις κλειδιά: γλώσσα, γένος, φύλο, κοινωνία, κοινωνιογλωσσολογία, γλωσσικός σχετικισμός, γλωσσικός σεξισμός, ανάλυση λόγου.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:**
  - να έχει κατανοήσει τους στόχους και τις μεθόδους της Φεμινιστικής Γλωσσολογίας και της ανάλυσης του έμφυλου λόγου,
  - να μπορεί να εντοπίζει και να αναλύει τον γλωσσικό σεξισμό,

- να μπορεί να συλλέγει, να αναλύει και να συγκρίνει δεδομένα από ελληνικά διοικητικά έγγραφα και κείμενα μαζικής κουλτούρας ως προς την έμφυλη διάστασή τους,
- να μπορεί να συμμετέχει στην εκπόνηση και παρουσίαση μιας (ομαδικής) εργασίας.

<https://dms.aegean.gr/%cf%80%cf%81%cf%8c%ce%b3%cf%81%ce%b1%ce%bc%ce%bc%ce%b1-%cf%83%cf%80%ce%bf%cf%85%ce%b4%cf%8e%ce%bd-2025-2026/>

Ειδικά θέματα διδακτικής της ιστορίας και ιδεολογία

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-086
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 7^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Εντεταλμένος/η διδάσκων/ουσα μέσω ΕΣΠΑ
- **Περιεχόμενο μαθήματος:**

Οργάνωση των εισηγήσεων:

  1. Η διδασκαλία της ιστορίας ως θεσμός.
  2. Προγράμματα Σπουδών ιστορίας και σχολικά εγχειρίδια
  3. Νοητικά μοντέλα των μαθητών και εμπόδια στην οικειοποίηση της ιστορικής γνώσης
  4. Οργάνωση διδακτικο-μαθησιακών περιβαλλόντων στην Ιστορία
  5. Σύγχρονα μέσα/εργαλεία διδασκαλίας της Ιστορίας και αξιολόγηση
  6. Τεχνικές διαφοροποίησης της διδασκαλίας στην Ιστορία
  7. Εκπαιδευτικό σενάριο/Σχέδιο μικροδιδασκαλίας
  8. Δημόσιες χρήσεις της ιστορίας, ιστορική μνήμη και πολιτισμική ταυτότητα στην εκπαίδευση
  9. Συγκρουσιακά ζητήματα και πολυπρισματική θεώρηση της διδασκαλίας της ιστορίας
  10. Ιστορία και κινηματογράφος: «Λένε οι ταινίες την αλήθεια;»
  11. Παρουσίαση μικροδιδασκαλίας από τους φοιτητές/τριες

• **Μαθησιακά Αποτελέσματα:**

  - ο Να κατανοούν οι φοιτητές/τριες τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις και έννοιες στο γνωστικό πεδίο της Ιστορίας
  - ο Να κατανοούν και να αξιολογούν τη σχέση μεταξύ Ιστορίας και Διδασκαλίας της Ιστορίας

- Να αποκτηθούν από τους φοιτητές/τριες συγκεκριμένες γνώσεις πάνω στις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις αλλά και εμπειρικές αποτυπώσεις της κοινωνικής ιστορίας. Ο στόχος θα επιτευχθεί μέσα από την εμβάθυνση στα βασικά αναλυτικά εργαλεία της κοινωνικής ιστορίας και την ανάλυση μελετών περίπτωσης.
- Να αποκτηθούν από τους φοιτητές/τριες συγκεκριμένες γνώσεις πάνω στις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις αλλά και εμπειρικές αποτυπώσεις της ιστορίας των ιδεών. Ο στόχος θα επιτευχθεί μέσα από την εμβάθυνση στα βασικά αναλυτικά εργαλεία της ιστορίας των ιδεών και την ανάλυση μελετών περίπτωσης.
- Να αποκτήσουν κριτική κατανόηση των θεωριών και των αρχών της κοινωνικής ιστορίας και της ιστορίας των ιδεών.
- Να είναι σε θέση οι φοιτητές/τριες να χρησιμοποιούν τη γνώση και την κατανόηση που απέκτησαν προκειμένου να αναπτύσσουν και να υποστηρίξουν επιχειρήματα αναφορικά με ακανθώδη ζητήματα της ελληνικής και παγκόσμιας ιστορίας.
- Να αποκτήσουν την ικανότητα να συγκεντρώνουν, να αναλύουν και να συνθέτουν επιστημονικά δεδομένα με τρόπο που να αναδεικνύονται τα κύρια κοινωνικά και πολιτικά επίδικα από την αντιμετώπιση κρίσιμων γεγονότων του δημόσιου βίου των τελευταίων χρόνων στην Ελλάδα.
- Να γίνει κατανοητή η διαλεκτική σχέση μεταξύ της επιστήμης της Ιστορίας και, αφενός, των παραμορφώσεών της και, αφετέρου, των διαπλέξεών της με την καθημερινή ζωή.
- Να είναι σε θέση να συγκροτούν υποθέσεις εργασίας και να διαμορφώνουν δομημένη σκέψη αναφορικά με την προβληματική της ιστορικής επιστήμης.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-086/>

Φωτογραφική εικόνα: Ιστορία, θεωρία και πρακτική

- **Κωδικός μαθήματος:** ΕΠΙ-310
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 7^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Ευαγγελία Σαμπανίκου
- **Περιεχόμενο μαθήματος:**
  - Γενικό πλαίσιο του μαθήματος:
  - Οπτικός Πολιτισμός και Φωτογραφία
  - Θεωρητικά ζητήματα εικαστικής αναπαράστασης πριν και μετά την έλευση της φωτογραφικής εικόνας
  - Το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο και τα μηνύματα της φωτογραφικής εικόνας από τις απαρχές έως τα τέλη του 19ου αιώνα - αρχές 20ου αιώνα (Νεοκλασικισμός,

Ρομαντισμός και πρώιμη φωτογραφία, Ιμπρεσιονισμός και φωτογραφία, πορτρέτο, ταξιδιωτική και πολεμική φωτογραφία, τα κινήματα του Μοντερνισμού και η φωτογραφία στην Ευρώπη και την Αμερική (Νέα Υόρκη)

- Case studies, ομάδα 1: η περίπτωση του Alfred Stieglitz και της ομάδα του Photo-Secession, ο Edward Steichen, ο Paul Strand, η Κοινωνική Φωτογραφία και ο Lewis Hine, καθώς και η διαφορετική καλλιτεχνική ματιά του Eugene Atget. Επίσης, η Ελληνική καλλιτεχνική φωτογραφία με case study τη Nelly's και η στρατευμένη φωτογραφία του Σπύρου Μελετζή και του Κώστα Μπαλάφα
- Case studies, ομάδα 2: τα κινήματα της Νέας Αντικειμενικότητας και του Αμερικανικού Νεορεαλισμού, ο Henri Cartier Bresson, ο Robert Capa και ο πρακτορείο Magnum, ο Alexander Rodchenko και η Ρωσική Πρωτοπορία, τα έντυπα ΜΜΕ και η φωτογραφία
- Η φωτογραφία στο 2ο μισό του 20ου και στις αρχές του 21ου αιώνα. Επιδράσεις των σύγχρονων πολιτισμικών θεωριών
- Η φωτογραφική εικόνα στο διαδίκτυο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και την διαφήμιση
- Φωτογραφία και ζητήματα συμπερίληψης στον 21ο αιώνα. Η μη-δυτική φωτογραφία
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα αποτελεί μια πρώτη επαφή με τις έννοιες του Οπτικού Πολιτισμού (Visual Culture) και την ιστορία του φωτογραφικού μέσου. Οι φοιτητές-τριες, κατά τη διάρκεια και κυρίως μετά την περάτωση της διδασκαλίας του μαθήματος θα πρέπει:
  - Να κατανοούν το εύρος και τα χρονικά όρια των όρων «εικόνα» και «Οπτικός Πολιτισμός», καθώς και τη σχέση εικόνας και κοινωνίας.
  - Να γνωρίζουν βασικά στοιχεία της Ιστορίας της Φωτογραφίας και την επίδραση του νέου αυτού μέσου στην αντίληψή μας για την αναπαράσταση.
  - Να είναι ικανοί να χειριστούν τη μεθοδολογία της Οπτικής Επικοινωνίας και τις βασικές θεωρίες γύρω από αυτή.
  - Να κατανοούν το πολιτισμικό πλαίσιο και τα καλλιτεχνικά κινήματα του 19ου και του 20ου αιώνα.
  - Να αντιλαμβάνονται το ρόλο της φωτογραφικής εικόνας και της κινούμενης εικόνας (κινηματογράφος) στην εξέλιξη της οπτικής πρόσληψης από τα μέσα του 19ου αιώνα έως τις μέρες μας.

http://www.ct.aegean.gr/data/Examina/examino5/Greek/EPI310_EL.pdf

Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Θερινή πρακτική άσκηση

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 10
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** (Συντονισμός)

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Η Πρακτική Άσκηση περιλαμβάνει 3 στάδια:

1. Γνωριμία με την Θερινή Πρακτική Άσκηση και επιλογή Φορέα:

- Συμμετοχή φοιτητών στη συνάντηση ενημέρωσης από τον τμηματικά υπεύθυνο της Θερινής Πρακτικής Άσκησης.
- Υποβολή αίτησης συμμετοχής
- Εγγραφή στο σύστημα ΑΤΛΑΣ
- Αναζήτηση θέσεων από τους υποψήφιους ασκούμενους και επιλογή φορέα σε συνεργασία με το Γραφείο Σταδιοδρομίας & Πρακτικής Άσκησης

2. Εκπόνηση Πρακτικής Άσκησης

- Υπογραφή Σύμβασης μεταξύ Φοιτητή-Φορέα-ΕΛΕ Πανεπιστημίου. Επιλογή επόπτη/τριας καθηγητή/τριας με βάση το αντικείμενο της Πρακτικής
- Απόκτηση αριθμού ασφαλισμένου & άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού για την καταβολή αμοιβής
- Ένταξη στην εργασιακή δομή του Φορέα
- Συμπλήρωση ερωτηματολογίου για την αξιολόγηση του προγράμματος
- Υπογραφή βεβαίωσης από το φορέα για το διάστημα απασχόλησης.

3. Εξέταση & Ολοκλήρωση Διαδικασιών

- Σύνταξη λεπτομερούς αναφοράς γύρω από το είδος εργασίας στον Φορέα. Ζητείται επίσης να συμπεριληφθεί και η γνώμη του/της φοιτητή/ήτριας κατά πόσο το πρόγραμμα μαθημάτων του Τμήματος τον/τη βοήθησε στην εργασία του/της
- Συνεργασία με τον/την ακαδημαϊκό/ή επόπτη/τρια, διόρθωση αναφοράς
- Καταβολή αμοιβής Πρακτικής Άσκησης

- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Το πρόγραμμα Θερινής Πρακτικής Άσκησης στοχεύει να γνωρίσει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες του τμήματος επαγγελματικούς χώρους στους οποίους χρησιμοποιούνται τα θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εντάσσονται ως εργαζόμενοι/ες σε ιστορικά αρχεία, σε ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα, σε βιβλιοθήκες, σε μουσεία, σε οργανισμούς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (τοπική αυτοδιοίκηση, οργανώσεις όπως ΚΕΘΕΑ, ΔΙΟΤΙΜΑ, Συνήγορος του Πολίτη κ.ά.) για ένα ορισμένο διάστημα.

- **Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι – Αξιολόγηση:** Ο φόρτος εργασίας είναι 310 ώρες (3 ώρες συναντήσεις με τον/την ακαδημαϊκό/ή επόπτη/τρια, 280 ώρες άσκηση

στον Φορέα, 27 ώρες συγγραφή τελικής αναφοράς). Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών γίνεται βάσει της τελικής αναφοράς που περιλαμβάνει την περιγραφή της εργασιακής εμπειρίας στο Φορέα.

<https://www.sah.aegean.gr/undergraduate/pas-/>

Πολιτισμοί, Τεχνολογία και Κοινωνική Αλλαγή

- **Κωδικός μαθήματος:** 647
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Χρήστος Κουρούτζας
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εμβαθύνει στην κοινωνιολογία της τεχνικής και του τεχνολογικού φαινομένου όπως αυτά διαμορφώνονται σε διαφορετικά ιστορικά - κοινωνικά – πολιτισμικά συμφραζόμενα της προ-νεωτερικής περιόδου και εντός της νεωτερικής συνθήκης, συνδυαστικά της κοινωνιολογίας της κοινωνικής αλλαγής. Σε αυτό το πλαίσιο, αρχικά εξετάζονται όψεις της τεχνικής στην προ-νεωτερική περίοδο και η γενεαλογία της τεχνολογίας στη νεωτερική συνθήκη. Εν συνέχεια το μάθημα εστιάζει στον τρόπο διαμόρφωσης του τεχνολογικού φαινομένου εντός της νεωτερικής συνθήκης, αξιοποιώντας κοινωνιολογικές προσεγγίσεις του πεδίου επιστήμη, τεχνολογία και κοινωνία (Σπουδές Επιστήμης και τεχνολογίας – Science and Technology Studies/STS), όπως η κριτική που αναπτύχθηκε σε σχέση με τον τεχνολογικό ντετερμινισμό και την τεχνοκρατία, κοινωνική κατασκευή της τεχνολογίας, έμφυλες όψεις στην περίπτωση του πρώτου ηλεκτρονικού υπολογιστή (ENIAC), τεχνολογία υπό το πρίσμα της θεωρίας δικτύου – δρώντων και τη συμβολή των μελετών για τα τεχνολογικά συστήματα, ζητήματα τεχνοπολιτικής κ.α., καταλήγοντας στο άνοιγμα του «μαύρου κουτιού» (black box). Υπό το ανωτέρω πρίσμα, στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος τίθενται οι κοινωνικοί μετασχηματισμοί που συντελούνται από την τεχνική της αρχαιότητας σε διαφορετικούς πολιτισμούς, στον τρόπο που διαμορφώνεται η τεχνική στη μεσαιωνική περίοδο και στη γενεαλογία του τεχνολογικού φαινομένου στη νεωτερική συνθήκη, άρρηκτα συνδεδεμένου με την εδραίωση της νεωτερικής επιστήμης και την εποχή των επαναστάσεων. Ειδική εστίαση δίνεται στη σχέση τεχνολογικού φαινομένου και κοινωνικής αλλαγής, από τη μηχανική εποχή και την ανάδυση της αρχής της ατμομηχανής (1η βιομηχανική επανάσταση, καθολικές μηχανικές, καπιταλιστική οργάνωση) μέχρι την αναπαραγωγή της στην ηλεκτρική εποχή (2η βιομηχανική επανάσταση, Τείλορισμα - Φορντισμός και μαζική παραγωγή), τους μετασχηματισμούς που συντελούνται στις αρχές του 20ου αιώνα και μέχρι την ηλεκτρονική εποχή (3η βιομηχανική επανάσταση), καταλήγοντας στις νέες υλικές

διατάξεις που επιφέρει η 4η βιομηχανική επανάσταση στην εποχή της γενετικής μηχανικής, της τεχνητής νοημοσύνης (TN), των αλγορίθμων και των μεγάλων δεδομένων, της ρομποτικής και της εικονικής/επαυξημένη πραγματικότητας.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την παρακολούθηση του μαθήματος και τη μελέτη των προτεινόμενων βιβλιογραφικών πηγών επιδιώκεται οι φοιτήτριες και οι φοιτητές στο τέλος του εξαμήνου να έχουν:
  - κατανοήσει την τεχνολογία ως κοινωνικό φαινόμενο, όπως αυτό παράγεται σε διαφορετικά ιστορικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα στο πλαίσιο της κοινωνιολογίας της κοινωνικής αλλαγής,
  - κατανοήσει του κοινωνικούς μετασχηματισμούς που συντελούνται συνδυαστικά του τεχνολογικού φαινομένου εντός της νεωτερικής συνθήκης,
  - εμβαθύνει σε θεωρητικές προσεγγίσεις για το τεχνολογικό φαινόμενο.

<https://www.soc.aegean.gr/ext-files/pm/pps/2022-647-gr.pdf>

Φύλο και εκπαίδευση

- **Κωδικός μαθήματος:** ΕΡΕΔ011
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Διονύσης Γουβιάς
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα, μέσα από μια διαθεματική προσέγγιση, εντάσσει τη διάσταση του «φύλου» στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αφού γίνεται μια εκτενής αναφορά στις θεωρητικές προσεγγίσεις για τις διαφορές των δύο φύλων, επιχειρείται μια ιστορική αναδρομή της ανάπτυξης των γυναικών στους κοινωνικούς μετασχηματισμούς της Βιομηχανικής και Μετα-βιομηχανικής Εποχής, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Κατόπιν, συνοψίζεται η σύγχρονη έρευνα για το «φύλο» στην εκπαίδευση. Τέλος, γίνεται επικέντρωση της οπτικής ματιάς στην ελληνική πραγματικότητα, όπου εξετάζεται η εκπαιδευτική και επαγγελματική θέση των γυναικών, και ιδιαίτερα των εκπαιδευτικών. Πιο συγκεκριμένα, εξετάζονται τα παρακάτω θέματα:
  1. Θεωρητικές Προσεγγίσεις: Ψυχολογικές & Κοινωνιολογικές Οπτικές για το Φύλο στην Εκπαίδευση.
  2. Θεωρίες για τις Διαφορές των Φύλων.
  3. Η Σύγχρονη Έρευνα για το Φύλο στην Εκπαίδευση.
  4. Ιστορία των Παιδαγωγικών Ιδεών και ο Παράγοντας Φύλο.
  5. Διαστάσεις της Γυναικείας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα: ιστορική εξέλιξη (19ος-20^{ος} αιώνες).
  6. Φύλο – Εκπαίδευση – Κοινωνικοί Μετασχηματισμοί (Δυτικές χώρες).

7. Φύλο – Κράτος – Επαγγελματική Θέση (Δυτικές χώρες).
  8. Φύλο και Εκπαίδευση στη σημερινή Ελλάδα: Η επαγγελματική θέση των γυναικών εκπαιδευτικών.
  9. Το γυναικείο φύλο στα αναλυτικά προγράμματα.
  10. Παιδαγωγικό πλαίσιο και έμφυλες διαφορές.
  11. Φύλο και επαγγελματικός προσανατολισμός.
  12. Φύλο και Νέες Μορφές Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (εκπαίδευση από απόσταση, εκπαίδευση ενηλίκων, επαγγελματική κατάρτιση, κλπ.).
  13. Το νέο θεσμικό πλαίσιο για την Ισότητα των Φύλων στην Ευρώπη και την Ελλάδα
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος-έρευνας είναι να βοηθήσει τους/τις φοιτητές/τριες να παρακολουθήσουν την ιστορική εξέλιξη των έμφυλων ανισοτήτων στην Εκπαίδευση, και να προβληματιστούν για τα γενεσιουργά αίτια αυτών των ανισοτήτων, σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και να μάθουν να αναζητούν, γρήγορα και αποτελεσματικά, πληροφορίες για τα σχετικά θέματα. Πιο συγκεκριμένα, ο/η φοιτητής/τρια, αφού κατανοήσει τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις των έμφυλων διαφορών, και αναλύσει την ιστορική εξέλιξη αυτών, αναμένεται να μπορέσει να:
    1. να λάβει γνώση της ιστορικής «πορείας» των γυναικών στα κοινωνικο-οικονομικά και εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, σε παγκόσμιο επίπεδο.
    2. να αναλύσει το ρόλο του εκπαιδευτικού συστήματος και στις τρεις βαθμίδες, ως φορέα κοινωνικοποίησης στο ρόλο του φύλου.
    3. να αποτιμήσει τη θέση της γυναίκας στα σύγχρονα οικονομικά, πολιτικά, εκπαιδευτικά και επιστημονικά περιβάλλοντα.
    4. επεξεργαστεί λύσεις ξεπεράσματος στερεοτυπικών αντιλήψεων και πρακτικών, σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης (δημόσιας και ιδιωτικής) και επιστημονικής έρευνας.

https://www.pse.aegean.gr/undergraduate_studies/%ce%bf%ce%b4%ce%b7%ce%b3%ce%bf%ce%af-%cf%83%cf%80%ce%bf%cf%85%ce%b4%cf%8e%ce%bd-2/#1752660847623-8aae6b01-faab

Φεμινιστική νομική θεωρία

- Κωδικός μαθήματος:
- Τύπος μαθήματος:
- Επίπεδο μαθήματος:
- Έτος σπουδών:
- Εξάμηνο σπουδών:
- Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):
- Αριθμός διδακτικών μονάδων:
- Όνομα διδάσκοντος:

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα αναρωτιέται πώς το φύλο δομεί το νόμο και πώς ο νόμος δομεί το φύλο. Αντλώντας από το πεδίο της φεμινιστικής νομικής θεωρίας προβληματοποιεί τις κυρίαρχες αντιλήψεις για το δίκαιο και αμφισβητεί ορισμένες από τις βασικές παραδοχές για το τι συνιστά δικαιοσύνη και ισότητα στις σύγχρονες φιλελεύθερες δημοκρατίες. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου θα μελετηθούν οι κύριες αρχές, οι μεθοδολογίες και οι διαμάχες που δομούν την φεμινιστική νομική θεωρία, συμπεριλαμβανομένης της έννοιας της ισότητας, τις διασταυρώσεις φύλου, φυλής και νόμου, την έννοια της νομικής αντικειμενικότητας και ουδετερότητας και τους τρόπους με τους οποίους ο νόμος αναπαράγει ιεραρχίες αλλά μπορεί να πυροδοτεί και σημαντικές κοινωνικές αλλαγές. Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να μπορούν να σκεφτούν κριτικά την αλληλεπίδραση νόμου, κοινωνίας και φύλου, και να διερευνούν τις δυνατότητες και τους περιορισμούς ποικίλων νομικών συστημάτων. Τέλος, το μάθημα αποσκοπεί στη απόκτηση νομικών γνώσεων και δεξιοτήτων με γνώμονα το φύλο, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στα εγχώρια και διεθνή πρότυπα για την έμφυλη ισότητα.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** των διαλέξεων και τη μελέτη του υλικού του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες:
  - Θα διαθέτουν στέρεο γνωστικό υπόβαθρο για τη φεμινιστική νομική θεωρία.
  - Θα έρθουν σε συστηματική επαφή με την έννοια της ισότητας, τις διασταυρώσεις φύλου, φυλής και νόμου.
  - Θα μπορούν να σκεφτούν κριτικά την αλληλεπίδραση νόμου, κοινωνίας και φύλου.
  - Θα έχουν αποκτήσει νομικές γνώσεις και δεξιότητες με γνώμονα το φύλο.

<http://www.sah.aegean.gr/course/>

Θρησκεία και νέες μορφές πνευματικότητας

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Ευγενία Ρούσσου
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το σεμινάριο πραγματεύεται το πώς το φύλο συγκροτεί αλλά και συγκροτείται στο πλαίσιο διαφορετικών θρησκειών επικεντρώνόμενο σε κυρίαρχα θρησκευτικά μορφώματα στις σύγχρονες κοινωνίες. Αναλύει τη σημασία της διάκρισης ιερού και κοσμικού καθώς και τη σχέση θρησκείας και κοινωνίας και το πώς αυτή εμπλέκει ζητήματα φύλου. Παρακολουθεί το πώς η κατασκευή

θηλυκοτήτων και αρρενωποτήτων συναρθρώνεται με σχέσεις εξουσίας σε διαφορετικές θρησκείες (Ιουδαϊσμός, Χριστιανισμός, Ισλάμ) με ειδικά αναφορά σε θεοκρατικά καθεστώτα.

Το μάθημα εξετάζει, επίσης, το έμφυλο περιεχόμενο της μιαιρότητας σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια με ιδιαίτερη επικέντρωση σε θρησκευτικά πεδία. Δίνει έμφαση στις έμφυλες διαστάσεις ιερών σωμάτων και τους μετασχηματισμούς αυτών και εστιάζει ιδιαίτερα στο πώς συγκροτείται το γυναικείο σώμα μέσα από πρακτικές και επιτελέσεις στο πεδίο της θρησκείας αλλά και σε εκείνο της new age πνευματικότητας. Επικεντρώνεται σε ζητήματα τελετουργιών, και ειδικά θεραπευτικών τελετουργιών, και εξετάζει τόσο τη δομή τους όσο και το πώς αυτές εμπλέκουν με διαφοροποιημένους τρόπους έμφυλα υποκείμενα.

- Τέλος, το μάθημα εξετάζει ζητήματα σεξουαλικότητας σε σχέση με το φύλο και τη θρησκεία, εστιάζοντας σε νοηματοδοτήσεις ειδικά ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων στο πλαίσιο θρησκευτικών ή/και θρησκευτικο-πολιτικών ομάδων και παραδόσεων.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Μέσα από το μάθημα θα εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με ένα σχετικά καινούριο κλάδο της ανθρωπολογίας της θρησκείας και θα κατανοήσουν βαθύτερα τη σύγχρονη θρησκευτικότητα, αναπτύσσοντας μια κριτική ματιά. Θα μπορούν να αναλύουν σύγχρονα ζητήματα θρησκευτικότητας και θα μάθουν πώς να προσεγγίζουν εθνογραφικά τρέχοντα θέματα της ανθρωπολογίας της θρησκείας, εφαρμόζοντας μια συγκριτική μέθοδο ανάλυσης θρησκευτικών φαινομένων. Επίσης θα αποκτήσουν την ικανότητα να απο-οικειοποιούν – και να απο-αποικιοποιούν – την πολλές φορές δεδομένη, ιστορικά, κοινωνικά, θεσμικά θρησκευτική τους ταυτότητα, ενώ θα είναι εξοπλισμένοι/ες με τα απαραίτητα εθνογραφικά, θεωρητικά κι αναλυτικά εργαλεία να υιοθετούν διαπολιτισμικές και διαθρησκευτικές προσεγγίσεις απέναντι στο θρησκευτικά και πολιτισμικά μη οικείο. Θα μπορούν να σχεδιάζουν ποιοτική έρευνα και εθνογραφικές συνεντεύξεις και να αναλύουν τα ερευνητικά τους δεδομένα, αποκτώντας την ικανότητα να αναπτύξουν και να κοινοποιούν ιδέες, προβληματισμούς, θεωρητικές κι εθνογραφικές προσεγγίσεις σε ένα ευρύ κοινό.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-/>

Κοινωνιολογία της Διακινδύνευσης και της Αβεβαιότητας

- **Κωδικός μαθήματος:** 637
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Χρήστος Κουρούτζας

- Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εισαγάγει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές στην κοινωνιολογία της διακινδύνευσης και της αβεβαιότητας. Αφετηρία του μαθήματος αποτελεί η ιχνηλάτηση των ασυνεχειών της νεωτερικότητας και των αντινομιών της παγκοσμιοποίησης και της κοσμοπολιτικοποίησης. Επίσης, επιχειρείται η κοινωνιολογική αποσαφήνιση των εννοιών ρίσκα/διακινδυνεύσεις – κίνδυνοι. Το πρώτο μέρος του μαθήματος έχει θεωρητικό προσανατολισμό, στοχεύοντας σε μια συνολική κοινωνιολογική ερμηνεία των χαρακτηριστικών των σύγχρονων κοινωνιών μέσα από τις αναλύσεις του Niklas Luhmann για την έννοια της διακινδύνευσης υπό το πρίσμα της θεωρίας των κοινωνικών συστημάτων, του Ulrich Beck για την κοινωνία της διακινδύνευσης, της συμβολής των Anthony Giddens και Scott Lash για τις διακινδυνεύσεις της αναστοχαστικής νεωτερικότητας, καθώς επίσης και του Zygmunt Bauman για τη ρευστή νεωτερικότητα και τη ζωή στην εποχή της αβεβαιότητας. Συνδυαστικά των ανωτέρω, αξιοποιείται η σκέψη του Michel Foucault σε σχέση με την κυβερνολογική, ιδιαιτέρως όπως αυτή παράγεται σε συνθήκες κοινωνίας της διακινδύνευσης. Ειδική εστίαση δίνεται στο περίγραμμα της κοινωνίας της διακινδύνευσης και σε ζητήματα που αφορούν στην εξατομίκευση της κοινωνικής ανισότητας, τη γενίκευση επιστήμης και πολιτικής κ.α., καταλήγοντας στις εν εξελίξει και μελλοντικές προκλήσεις της παγκόσμιας κοινωνίας της διακινδύνευσης. Τα ανωτέρω αποτελούν τη γέφυρα για τη θεματολογία που αναπτύσσεται στο δεύτερο μέρος του μαθήματος, το οποίο επικεντρώνεται σε σύγχρονα πεδία μελέτης και έρευνας της κοινωνιολογίας της διακινδύνευσης και της αβεβαιότητας, μέσα από παραδείγματα όπως: εργασία, κλιματική κρίση, πανδημίες, πυρηνικά, κρίσεις, παγκόσμιο εμπόριο οργάνων κ.α., συνθέτοντας το πορτραίτο της παγκόσμιας κοινωνίας της διακινδύνευσης. Περαιτέρω, επιχειρείται η σκιαγράφηση των μελλοντικών διακινδυνεύσεων και αβέβαιων καταστάσεων ζωής, όπως αυτά παράγονται στην εποχή της γενετικής μηχανικής, της τεχνητής νοημοσύνης/αλγορίθμων/μεγάλων δεδομένων, των ανθρωποειδών ρομπότ, της αποικιοποίησης του διαστήματος και του μετασύμπαντος. Ειδική εστίαση δίνεται στους κρίσιμους κοινωνικούς μετασχηματισμούς που συντελούνται μέσω των πρόσφατων τεχνοεπιστημονικών εξελίξεων, διαμέσου των οποίων τα όρια μεταξύ του φυσικού, εικονικού/ψηφιακού, βιολογικού και κοινωνικού κόσμου καθίσταται ρευστά και απρόβλεπτα.
- Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Με την παρακολούθηση του μαθήματος και τη μελέτη των προτεινόμενων βιβλιογραφικών πηγών επιδιώκεται οι φοιτήτριες και οι φοιτητές στο τέλος του εξαμήνου να έχουν:

  - κατανοήσει τις κύριες έννοιες και θεωρητικές προσεγγίσεις της κοινωνιολογίας της διακινδύνευσης και της αβεβαιότητας,
  - γνωρίσει τους μετασχηματισμούς που συντελούνται από τον εκσυγχρονισμό της βιομηχανικής κοινωνίας της πρώιμης νεωτερικότητας στον αναστοχαστικό εκσυγχρονισμό της «δεύτερης» νεωτερικότητας και της κοινωνίας της διακινδύνευσης,
  - αναστοχαστεί σε σχέση με τον τρόπο διαμόρφωσης των κοινωνιών της διακινδύνευσης και της αβεβαιότητας στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και της κοσμοπολιτικοποίησης.

<https://www.soc.aegean.gr/ext-files/pm/pps/2020-637-gr.pdf>

6. Θερινή Πρακτική Άσκηση

Τμηματικά Υπεύθυνος:

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Θερινής Πρακτικής Άσκησης στοχεύει να γνωρίσει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες του τμήματος επαγγελματικούς χώρους στους οποίους χρησιμοποιούνται τα θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εντάσσονται ως εργαζόμενοι σε ιστορικά αρχεία, σε ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα, σε βιβλιοθήκες, σε μουσεία, σε οργανισμούς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (τοπική αυτοδιοίκηση, οργανώσεις όπως ΚΕΘΕΑ, ΔΙΟΤΙΜΑ, Συνήγορος του Πολίτη κ.ά.) για ένα ορισμένο διάστημα. Παράλληλα, μέσω της πρακτικής άσκησης επιδιώκεται να γίνει γνωστή σε συγκεκριμένους εργασιακούς χώρους, πέραν του στενά ακαδημαϊκού περιβάλλοντος, η ακαδημαϊκή ταυτότητα του Τμήματος και των αποφοίτων του.

Οι τριτοετείς και τεταρτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες του Τμήματος μπορούν να εργαστούν, αμειβόμενοι από το πρόγραμμα, τον Ιούλιο και τον Αύγουστο σε δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς. Η διάρκεια της άσκησης, που διεξάγεται κατά τη θερινή περίοδο, είναι δύο (2) μήνες. Επιδίωξη του Τμήματος είναι να έχει τη δυνατότητα ένας μεγάλος αριθμός φοιτητών να συμμετάσχει μία τουλάχιστον φορά στην διάρκεια των σπουδών του στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2016-17 η Θερινή Πρακτική Άσκηση εντάσσεται στο πρόγραμμα σπουδών ως μάθημα επιλογής. Από το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 αντιστοιχεί σε 10 πιστωτικές μονάδες.

Το πρόγραμμα ξεκίνησε το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 και χρηματοδοτήθηκε αρχικά από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος “Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση (ΕΠΕΑΕΚ) II (μέτρο 2.4., ενέργεια 2.4.2.) του Γ’ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης για το διάστημα από 2002 έως 2005 και στη Β’ Φάση του ίδιου Προγράμματος (2006-2008). Από το 2008-2009 η χρηματοδότηση της Πρακτικής Άσκησης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο γίνεται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΣΠΑ 2007-2013). Το πλαίσιο της Θερινής Πρακτικής Άσκησης του τμήματος ορίζεται από τον Κανονισμό Πρακτικής Άσκησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου (ΦΕΚ 6466/Β/26.11.2024).

Κάθε έτος ο τμηματικός υπεύθυνος και τα μέλη της συντονιστικής επιτροπής της Θερινής Πρακτικής Άσκησης, σε συνεργασία με τους υπόλοιπους διδάσκοντες του Τμήματος, διερευνούν τις δυνατότητες συνεργασίας και τη διαθεσιμότητα διαφορετικών φορέων υποδοχής και συντάσσουν κατάλογο με τους φορείς στους οποίους μπορούν να ασκηθούν οι φοιτητές. Βασικά κριτήρια για την επιλογή των φορέων είναι η αξιολόγηση της συνεργασίας με τον εκάστοτε φορέα, το είδος των δραστηριοτήτων που υλοποιούνται από αυτόν κατά την περίοδο της πρακτικής άσκησης, και η δυνατότητα των ασκουμένων να εξασφαλίσουν τα έξοδα διαμονής τους σε συγκεκριμένα μέρη.

Οι φορείς υποδοχής προσφέρουν την υλικοτεχνική υποδομή, τον χώρο εργασίας και το εξειδικευμένο προσωπικό για την εκπαίδευση, καθοδήγηση και εποπτεία των ασκούμενων φοιτητών.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Η επιλογή των φοιτητών και φοιτητριών που συμμετέχουν στην άσκηση γίνεται από τη συντονιστική επιτροπή. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι τριτοετείς και τεταρτοετείς φοιτητές που έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε τουλάχιστον 12 μαθήματα.

Οι φοιτητές/τριες καλούνται να υποβάλλουν αιτήσεις συμμετοχής, επιλέγοντας κατά σειρά προτεραιότητας 3 φορείς στους οποίους επιθυμούν να ασκηθούν. Η κατάταξη των φοιτητών/τριών γίνεται με βάση τον ακόλουθο αλγόριθμο υπολογισμού:

X= Αριθμός περασμένων μαθημάτων

Y= Αριθμός μαθημάτων που όφειλουν να έχουν επιτυχώς περαστεί συνολικά έως και το δμηνο που βρίσκεται ο/η φοιτητής/τρια

Z= Μ.Ο. Βαθμολογίας

Συντελεστής βαρύτητας = 0,5

$$= \left(\frac{X}{Y} * 0,5\right) + \left(\frac{Z}{10} * 0,5\right)$$

Εφόσον υπάρχουν επαρκείς θέσεις άσκησης στους φορείς υποδοχής με τους οποίους συνεργάζεται το πρόγραμμα, γίνονται δεκτοί όλοι οι φοιτητές που υποβάλλουν αίτηση.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΣΚΟΥΜΕΝΩΝ

Για κάθε φοιτητή που συμμετέχει στην άσκηση ορίζεται ακαδημαϊκός/ή επόπτης/τρια (καθηγητής/τρια του Τμήματος), που συνεργάζεται με τους φορείς υποδοχής προκειμένου να οριστούν συγκεκριμένες εργασίες για τους ασκούμενους. Κατά τη διάρκεια της άσκησης, οι φοιτητές εργάζονται υπό την καθοδήγηση εποπτών στους φορείς υποδοχής, οι οποίοι βρίσκονται σε συνεννόηση και συνεργασία με τους διδάσκοντες του Τμήματος. Στο τέλος της άσκησης, οι εργασιακοί επόπτες συντάσσουν πρωτόκολλο αξιολόγησης για τον κάθε ασκούμενο.

Μετά το πέρας της άσκησης οι φοιτητές καταθέτουν στους ακαδημαϊκούς επόπτες Τελική Αναφορά, η οποία περιλαμβάνει: α) συστηματική καταγραφή του έργου που τους ανατέθηκε, β) αναφορά στις μεθόδους με τις οποίες εργάστηκαν, και γ) αυτοαξιολόγηση του έργου τους και συνολική αποτίμηση της άσκησης.

Η τελική αξιολόγηση της άσκησης γίνεται από τον επιβλέποντα καθηγητή, με βάση την έκθεση που υποβάλλει ο φοιτητής και το πρωτόκολλο αξιολόγησης που συντάσσεται από τον επόπτη στο φορέα υποδοχής.

ΑΜΟΙΒΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Στο Πρόγραμμα Θερινής Πρακτικής Άσκησης προβλέπεται αμοιβή και ασφάλιση των ασκούμενων για την περίοδο απασχόλησης τους, η οποία καλύπτεται από το ΙΚΑ. Το κόστος της αμοιβής και της ασφάλισης καταβάλλεται από τον φορέα χρηματοδότησης.

Ιστότοπος της Θ.Π.Α: <http://www.sah.aegean.gr/proptychiakes-spoudes/therini-praktiki-askisi/>

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Συντονιστής:

Τηλ.: E-mail:

Γραμματεία: **Κοράκη Μαριτίνα**

Τηλ.: +30 22510 36778, E-mail: gpa1@aegean.gr

Γραφείο Πρακτικής Άσκησης

<http://pa.aegean.gr>

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Κέντρο επικοινωνιών Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 22510-36000, fax 22510-36099

Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας & Ιστορίας:

Γραμματεία Προπτυχιακού 22510-36303 και 36323, fax 22510-36309

Γραμματεία Μεταπτυχιακού 22510-36331, fax 22510-36349

Εργαστήριο Υπολογιστών 22510-36315

Βιβλιοθήκη 22510-36030/1

Γραφείο Φοιτητικής Μέριμνας 22510-36109

Διεύθυνση Σπουδών 22510-36161

Γραφείο Συγγραμμάτων 22510-36114

Γραφείο Διασύνδεσης 22510-36117/8

Πρόγραμμα ERASMUS 22510-36165

Γραμματεία Τμήματος Περιβάλλοντος 22510-36200

Γραμματεία Τμήματος Γεωγραφίας 22510-36400

Γραμματεία Τμήματος Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας 22510-36350

Γραμματεία Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας 22510-36800

Γραμματεία Τμήματος Κοινωνιολογίας 22510-36500